

OTVORENI PUT ZA
ODRŽIVI RAZVOJ

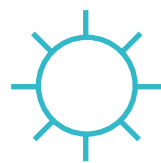
2018.

Izvešće o održivosti
HEP grupa

Sadržaj

5 — POGLED NA 2018.

- 6 — O HEP grupi
- 11 — Proizvodni objekti i distribucijska mreža
- 12 — Upravljanje
- 15 — Odgovornost i etičnost
- 18 — Članstva HEP grupe

1

2

3

4

5

6

7

8

UVODNIK PREDSJEDNIKA UPRAVE — 21

25 — STRATEŠKI PRISTUP ODRŽIVOSTI

- 28 — Strateški ciljevi HEP2030, upravljanje materijalnim temama i rizicima
- 34 — Materijalnost u kontekstu globalnih ciljeva održivog razvoja
- 37 — Uključenje dionika
- 38 — Mišljenje dionika o napretku HEP grupe u održivom razvoju i preporuke za unapređenje
- 41 — Dionici HEP grupe

TRŽIŠNI PRISTUP: PRILAGODLJIVOST I INVESTICIJE — 43

- Uspješno poslovanje — 46
- Snažnijim ulaganjima do ostvarenja ciljeva — 48
- Početak realizacije obnovljivog scenarija razvoja HEP grupe sukladno Strategiji HEP 2030 — 50
- Proizvodnja, nabava i prodaja električne energije — 54
- Proizvodnja i prodaja električne energije — 58
- Distribucija i opskrba plinom — 59
- Distribucija električne energije — 60
- Poslovanje orijentirano na korisnike — 62
- Korisnici u distribucijskoj mreži — 62
- Nastup na tržištu i odnos s korisnicima i kupcima — 64
- Upravljanje u dobavljačkom lancu — 75

77 — NAŠA BRIGA ZA OKOLIŠ: TEMELJ ODRŽIVOSTI

- 82 — Energija
- 87 — Emisije u zrak
- 92 — Imisije u zrak
- 92 — Materijali
- 94 — Biološka raznolikost
- 100 — Upravljanje vodama
- 103 — Gospodarenje otpadom

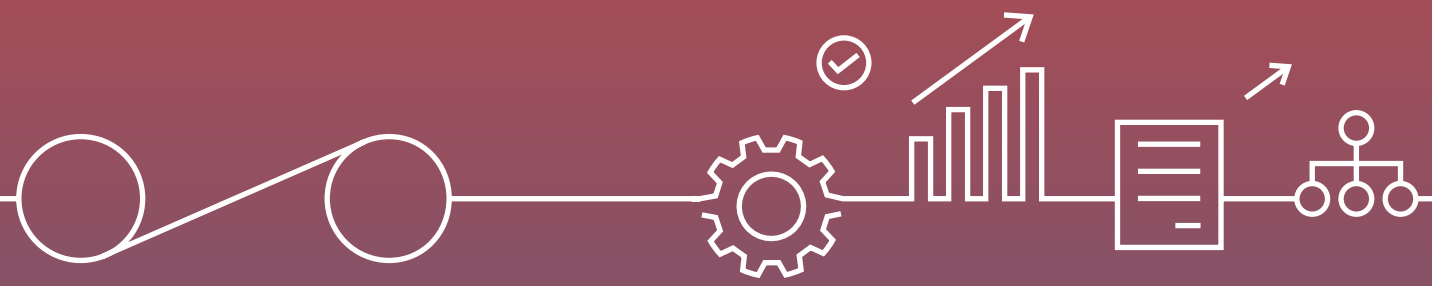
OTVORENA ORGANIZACIJA: VRIJEDNOST ZNANJA — 107

- Raznolikost i jednake prilike — 111
- Obrazovanje i profesionalni razvoj — 113
- Procjena radnog učinka — 116
- Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu — 117
- HEP-ovci u brojkama 2018. — 118

125 — DRUŠTVO: HEP U ZAJEDNICI

- 128 — Ulaganja u zajednicu
- 130 — Posebna podrška obrazovanju
- 132 — Misli i djeluj zeleno
- 133 — Uključenje i informiranje dionika o razvojnim projektima

PROFIL IZVJEŠĆA I POKAZATELJI — 141

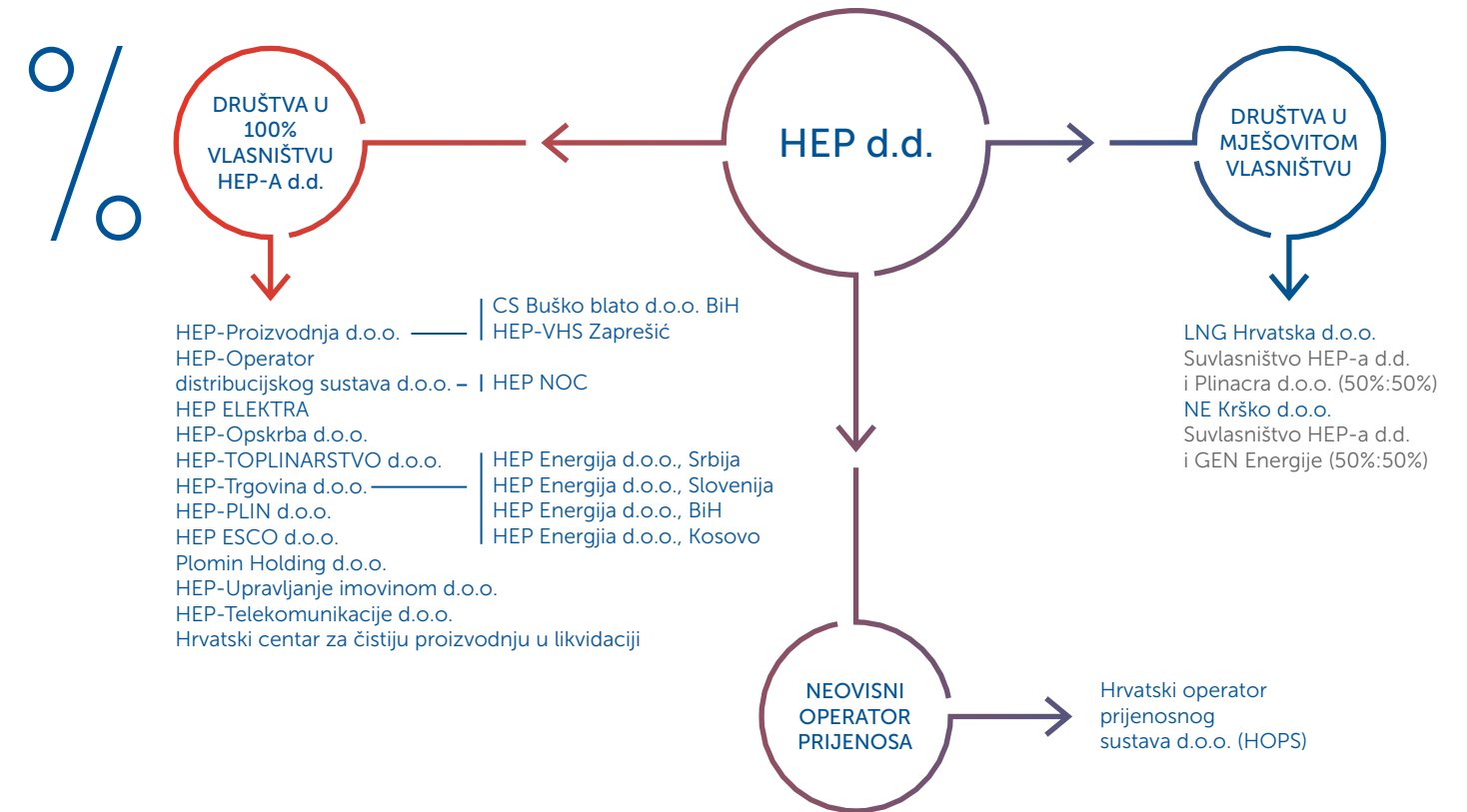
1

POGLED NA 2018.

○ HEP grupi

HEP d.d. (Hrvatska elektroprivreda d.d.) vladajuće je društvo HEP grupe sa sjedištem u Zagrebu, u isključivom državnom vlasništvu. Ono objedinjuje vođenje ovisnih društava HEP grupe i vlasnik je imovine, koju ugovorno prenosi na upravljanje ovisnim društvima. Glavna djelatnost HEP grupe je proizvodnja, prijenos, distribucija, opskrba te trgovanje električnom energijom. Uz to, HEP grupa se bavi proizvodnjom, distribucijom i opskrbom toplinskom energijom, opskrbom prirodnim plinom na veleprodajnom i maloprodajnom tržištu te distribucijom plina, pružanjem usluga u energetsom sustavu, te drugim energetske i neenergetske djelatnostima.

Stanje na dan 31. prosinca 2018.

Ovisna društva	Država	Udjel u vlasništvu (%)	Osnovna djelatnost
HEP-Proizvodnja d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnja električne energije i topline
Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. ¹	Hrvatska	100	Prijenos električne energije
HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.	Hrvatska	100	Distribucija električne energije
HEP ELEKTRA d.o.o.	Hrvatska	100	Opskrba električnom energijom kupaca u okviru javne usluge
HEP-Opskrba d.o.o.	Hrvatska	100	Opskrba električnom energijom
HEP-TOPLINARSTVO d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom
HEP-Trgovina d.o.o.	Hrvatska	100	Trgovanje električnom energijom i optimiranje rada elektrana
HEP-PLIN d.o.o.	Hrvatska	100	Distribucija i opskrba plinom
HEP-ESCO d.o.o.	Hrvatska	100	Vođenje i financiranje projekata energetske učinkovitosti
Plomin Holding d.o.o.	Hrvatska	100	Razvoj infrastrukture okolnog područja Plomina
CS Buško Blato d.o.o.	BiH	100	Održavanje opreme hidroelektrana
HEP - Upravljanje imovinom d.o.o.	Hrvatska	100	Upravljanje neposlovnom imovinom i turizmom
HEP NOC	Hrvatska	100	Usluge obrazovanja, usavršavanja i smještaja
Program Sava d.o.o. ²	Hrvatska	100	Usluge pripreme višenamjenskih nekretninskih projekata
HEP Energija d.o.o.	Srbija	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Energija d.o.o.	Slovenija	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Energija d.o.o.	BiH	100	Trgovanje električnom energijom

HEP Magyarország Energia kft ³	Mađarska	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Energija d.o.o.	Kosovo	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Telekomunikacije d.o.o.	Hrvatska	100	Telekomunikacijske usluge
HEP Opskrba plinom d.o.o. ⁴	Hrvatska	100	Opskrba na veleprodajnom tržištu plina
Hrvatski centar za čistiju proizvodnju u likvidaciji	Hrvatska	100	Ustanova za promicanje čistije proizvodnje
Nuklearna elektrana Krško d.o.o. ⁵	Slovenija	50	Proizvodnja električne energije
LNG Hrvatska d.o.o. ⁶	Hrvatska	50	Izgradnja i operiranje plinovodima
Novenerg d.o.o. ⁷	Hrvatska	50	Analiza ulaganja u kapacitete za proizvodnju električne energije iz OIE i usluge konzaltinga
HEP-VHS Zaprešić d.o.o. ⁸	Hrvatska	100	Projektiranje i izgradnja višenamjenskog hidrotehničkog sustava

¹ Od 1. srpnja 2013. posluje po modelu neovisnog operatora prijenosnog sustava (ITO model)

² Izvršena statusna promjena pripajanja društvu HEP d.d. 30. prosinca 2018.

³ Društvo je danom 22. ožujka 2018. brisano iz sudskog registra

⁴ Izvršena statusna promjena pripajanja društvu HEP-Trgovina d.o.o. 30. prosinca 2018.

⁵ U konsolidiranim financijskim izvještajima udjel u NE Krško d.o.o. iskazuje se metodom zajedničkog upravljanja imovinom i obvezama, iskazuje se udjel HEP grupe u svakoj imovini i svakoj obvezi, приходima i rashodima.

⁶ Suradnja s Plinacrom d.o.o. (50%:50%) na izgradnji i operiranju plinovodima za evakuaciju ukapljenog prirodnog plina s Krka na kopno i dalje prema konačnim destinacijama.

⁷ HEP d.d. je izišao iz vlasništva u studenome 2018.

⁸ U 2018. godini Program Sava d.o.o. je osnovala društvo HEP-VHS Zaprešić d.o.o., a danom 31.12.2018. društvo je prodano HEP-Proizvodnji d.o.o.

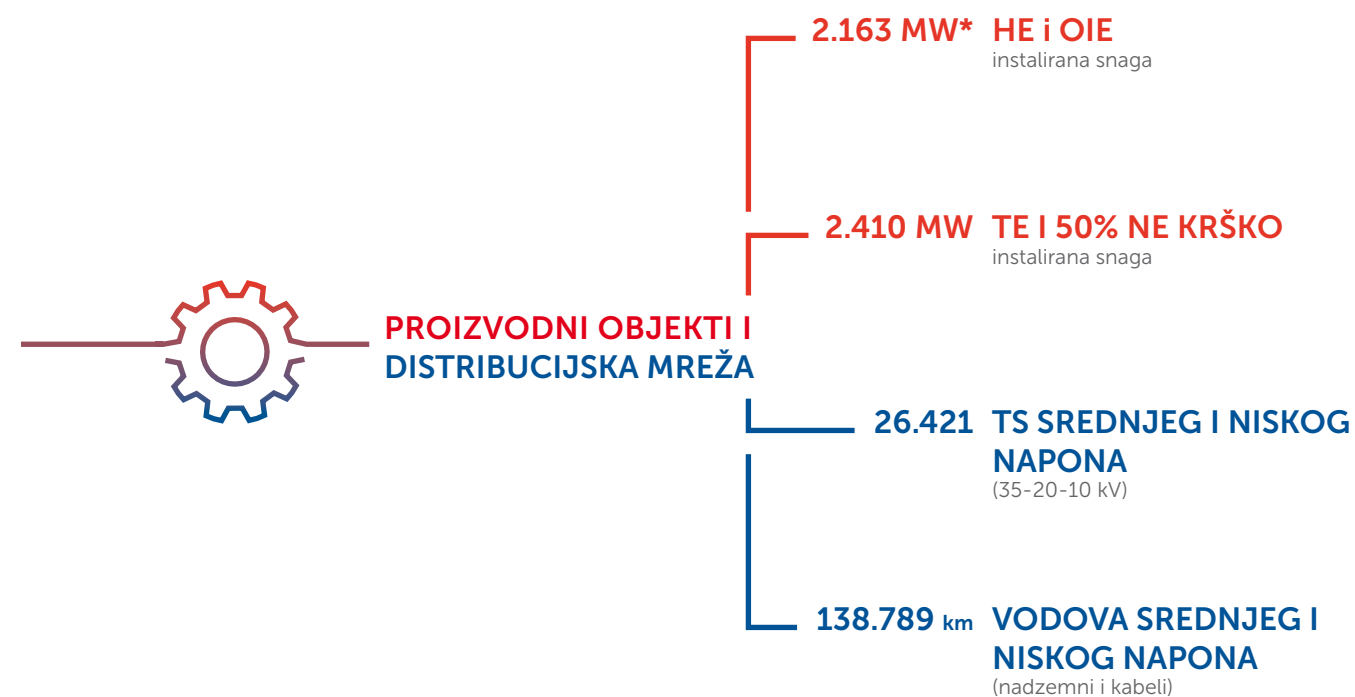

OSNOVNI POKAZATELJI*

	2017.	2018.	%2017.
Prodaja električne energije** / TWh	17,5	17,4	+0,6%
Proizvodnja električne energije / TWh	12,9	12,0	+7,1%
Prodaja toplinske energije / TWh	1,8	1,9	-4,7%
Maloprodaja plina / TWh	1,4	1,4	-1,1%
Veleprodaja plina / TWh	5,9	6,2	-4,5%
Poslovni prihodi / mil. kn	15.198,3	14.969,3	+1,5%
Dobit prije poreza, kamata i amortizacije / mil. kn	3.876,5	3.749,5	+3,4%
Neto dobit HEP grupe / mil. kn	1.364,8	1.300,3	+5,0%
Ukupna imovina (aktiva) / mil. kn	40.349,6	38.851,6	+3,9%
Investicije / mil. kn	2.376,1	2.431,9	-2,3%
Radnici / broj	11.011	11.894	-7,4%

* prikazani su konsolidirani podaci koji uključuju HOPS
 ** prodaja HEP-a na domaćem i inozemnom tržištu

Proizvodni objekti i distribucijska mreža

* bez Agregata HE Dubrovnik B koji radi za BiH

DULJINA I KATEGORIJA VODOVA DISTRIBUCIJSKE MREŽE

Naponska razina	Nadzemni vodovi [km]	Kabeli [km]	Podmorski kabeli [km]	Ukupno [km]
Vodovi 35(30) kV	2.981,1	1.365,3	141,6	4.488,0
Vodovi 20 kV	4.520,9	5.217,5		9.738,4
Vodovi 10 kV	15.968,5	11.288,9	247,4	27.504,9
Mreža 0,4 kV	44.142,4	17.443,3		61.585,7
Kućni priključci (0,4 kV)	22.796,4	12.676,0		35.472,4
Ukupno	90.409,3	47.991,0	389,1	138.789,4

Upravljanje

Misija

Održiva, pouzdana i konkurentna proizvodnja, distribucija i opskrba energijom, u skladu s potrebama kupaca i uz visoki stupanj društvene odgovornosti.

Vizija

HEP - regionalni energetska lider koji će u suradnji s domaćim i međunarodnim institucijama i kompanijama razvijati tehnološke mogućnosti, konkurentske prednosti i inovativne poslovne modele fokusirane na buduće potrebe korisnika.

Vizija i misija grupe podupiru strateška područja djelovanja HEP grupe objedinjena u četiri pravca djelovanja: održivi i fleksibilni energetska portfelj, optimizacija i unapređenje poslovnih procesa, prilagođavanje tržištu te suradnja s dionicima.

Temeljne vrijednosti

Kompetentnost i inovativnost

Naši su radnici najvrjedniji potencijal i oslonac provođenju misije i vizije tvrtke te stvaranju vrijednosti tvrtke kojoj pripadamo. Uz otvorenost za nove ideje i kreativnost, razvijamo znanja i sposobnosti.

Kvaliteta i poslovna izvrsnost

Slijedeći zahtjeve i očekivanja svih zainteresiranih skupina, povećavamo kvalitetu naših proizvoda i usluga. Naš je cilj poslovna izvrsnost tvrtke.

Poštenje

Profesionalno i savjesno se odnosimo prema kupcima, poslovnim partnerima, radnicima i imovini. Afirmiramo pristup nulte tolerancije na korupciju. Etičkim kodeksom definirali smo načela poslovnog ponašanja.

Odgovornost prema okolišu

Proizvodimo, prenosimo i distribuiramo energiju na ekološki prihvatljiv način. Potičemo učinkovitu i racionalnu uporabu energije kod svojih kupaca te razvoj i uporabu obnovljivih izvora energije.

Temeljna načela u odnosima s dionicima

Za ostvarenje naše misije i radi ispunjenja vizije, svoje ukupno poslovanje usklađujemo s očekivanjima svih zainteresiranih skupina, pridržavajući se sljedećih načela:

Vlasnik: Ostvarivati optimalne poslovne učinke i primjerenu dobit vlasniku.

Kupci: Zadovoljavati potrebe i očekivanja kupaca, osiguravajući im adekvatnu vrijednost za njihov novac. Postupati profesionalno i korektno, u skladu s dobrim poslovnim običajima i općeprihvaćenim vrijednostima, gradeći povjerenje u naše postupanje.

Radnici: Uvažavati interese i sposobnosti radnika te razvijati sustav nagrađivanja i napredovanja. Osiguravati i trajno primjenjivati najsuvremenije mjere za rad na siguran način, te poticati cjeloživotno učenje, suradnički duh i profesionalnost.

Poslovni partneri: Njegovati i graditi odnose s poslovnim partnerima, cijeneći njihovu kvalitetu i profesionalnost. Korektno provoditi postupke nabave i sprječavati svaku moguću nepravilnost.

Društvo, lokalne zajednice: Poštivati kulturne, vjerske, tradicijske i sve druge materijalne i duhovne posebnosti u suradnji sa zajednicama u kojima djelujemo, stvarajući prijateljsko okruženje.

HEP grupa svoje poslovanje provodi u skladu sa zakonom i etičkim normama, na načelima održivog razvoja i društvene odgovornosti. Kao izdavatelj korporativne obveznice, društvo također primjenjuje i većinu odredbi Kodeksa korporativnog upravljanja, kojeg su izradile Zagrebačka burza i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. Svi članovi menadžmenta i Uprave hrvatski su državljani, lokalni stručnjaci koji dolaze iz raznih hrvatskih regija.

UPRAVLJAČKA STRUKTURA HEP-a d.d. TIJEKOM 2018.

Glavna skupština		
Zdravko Marić	Član	Od 26. siječnja 2017. do 14. veljače 2018.
Tomislav Ćorić	Član	Od 15. veljače 2018.
Nadzorni odbor		
Goran Granić	Predsjednik	Od 7. prosinca 2017.
Marko Primorac	Član	Od 7. prosinca 2017. do 25. srpnja 2018.
Jelena Zrinski Berger	Članica	Od 7. prosinca 2017.
Lukša Lulić	Član	Od 29. listopada 2018.
Ivo Ivančić	Član	Od 29. listopada 2018.
Dubravka Kolundžić	Članica, predstavnik radnika	Od 1. lipnja 2015. do 10. siječnja 2018.
Višnja Komnenić	Članica, predstavnik radnika	Od 11. siječnja 2018. do 22. listopada 2018.
Meri Uvodić	Članica, predstavnik radnika	Od 4. prosinca 2018.
Uprava		
Frane Barbarić	Predsjednik Uprave	Od 1. siječnja 2018.
Saša Dujmić	Član Uprave	Od 4. prosinca 2014.
Nikola Rukavina	Član Uprave	Od 1. siječnja 2018.
Marko Ćosić	Član Uprave	Od 1. siječnja 2018.
Petar Sprčić	Član Uprave	Od 1. siječnja 2018.
Tomislav Šambić	Član Uprave	Od 1. siječnja 2018.

Odgovornost i etičnost

Etički kodeks HEP grupe definira načela poslovnog ponašanja te naglašava važnost dosljednog praćenja i primjenjivanja zakona i propisa u organizaciji rada i poslovanja. Kodeks propisuje primjenu stručnih, poslovnih standarda i normi te etičkih načela. Uz to, naglašava profesionalnost, stručnost, savjesnost, objektivnost, neovisnost, razvidnost, nepristranost i odgovornost u radu. Kodeksom je definiran sukob interesa u poslovnom odnosu s HEP-om. On poziva na zaštitu ljudskih prava, razvijanje transparentnih odnosa sa svim dionicima i osuđuje svaku vrstu diskriminacije.

Sva društva HEP grupe imaju svog predstavnika u Etičkom povjerenstvu grupe. Povjerenici za etiku zaprimaju pritužbe za neetično i moguće koruptivno postupanje radnika, provode postupak ispitivanja utemeljenosti pritužbi, vode evidenciju o zaprimljenim pritužbama, prate primjenu Etičkog kodeksa u društvu u kojem su imenovani. Uloga je povjerenika promovirati etičko ponašanje u međusobnim odnosima radnika i odnosima radnika prema kupcima te savjetovati radnike o etičnom ponašanju. Postupci povjerenika za etiku, kao i Etičkog povjerenstva HEP grupe, uključuju očitovanje druge strane s relevantnom dokumentacijom. Ako je moguće, vodi se razgovor s obje strane kako bi se stekao bolji uvid u predmet i lakše donijelo mišljenje.

O provedenom postupku ispitivanja utemeljenosti pritužbe povjerenici za etiku dužni su podnijeti pisano izvješće predsjedniku Uprave ili direktoru društva, koji razmatra izvješće i po potrebi pokreće propisane postupke o čemu obavještava povjerenika za etiku, nakon čega daje odgovor na pritužbu.

Ovisno o predmetu pritužbe, neke predmete povjerenici za etiku primaju na znanje te ih prosljeđuju na daljnje postupanje nadležnim službama organizacijske jedinice u ovisnim društvima ili organizacijskim jedinicama u HEP-u d.d., na primjer osobi za nepravilnosti, Sektoru za internu reviziju, Službi za pravne poslove, službama za odnose s kupcima i korisnicima te drugim nadležnim službama i osobama. Etički povjerenici u stalnom su kontaktu s rukovoditeljima kojima naglašavaju potrebu etičkog poslovnog ponašanja i načina rukovođenja.

STRUKTURA PRITUŽBI ZAPRIMLJENIH U 2018.

	Ukupno	Utemeljeno	Neutemeljeno
Broj zaprimljenih pritužbi	115	55	60
Broj riješenih pritužbi	115	55	60
- broj anonimnih pritužbi	6	4	2
- broj neanonimnih pritužbi	109	51	58
Broj neanonimnih pritužbi od radnika HEP-a	5	0	5
Broj neanonimnih pritužbi od opskrbljivača	0	0	0
Broj neanonimnih pritužbi od drugih zainteresiranih pravnih i fizičkih osoba	103	51	52

Broj pritužbi po temama/područjima (kao primjer navedena moguća područja)

a) radni odnos	6	0	6
b) mito i korupcija	1	0	1
c) sukob interesa	2	1	1
d) javna nabava	0	0	0
e) odnos prema kupcima	12	8	4
f) obračun i račun	37	23	14
g) priključak na NN mrežu	22	6	16
h) neovlaštena potrošnja	7	4	3
i) ostalo	28	13	15
Ukupno	115	55	60

Obuka o antikorupciji. U suradnji s Ministarstvom uprave, Sektor za ljudske potencijale je organizirao in-house edukaciju za povjerenike za etiku društava HEP grupe na temu „Priprema povjerenika za etiku HEP-a iz područja trenerskih vještina, etike i integriteta” koju je pohađalo deset radnika. Cilj ove edukacije priprema je sudionika za samostalno vođenje seminara/obrazovnog programa, odnosno upoznavanja s osnovnim standardima ponašanja i etičkim načelima pri obavljanju službene dužnosti, širenja svijesti o štetnosti korupcije i njezinim sprječavanjem.

Pravo na pristup informacijama

Službenik za informiranje zaprima i obrađuje tristotinjak upita godišnje (s trendom rasta) koji se u većini slučajeva odnose na poslovanje građana s HEP-om, HEP-ove razvojne projekte te postupke nabave. Svaki se upit, ovisno o temi, prosljeđuje odjelima i osobama koje mogu dati povratnu informaciju. Upite najčešće postavljaju udruge građana i mediji, ali i druge fizičke i pravne osobe. U 2018. godini nisu zabilježeni sporovi koji su proizašli iz mogućeg kršenja Zakona o pravu na pristup informacijama.

Tijekom godine zaprimljeno je 67 zahtjeva za pristup informacijama, od kojih je 40 riješeno unutar roka dok je preostalih 27 riješeno izvan roka od 15 dana. U 31 slučaju zahtjevi su odbijeni zbog tajnosti podataka. Naime radilo se o informacijama koje se tiču postupaka koje vode druga nadležna tijela, na primjer u vezi sudskih sporova ili se tražene informacije nisu mogle objaviti zbog zaštite osobnih podataka. Također, u 25 slučajeva zahtjevi su odbijeni jer se radilo o zlouporabi prava na pristup informacijama.

Članstva HEP grupe

Tijekom 2018. HEP d.d. i društva HEP grupe bili su kolektivni, a pojedinačni stručnjaci iz HEP-a individualni članovi velikog broja domaćih i međunarodnih organizacija, institucija i udruga:

EURELECTRIC (Union of the Electricity Industry; Europska udruga elektroprivrednih organizacija)

CIGRE (International Council on Large Electric Systems; Međunarodno vijeće za velike elektroenergetske sustave) te Hrvatski odbor CIGRE

ICOLD (International Commission of Large Dams; Međunarodna udruga za visoke brane putem članstva u Hrvatskom društvu za velike brane)

CIREN (Congres International des Réseaux Electriques de Distribution; Međunarodna elektrodistribucijska konferencija)

LWA (Live Working Association; Međunarodna udruga za radove pod naponom)

EFET (European Federation of Energy Traders; Federacija europskih trgovaca energijom),

IAEA (International Atomic Energy Agency; Međunarodna agencija za atomsku energiju),

ENS (European Nuclear Society; Europsko nuklearno društvo)

UNICHAL (International Union of Heat Distributors; Unija za toplinsku energiju i toplane),

EUROHEAT & POWER (međunarodna organizacija s područja kogeneracije, daljinskog grijanja i hlađenja),

IIA GLOBAL (Institute of Internal Auditors, Florida, SAD), preko HIIR – Instituta internih revizora Hrvatske

ISACA (Information Systems Audit and Control Association); preko hrvatske podružnice ISACA Chapter Croatia

ECLA (European Company Lawyers Association; Europska udruga korporativnih pravnika)

CEEP (Central European Energy Partners)

Akademija tehničkih znanosti Hrvatske

CROMA - Hrvatsko udruženje menadžera i poduzetnika

Elektrotehničko društvo

Hrvatsko-austrijska trgovinska komora

Hrvatska gospodarska komora

Hrvatsko nuklearno društvo

Hrvatsko društvo za zaštitu voda

Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj

Hrvatski savjet za zelenu gradnju

Hrvatska stručna udruga za plin

Hrvatska udruga MIPRO

Hrvatska udruga za odnose s javnošću

Hrvatska udruga za zaštitu zraka

Hrvatski zavod za norme

Hrvatska udruga poslodavaca

Njemačko-hrvatska industrijska trgovinska komora

Savez za energetiku Hrvatske

Hrvatska udruga stručnjaka zaštite prirode i okoliša

2

UVODNIK PREDSJEDNIKA UPRAVE

Uz svijest o potrebi ostvarenja globalnih ciljeva održivog razvoja, elektroenergetski sektor danas ne samo da prati mogućnosti napretka, već je i jedan od ključnih pokretača razvoja.

To se posebno ogleda u pojačanim ulaganjima u obnovljive izvore energije u čemu smo započeli značajne iskorake u 2018. godini.

Poštovane čitateljice i čitatelji,

dobrodošli u svijet održivosti HEP grupe. Ovim Izvješćem o održivosti želimo vam približiti naš pogled na društvenu odgovornost i održivi razvoj te načine na koje upravljamo našim utjecajima u gospodarskom, društvenom i okolišnom segmentu. Gospodarski položaj HEP grupe i njena strateška važnost za Republiku Hrvatsku pred nas postavljaju visoku razinu odgovornosti za osmišljavanje, provođenje i stalno unapređivanje održivih procesa u našem poslovanju. U protekloj smo godini napravili velike iskorake, s posebnim naglaskom na pripremu investicija u obnovljive izvore energije, čime HEP grupa doprinosi stalnom razvoju i održivosti hrvatskog gospodarstva. Svjesni smo da je razvoj energetskega sektora od presudne važnosti za napredak svih gospodarskih grana, ali i da znatno utječe na razvoj društva i podizanje kvalitete života ljudi.

Živimo u izazovnom vremenu brzih promjena, obilježenom tehnološkim napretkom koji donosi mnoge izazove, ali i prilike za snažan razvoj.

Uz svijest o potrebi ostvarenja globalnih ciljeva održivog razvoja, elektroenergetski sektor danas ne samo da prati mogućnosti napretka, već je i jedan od ključnih pokretača razvoja. To se posebno ogleda u pojačanim ulaganjima u obnovljive izvore energije u čemu smo započeli značajne iskorake u 2018. godini.

Načela održivosti u segmentu očuvanja okoliša spajamo s naprednim tehnologijama u projektima kojima otvaramo nova poglavlja budućnosti, poput naprednih mreža, suvremenih rješenja u energetskega učinkovitosti ili projekta elektromobilnosti. HEP grupa sve više se razvija i jača s ciljem da

postane vodeći igrač na regionalnom tržištu. U dobu tržišne liberalizacije i suvremenih trendova prepoznavamo velike mogućnosti za naš razvoj, posebno koristeći sinergiju naše cijele grupe. Harmoniziranim djelovanjem svih naših društava te strateškom, operativnom i resursnom koordinacijom jačamo svoju konkurentnost i predvodimo trendove na tržištu. Upravo iz tržišnih izazova i kapitalizacijom internih resursa te suradnjom s dionicima stvaramo potencijal za inovacije i razvoj znanja koje će nam biti potrebno za budućnost.

Kao značajan poslodavac i grupa koja je prisutna u svim dijelovima Hrvatske, HEP grupa ima znatne utjecaje na lokalno zapošljavanje, razvoj radnih potencijala, stručnosti, društva znanja, ali i prosperitet i dobrobit lokalnih zajednica. HEP gaji dugu tradiciju povezanosti s lokalnim zajednicama i značajnih ulaganja u znanje mladih i očuvanje kulturnog, društvenog i prirodnog bogatstva našeg društva.

Poslovanje HEP grupe čvrsto je povezano s poslovanjem i inicijativama mnogih drugih dionika. Sve većom složenosti našeg poslovanja, našim poslovnim politikama, ulaganjima i razvojem utječemo i na ostvarenje ciljeva održivog razvoja. Poveznicu našeg poslovanja s globalnim ciljevima možete pronaći u ovom izvješću. Ono se oslanja na strategiju HEP grupe 2030, kojom smo odredili nove ciljeve i ambiciozne planove njihovog ostvarenja. Novim procesima uključenja dionika osigurali smo dublji uvid u materijalne teme u kojima HEP grupa ima najvećih utjecaja. Novi ciljevi i provjera materijalnosti omogućili su nam da ojačamo strateški pristup održivosti, što je i prikazano u ovom izvješću.

Ovo Izvješće o održivosti peto je po redu i sastavljeno prema standardu Globalne inicijative za izvještavanje. U njega je uložena predanost kolegica i kolega iz svih sektora HEP-a d.d. kao i povezanih društava. Zahvaljujemo svima vama koji pokazujete zanimanje za poslovanje HEP grupe, pratite naš rad i čitate ovo izvješće. Vjerujem da ćemo vaša očekivanja u potpunosti opravdati našim budućim razvojem održivog poslovanja i društvene odgovornosti. Na tom putu nam je iznimno vrijedna suradnja s vama, kao i vaši prijedlozi i savjeti.

Frane Barbarić

3

STRATEŠKI PRISTUP ODRŽIVOSTI

HEP grupa u potpunosti integrira načela i procese održivog razvoja i odgovornosti prema gospodarstvu, okolišu i društvu u kojemu djelujemo.

Upravljanje materijalnim područjima, strateški ciljevi, rizici i uključanje dionika

Mi u HEP grupi svjesni smo da u izazovnim vremenima u kojima živimo poslovanje u potpunosti mora integrirati načela i procese održivog razvoja i odgovornosti prema gospodarstvu, okolišu i društvu u kojemu djelujemo. Zbog naše veličine i raznolikosti, naši su utjecaji vrlo raznovrsni i međusobno višestruko povezani. Materijalne teme razmatrali smo u kontekstu strateških ciljeva navedenih u Strategiji razvoja HEP grupe 2030 te mogućnostima doprinosa grupe ostvarenju ciljeva održivog razvoja UN-a. Materijalne teme, HEP-ov potencijal doprinosa ostvarenja globalnih ciljeva te uspješnost upravljanja materijalnim pitanjima i utjecajima provjerili smo s našim ključnim dionicima.

7 PRISTUPAČNA I ČISTA ENERGIJA

8 DOSTOJANSTVEN RAD I GOSPODARSKI RAST

9 INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

11 ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

12 ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA

13 ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE

MATERIJALNE TEME:

Stabilnost i sigurnost proizvodnje, distribucije i opskrbe energijom i energentima

Održiva izgradnja i razvoj elektroenergetskog sustava

Odgovoran, održiv i kvalitetan poslodavac

Uspješno i profitabilno poslovanje

Ulaganje u održivo očuvanje okoliša te odgovorno upravljanje utjecajima

Stalni tržišni razvoj i konkurentnost na domaćem i regionalnom tržištu

Inovacije i digitalna tranzicija

Dijalog s dionicima, transparentna komunikacija i edukacija

STRATEŠKI CILJEVI HEP2030:

Održivi i fleksibilni energetske portfelj
Optimizacija i unapređenje poslovnih procesa

Tržišna prilagodljivost

Suradnja s dionicima

Strateški ciljevi HEP2030, upravljanje materijalnim temama i rizicima

S obzirom da su materijalne teme one koje se opravdano mogu smatrati važnima za prikaz ekonomskih, okolišnih i društvenih utjecaja HEP grupe ili za utjecaj na odluke naših dionika, uključene su u strateške ciljeve HEP grupe 2030. Slijede opisi upravljanja prema materijalnim temama, njihove povezanosti sa strateškim ciljevima i pristupa upravljanju rizicima unutar svakog područja koje je od materijalne važnosti za dionike te za održivost HEP grupe.

Stabilnost i sigurnost proizvodnje, distribucije i opskrbe energijom i energentima za HEP grupu znači prije svega predvoditi razvoj energetike u Hrvatskoj i regiji te aktivno doprinosti razvoju strategija važnih za energetske djelatnosti i kreiranju energetske politike. Stabilnost i sigurnost omogućuju dostupnost energije našim dionicima, o čemu uvelike ovisi gospodarski razvoj, kao i rast i razvoj zajednica i kvaliteta života naših korisnika. Naš utjecaj u toj domeni vidimo u razvoju kapitalnih projekata, razvoju korporativnog upravljanja, energetske stručnosti te upravljanju znanjem. U vremenu digitalne tranzicije važan je i razvoj korporativne i informacijske sigurnosti. U uspješnom ostvarenju unutar ovog materijalnog područja usko surađujemo s državnim tijelima, lokalnim zajednicama, akademskom zajednicom i drugim dionicima. Ovu materijalnu temu naši dionici procjenjuju najvažnijom za njihovu održivost te njihovo donošenje odluka. Ona je izražena u svim našim strateškim ciljevima.

Rizicima unutar ove materijalne teme upravljamo na način da se odgovorno prilagođujemo regulatornim i zakonskim odredbama te doprinosimo izradi strategija, propisa i drugih ključnih dokumenata. Stalno radimo na unapređenju i modernizaciji poslovanja kako bismo osigurali kvalitetnu i sigurnu distribuciju i opskrbu energijom i energentima. Više od 50 posto instaliranih kapaciteta za proizvodnju električne energije je u hidroelektranama, što znači da stabilnost proizvodnje ovisi o hidrološkim uvjetima. Tim rizikom upravljamo razvijajući diversifikaciju proizvodnog portfelja. Sigurnost informacijskog i informatičkog sustava te sigurnost i pouzdanost rada postrojenja osiguravamo stalnim ulaganjima u modernizaciju i razvoj procesa.

Održiva izgradnja i razvoj elektroenergetskog sustava nadograđuju se na prethodno materijalno područje. Temelje se na jačanju vlastite proizvodnje te planiranju i razvoju novih projekata. Razvojem održive izgradnje utječemo i na razvoj lokalnih zajednica, potičemo ulaganja u zajednicu te utječemo na pokretanje gospodarstva i omogućujemo razvoj potrebne infrastrukture. Ovu materijalnu temu naši dionici procjenjuju posebno važnom za njihovu održivost. Ona je posebno izražena u strateškom cilju Održivi i fleksibilni proizvodni portfelj.

Aktivno upravljanje ovom temom najviše se odražava u aktivnostima HEP grupe usmjerenima na planiranje i izgradnju novih objekata, obnovu i revitalizaciju postojećih, a posebno razvoj proizvodnje iz obnovljivih izvora energije. Planirana izgradnja novih elektrana uvijek sa sobom nosi i potencijalne rizike u realizaciji. Te rizike HEP grupa umanjuje fleksibilnošću planova i pravodobnim procjenama.

Uloga odgovornog, održivog i kvalitetnog značajnog poslodavca HEP grupe očituje se samom veličinom organizacije kao jednog od najvećih poslodavaca u Hrvatskoj te zapošljavanjem u svim lokalnim zajednicama. HEP grupa ima veliki utjecaj na tržištu rada, ne samo brojnošću, već i svojim potrebama za raznim profilima stručnjaka i radnika. Zato je iznimno važno da održavamo ugled poželjnog poslodavca, stalno ulažemo u edukaciju radnika, njihovu zaštitu i sigurnost na radu. Na taj način osiguravamo im mogućnost stručnog razvoja, održivo upravljanje karijerom te poticajnu i zdravu radnu okolinu. Osim stalnim unutarnjim razvojem to postižemo i stvaranjem partnerstava te ulaganjima u znanost i obrazovanje. Ova materijalna tema je od ključne važnosti za naše radnike, dok je nešto manje važna našim vanjskim dionicima, osim onih skupina na koje njezino upravljanje izravno utječe. Ovo materijalno područje je posebno izraženo u strateškom cilju Optimizacije i unapređenja poslovnih procesa kojim se želi poticati stalno unapređenje kompetencija i inovativnosti zaposlenika te učinkovito upravljanje znanjem na korporativnoj razini.

Najveći rizici u domeni radne okoline danas u Hrvatskoj nastaju zbog dinamike tržišta rada, nedostatka ili odljeva stručnih kadrova te povećanja potražnje za pojedinim profilima stručnjaka. Kako bismo odgovorili na te rizike stalno nastojimo razvijati ugled HEP grupe kao poželjnog poslodavca i poticajne radne okoline te u partnerstvu s obrazovnim institucijama nastojimo razvijati stručnost i kvalitetu sadašnjih i budućih radnika. Pružajući konkurentne i kvalitetne uvjete našim radnicima nastojimo zadržati njihovu vjernost.

Uspješno i profitabilno poslovanje osigurava odgovorno upravljanje utjecajima i održivost u ekonomskoj domeni. Uspješno upravljanje unutar ovog materijalnog područja uključuje dugoročno planiranje investicija, adekvatne odgovore na dinamične promjene regulacija te promjene u nabavnim cijenama. Nadalje, uspješno poslovanje se očituje u odgovornom korporativnom upravljanju i korištenju sinergija grupe. Kao jedna od financijskih najsnažnijih poslovnih organizacija u zemlji, koja je u stopostotnom državnom vlasništvu, HEP grupa je svjesna svoje strateške važnosti za Republiku Hrvatsku. Ovo materijalno područje očituje se u strateškom cilju Optimizacija i unapređenje poslovnih procesa, posebno u postizanju učinkovitosti poslovanja odgovornim upravljanjem u raznim segmentima. Osim toga, sadržano je i u cilju Suradnje s dionicima u segmentu realizacije investicijskih ili operativnih potpora u vidu premija, subvencija, poreznih olakšica i drugih oblika potpore. Značaj utjecaja u ovom materijalnom pitanju na odluke dionika oni procjenjuju prosječnim.

Rizici za uspješnost i profitabilnost poslovanja proizlaze velikim dijelom iz okruženja koje je odgovorno za osiguranje održivog poslovanja gospodarskim subjektima. Utjecajima u segmentu zakonskih i regulatornih propisa te drugih standarda, propisa i rješenja nastojimo upravljati našim aktivnim uključenjem u savjetovanja prilikom donošenja tih rješenja te

prijedlozima za unapređenje. Odgovornim upravljanjem i poslovanjem osiguravamo pozitivni financijski rezultat, čime kao veliki poslovni sustav znatno pozitivno utječemo na ostvarenje dobiti vlasnika, napredak gospodarstva te razvoj lokalnih zajednica.

Ulaganja u održivo očuvanje okoliša i odgovorno upravljanje okolišnim utjecajima središnja su pitanja razvojnih planova HEP grupe. To prije svega znači agilnu prilagodbu izazovima klimatskih promjena te aktivnosti usmjerene na ublažavanje njihovih posljedica. Održivost u okolišnoj domeni provodimo i korištenjem najboljih raspoloživih tehnika te pojačanim ulaganjima i ubrzanim razvojem obnovljivih izvora energije. Našim utjecajima upravljamo i razvojem infrastrukture poput projekata e-mobilnosti, energetske učinkovitosti, pametnih mreža te kružnog gospodarstva. U suradnji s dionicima radimo na razvoju pametnih gradova i drugih oblika unapređenja kvalitete energetske rješenja. Posebno vodimo računa o visokoj kvaliteti postupaka procjena utjecaja na okoliš i prirodu u razvoju projekata. Na održivost sustava utječu rastući troškovi zaštite okoliša te trgovanje emisijama stakleničkih plinova. Upravljanje okolišnim temama posebno je uključeno u svim strateškim ciljevima HEP grupe. Naši dionici smatraju ovo područje srednje važnim prilikom donošenja odluka važnih za njihovo poslovanje i održivost.

U domeni okolišnih utjecaja pojavljuju se raznovrsni rizici. Oni dijelom potječu iz okruženja i odnose se na regulatorna i zakonska rješenja te razne propise i standarde. U tome se HEP grupa potpuno prilagođuje svim novim zahtjevima, a s našim iskustvima i preporukama aktivno sudjelujemo u raznim fazama procesa izrade i donošenja tih propisa. Rizike vezane uz razvoj projekata umanjujemo pravodobnom i kvalitetnom komunikacijom sa zainteresiranom javnošću tijekom raznih postupaka, a raznovrsnim javnim sadržajima nastojimo doprinijeti kvalitetnijoj informiranosti i podizanju svijesti u temama zaštite okoliša i upravljanja utjecajima u okolišnom segmentu. Okolišnim rizicima aktivno upravljamo i stalnim unapređenjem standarda te certificiranjem.

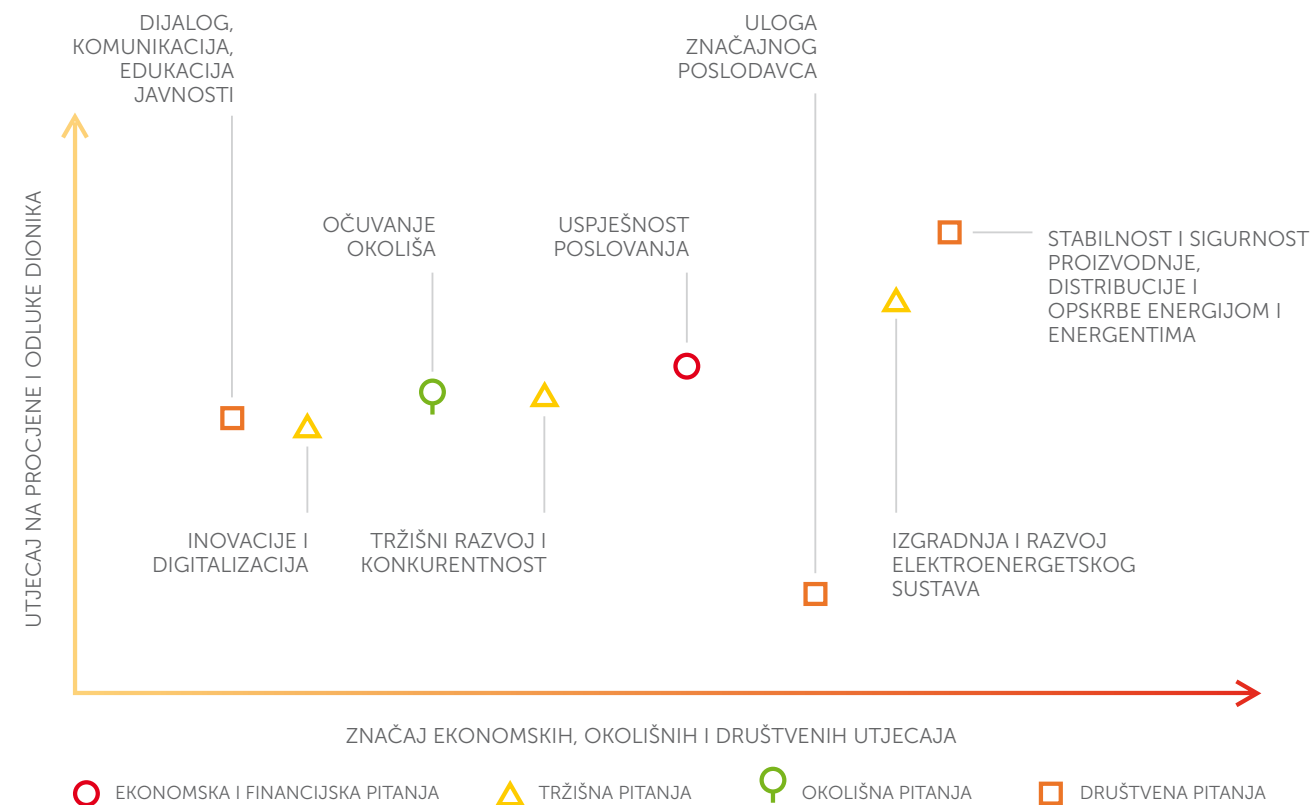
Stalni tržišni razvoj i konkurentnost na domaćem i regionalnom tržištu od posebne su važnosti za HEP grupu jer nam omogućuju našu tržišnu i ekonomsku održivost. Energetska tržišta ubrzano se mijenjaju uslijed tehnološkog, industrijskog i infrastrukturnog razvoja, ali i promjenama društvenih trendova i navika korisnika. Na liberaliziranom tržištu od ključne je važnosti pridobiti i zadržati povjerenje potrošača, pravodobno se prilagođavati novim trendovima te se odgovorno postavljati prema cjenovnim politikama. Ovo materijalno područje posebno je obuhvaćeno našim strateškim ciljem Tržišne prilagodljivosti. Tržišni razvoj temeljimo na stalnom razvoju novih proizvoda i usluga u svim tržišnim segmentima. Našim dionicima je tržišni razvoj i konkurentnost materijalno pitanje koje za njih ima srednju važnost.

Tržišni rizici kojima HEP grupa može upravljati odnose se najviše na prilagodbe novim propisima i tržišnim trendovima, ali i na to koliko smo spremni kvalitetno odgovoriti na te promjene i trendove. S obzirom da je zbog svojih djelatnosti HEP grupa na više načina prisutna u svim kućanstvima i poduzećima, važno nam je unapređenje odnosa s korisnicima i kupcima, posebno u edukaciji tržišta o odgovornoj potrošnji, energetske učinkovitosti te mogućim uštedama. Rizicima koji se odnose na zadržavanje tržišnih udjela HEP grupa upravlja upravo kreiranjem novih proizvoda i usluga, jačanjem brenda, tržišnim i marketinškim komunikacijama i unapređenjem kvalitete odnosa s kupcima. Posebni je rizik rasta energetske siromaštva kojim upravljamo donošenjem adekvatnih mjera i sudjelovanjem u projektima kojima se umanjuju posljedice te pojave. Na izazove liberaliziranog tržišta odgovaramo i istraživanjem mogućnosti ostalih modela širenja poslovanja, kao i pozicioniranjem HEP grupe kao regionalnog energetske lidera te širenjem poslovanja u regiji.

Ulaganja u inovacije i korištenje prednosti digitalne tranzicije danas je preduvjet održivosti svih poslovnih sustava. U energetske industriji posebno važno koristiti prednosti novih tehnologija i rješenja, razvijati nove oblike upravljanja energetske sustavima, proizvodima i uslugama. Tome doprinose razvoj poduzetničke i inovacijske kulture, veća ulaganja u tehnologiju, ali i partnerstva sa znanstvenim ustanovama. Inovacije i korištenje prednosti digitalne tranzicije povezani su s našim strateškim ciljem Tržišne prilagodljivosti, posebno u segmentu razvoja naprednih mreža te razvoja novih proizvoda i usluga, kao i s ciljem Optimizacije i unapređenja poslovnih procesa u ostvarenju internih inovacijskih potencijala. Naši dionici ovo materijalno područje ne smatraju posebno važnim. U segmentu razvoja inovacija i digitalizacije najveći rizici mogu nastati u sposobnosti brze prilagodbe tehnološkim trendovima te dostupnosti potrebnih stručnjaka na tržištu. Te rizike umanjujemo adekvatnim planiranjem ulaganja i projekata.

Dijalog s dionicima te transparentna komunikacija i edukacija javnosti o pitanjima važnima za poslovanje HEP grupe važna je za upravljanje održivošću u raznim temama. Ona obuhvaća razne vrste partnerstava s institucijama i udruženjima te lokalnim zajednicama, uključivanje dionika u pitanja važna za poslovanje HEP grupe, sudjelovanje u oblikovanju politika, odgovornost marketinških komunikacija te objavljivanje podataka o utjecajima. Ovo materijalno područje dionici ne prepoznaju posebno važnim za donošenje njihovih procjena te poslovnih odluka. Međutim, ono je posebno važno za HEP grupu te se na njegov razvoj odnosi strateški cilj Suradnja s dionicima. U ovom području rizicima se upravlja pravodobnom i transparentnom komunikacijama, edukacijom kupaca i korisnika te sklapanjem raznih vrsta partnerstava s dionicima.

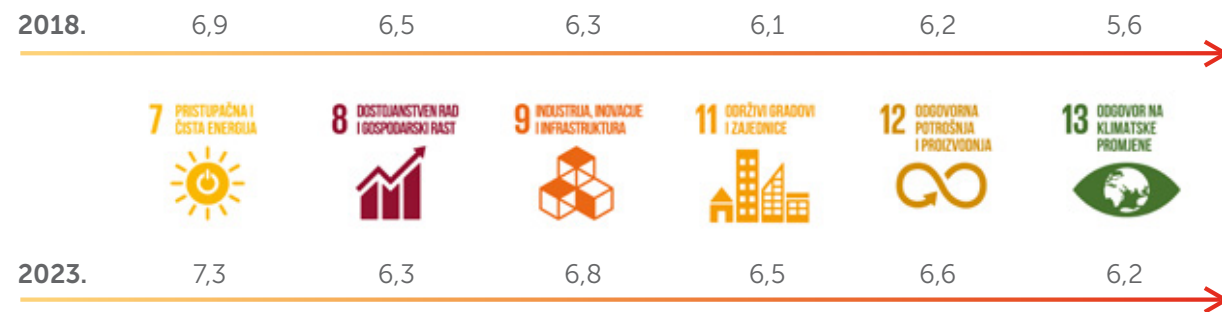
S obzirom na specifičnosti industrije i stabilne trendove u okruženju, materijalna područja HEP grupe nisu se mijenjala u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Usporedni pokazatelji materijalnosti tj. pogled dionika na značaj ekonomskih, okolišnih i društvenih utjecaja te utjecaja materijalnih tema na procjene i odluke dionika prikazan je u matrici materijalnih tema. Matrica je izrađena slijedom rezultata uključenja dionika u kojemu je sudjelovalo 75 predstavnika svih skupina ključnih dionika HEP grupe.

Prema mišljenju dionika, pojedini materijalni ekonomski, okolišni i društveni utjecaji HEP grupe imaju donekle različit značaj u odnosu na njihov utjecaj na odluke i procjene dionika. Matrica materijalnosti pomogla nam je i u određivanju granica izvješća o održivosti. U zasebnim sljedećim poglavljima prikazani su podaci prema svim relevantnim indikatorima unutar granica. Nastojali smo i kroz uvid u pojedine aktivnosti HEP grupe tijekom 2018. godine koje su opisane po tematskim poglavljima prikazati neke od napora koje ulažemo u unapređenje održivih procesa i praksi.

Materijalnost u kontekstu globalnih ciljeva održivog razvoja

Radna skupina HEP grupe na svojim je radionicama raspravljala o procjeni potencijala doprinosa HEP grupe ostvarenju pojedinih ciljeva održivog razvoja UN-a. Fokus je i dalje zadržan na prethodno odabranim ciljevima, s tim da se nešto više pažnje posvetilo procjenama kojim sve podciljevima HEP grupa pridonosi u pojedinim segmentima poslovanja te na koje načine se ti doprinosi mogu mjeriti. Mogućnosti doprinosa pojedinim ciljevima su povezani s materijalnim područjima te strateškim ciljevima HEP grupe 2030, što je navedeno na početku svakog tematskog poglavlja u ovom izvješću. Osim samoprocjene, upitali smo i naše dionike kako oni vide utjecaj HEP grupe na odabrane ciljeve održivog razvoja i to kroz dva pitanja: kako procjenjuju mogućnosti doprinosa HEP grupe ciljevima održivog razvoja danas te koliki bi doprinos mogao biti za pet godina. Procjene su da će za pet godina HEP grupa imati većeg utjecaja na ostvarenje globalnih ciljeva nego što to ima danas, ali i da će se potencijal utjecaja HEP grupe na ostvarenje pojedinog cilja mijenjati. Zanimljivo je zapaziti da dionici procjenjuju da HEP grupa sada ima najmanje utjecaja na ostvarenje COR 13 Odgovor na klimatske promjene, što je neobično za energetske grupu, ali se može tumačiti da su dionici svjesni veličine Hrvatske u globalnim razmjerima i naših udjela emisija stakleničkih plinova u svim emisijama. Dionici smatraju da HEP grupa ima najveću odgovornost i može odigrati veliku ulogu upravo u osiguranju pristupačne i čiste energije.

HEP grupa svojim poslovanjem u raznim djelatnostima posebno doprinosi ostvarenju sljedećih podciljeva održivog razvoja. Načini i projekti kojima doprinosimo ostvarenju ciljeva navedeni su u pojedinim tematskim poglavljima ovog izvješća.

Pristupačna i čista energija:

osigurati dostupnost pristupačne, pouzdane, održive i moderne energije za sve

- 7.1 osigurati univerzalni pristup pristupačnim, pouzdanim i modernim energetske uslugama
- 7.2 znatno povećati udio obnovljivih izvora energije
- 7.3 dvostruko povećati stopu poboljšanja energetske učinkovitosti
- 7A poboljšati međunarodnu suradnju s ciljem olakšavanja pristupa istraživanjima i tehnologijama čiste energije

Dostojanstven rad i ekonomski rast:

promicati neprekidan, uključiv i održiv gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve

- 8.2 postići višu razinu ekonomske produktivnosti kroz diverzifikaciju, tehnološku nadogradnju i inovacije, uključujući i fokus na dodanu visoku vrijednosti i radno-intenzivne sektore
- 8.5 postići potpunu i produktivnu zaposlenost i dostojanstveni rad za sve žene i muškarce, uključujući mlade i osobe s invaliditetom i jednaku plaću za rad jednake vrijednosti.
- 8.8 zaštititi radnička prava i promicati sigurno okruženje za sve radnike

Industrija, inovacija, infrastruktura:

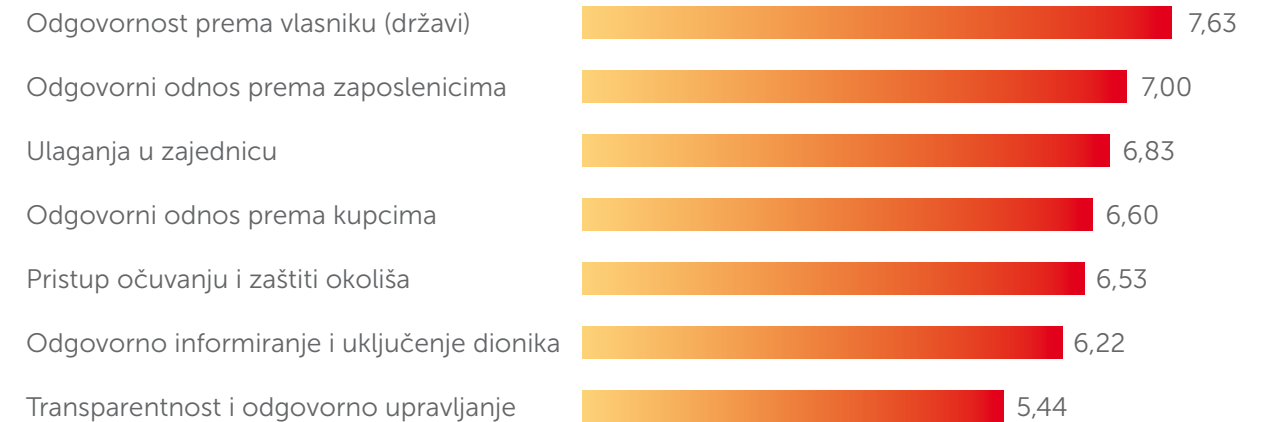
izraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost

- 9.1 razviti kvalitetne, pouzdane, održive i fleksibilne infrastrukture, uključujući regionalne i prekogranične infrastrukture, za podršku gospodarskom razvoju i dobiti čovječanstva, s fokusom na pristupačan i pravedan pristup za sve
- 9.4 unaprijediti infrastrukturu i nadograditi industriju da bude održiva, s povećanom učinkovitosti korištenja resursa i veće usvajanje čistih i okolišno prihvatljivih tehnologija i industrijskih procesa, na način da sve zemlje postupe u skladu sa svojim mogućnostima
- 9.5 poticati znanstvena istraživanja, unaprijediti tehnološke sposobnosti industrijskog sektora u svim zemljama, a posebice u zemljama u razvoju, uključujući poticanje inovacija i znatno povećanje broja radnika koji rade na istraživanju i razvoju

Uključenje dionika

HEP grupa svoje dionike uključuje na razne načine u svojim poslovnim procesima u raznim djelatnostima. Od dionika se prikupljaju mišljenja u zakonski predviđenim oblicima prilikom uključivanja zainteresirane javnosti u postupcima procjena utjecaja na okoliš, ekološku mrežu te okolišnim dozvolama. Uz to se redovno traže i mišljenja kupaca i korisnika o njihovom zadovoljstvu te mogućnostima unapređenja poslovanja HEP grupe. Zaposlenici HEP-a d.d. sudjeluju u anketi ispitivanja zadovoljstva zaposlenika. Međutim, o pitanjima održivog razvoja, materijalnim temama, mogućnostima doprinosa HEP grupe ciljevima održivog razvoja, odgovornog poslovanja HEP-a te uspješnosti u provedbi strateških ciljeva uključili smo dionike na dva načina: anonimnom anketom koja je provedena elektroničkim putem te pojedinačnim razgovorima s predstavnicima dionika. U proces razgovora o održivosti i HEP-ovim utjecajima uključeni su raznovrsni dionici: predstavnici državnih i regulatornih tijela, lokalnih zajednica, akademskih i obrazovnih institucija, različitih kategorija kupaca, dobavljača, medija, interesnih i strukovnih udruženja, udruga civilnog društva te unutarnjih dionika HEP grupe. U pojedinačnim razgovorima prikupili smo mišljenja od predstavnika ministarstva, regulatorne agencije, udruga za zaštitu okoliša te interesnog udruženja.

Održivi gradovi i zajednice:

učiniti gradove i ljudska naselja uključivim, sigurnim, otpornim i održivim

- 11.3 poboljšati uključivu i održivu urbanizaciju i sposobnost za participativno, integrirano i održivo planiranje i upravljanje naseljima u svim zemljama
- 11.4 ojačati napore za zaštitu i očuvanje svjetske kulturne i prirodne baštine
- 11 A podržati pozitivne ekonomske, socijalne i ekološke veze između urbanih, suburbanih i ruralnih područja kroz jačanje nacionalnog i regionalnog planiranja razvoja.
- 11 B znatno povećati broj gradova i naselja koji su usvojili i provode integrirane politike i planove koji vode prema uključivanju, učinkovitosti resursa, ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama, otpornosti na katastrofe te izraditi i provoditi potpuno upravljanje rizicima

Odgovorna potrošnja i proizvodnja:

osigurati modele održive potrošnje i proizvodnje

- 12.2 postići održivo upravljanje i učinkovito korištenje prirodnih dobara (resursa).
- 12.4 postići upravljanje kemikalijama sigurno po okoliš i svim vrstama otpada kroz njihov životni ciklus, u skladu s dogovorenim međunarodnim okvirima te znatno smanjiti njihovo otpuštanje u zrak, vodu i tlo, kako bi se njihov negativan utjecaj na zdravlje ljudi i okoliš sveo na minimum
- 12.5 znatno smanjiti gomilanje otpada kroz prevenciju, smanjenje, recikliranje i ponovno korištenje
- 12.6 poticati poduzeća, posebice velika i multinacionalna poduzeća na usvajanje održive prakse i integriranje informacija o održivosti u svojim izvješćivanjima
- 12.7 promicati održivu javnu nabavu, u skladu s nacionalnim politikama i prioritetima

Odgovor na klimatske promjene:

hitno djelovati u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica

- 13.1 ojačati otpornost i kapacitet za prilagodbu na hazarde i prirodne katastrofe povezane s klimatskim promjenama u svim zemljama.
- 13.3 poboljšati edukaciju, podizanje svijesti i ljudske i institucionalne kapacitete za ublažavanje klimatskih promjena, smanjenje utjecaja klimatskih promjena i pravodobna upozorenja

Dionici su ocijenili uspješnost HEP grupe u ostvarenju njezinih strateških ciljeva prosječnom ocjenom dobar (3). Najbolje su ocijenjeni naponi HEP grupe u strateškom cilju Održivi i fleksibilni energetska portfelj, a potom ostvarenja u strateškom cilju Suradnja s dionicima. Dobrima su ocijenjeni i naponi u ostvarenju strateškog cilja Tržišna prilagodljivost, dok je najviše prostora za napredak uočeno u strateškom cilju Optimizacija i unapređenje poslovnih procesa.

Od dionika je zatraženo da procijene i sadašnju odgovornost HEP grupe prema pojedinim dionicima ili područjima. Pritom su procjene dosta slične onima iz prethodnog izvještajnog razdoblja. Dionici su odgovornost prema vlasniku i zaposlenicima ocijenili najvišim ocjenama. Napredak je očekivan u odgovornom informiranju i uključenju dionika te transparentnom i odgovornom upravljanju. Ove se procjene očituju i u komentarima pojedinih skupina dionika koji su prikupljeni u pojedinačnim razgovorima i u anketi.

Mišljenje dionika o napretku HEP grupe u održivom razvoju i preporuke za unapređenje

Dionici HEP grupe zapažaju da su teme održivog razvoja i odgovornog poslovanja sve više prisutne u javnom diskursu. Procjenjuju da su za jačanje održivosti u društvu i gospodarstvu odgovorni svi segmenti društva, da se okvir održivosti treba postaviti u nacionalnim i sektorskim strategijama, ali ipak očekuju da predvodnici održivog i odgovornog poslovanja budu poduzeća. Prema mišljenju dionika, gospodarski sektor ima neposredni interes da pojačano ulaže u svoje održivo i odgovorno upravljanje ekonomskim, okolišnim i društvenim utjecajima, jer o tome ovisi njihova dugoročna poslovna uspješnost i održivost. U tom kontekstu, od HEP grupe kao sustava od posebnog značaja u Hrvatskoj očekuju da zauzme leadersku ulogu.

Komentari o održivom i odgovornom poslovanju HEP grupe te o područjima u kojima dionici očekuju kvalitetni napredak u budućnosti mogu se grupirati u nekoliko područja, ali isto tako i prema materijalnim temama i strateškim ciljevima HEP2030. To u potpunosti potvrđuje da je HEP grupa svoje strateške ciljeve odredila u pravom smjeru i u skladu s očekivanjima dionika.

„...pozdravljamo pojačana ulaganja u OIE, ali od HEP-a očekujemo da predvodi energetska tranziciju...“

Dionici su zapazili i posebno pozitivnim ocjenjuju pojačana ulaganja HEP grupe u razvoj obnovljivih izvora energije, elektromobilnosti i energetske učinkovitosti. Međutim, dionici smatraju da je HEP grupa trebala i ranije započeti razvoj tih projekata te očekuju jači investicijski i razvojni zamah. Pritom navode da bi za razvoj OIE trebalo jače uključiti pojedine skupine dionika, a posebno ih razvijati u partnerstvu s lokalnim zajednicama. Potencijal suradnje dionici prepoznaju posebno u razvoju energetske održivih zajednica i ulaganjima u prosumerske oblike suradnje. Jače investicije u sve oblike obnovljivih izvora energije, napominju svi dionici, su bitne. Od HEP-a se očekuje da jača položaj regionalnog lidera, ali i da ostane sustav u državnom vlasništvu sa znatnim ulaganjima u sunčane elektrane i energiju vjetra.

„...HEP grupa može i treba igrati bitnu ulogu u edukaciji tržišta i javnosti...“

Tehnološki razvoj i nova rješenja u energetici donose i razne izazove razumijevanja uloge energetske sektora i njegovih mogućnosti. Prema ocjeni dionika, zbog ubrzanog razvoja javnosti treba intenzivnije informativno-edukativne kampanje o raznim energetske temama, odgovornom ponašanju u korištenju resursa, te odgovornom upravljanju energijom i potrošnji energenata. Dionici u HEP grupi prepoznaju sustav koji može bolje koristiti svoje resurse i značajni gospodarski položaj u edukaciji svih segmenata društva, a posebno u temama zaštite potrošača i odgovornog upravljanja okolišnim utjecajima. Stručnjaci HEP grupe mogu znatno doprinijeti unapređenju znanja svojim javnim nastupima i zalaganjem za održive energetske prakse.

„...odgovorni odnosi s kupcima ključni su za tržišni i društveni razvoj...”

Dionici HEP percipiraju kao ključnog igrača na energetskom tržištu. Digitalizacija i tehnološki napredak sa sobom nose nove zahtjeve tržišta, ali i potrebe i navike kupaca i korisnika. Razvoj i napredak tržišta uvelike ovisi o novim načinima razvoja odnosa i komunikacije s korisnicima i kupcima, što uključuje odgovornost za edukaciju tržišta, transparentnu komunikaciju i održivo upravljanje cijenama te razvoj novih proizvoda i usluga. Iskorak HEP grupe u tom smjeru dionicima je vidljiv, ali od HEP-a očekuju korištenje sinergije svoje grupe te svih raspoloživih naprednih tehnoloških rješenja poput razvoja naprednih mreža.

„...o održivim upravljačkim procesima ovisi dugoročna uspješnost sustava...”

Veliki i strateški sustavi danas mogu biti održivi samo ako su prilagodljivi i ako se njima odgovorno upravlja. HEP grupa može biti lider na regionalnom energetskom tržištu ako radi na izgradnji organizacije koja može privući i zadržati najkvalitetnije stručnjake i ako se na vrijeme prilagodi zahtjevima tržišta u domeni inovacija, osiguranja suvremenih rješenja i osigura kontinuitet organizacije koja brzo unapređuje svoja znanja i sposobnosti.

„...odgovornost za zajednicu očituje se u ostvarivanju partnerstva s dionicima...”

Dionici prepoznaju i cijene raznovrsne oblike ulaganja u zajednicu, ali navode da od društvenih ulaganja sve važnije postaje sustavno i partnersko uključivanje dionika. Dionici HEP grupu smatraju jednim od strateški najvažnijih gospodarskih sustava u Hrvatskoj, a procjenjuju da će se buduća održivost više ogledati u provedbi uspješnih projekata koji donose neposredne razvojne koristi zajednici, a manje ulaganjima u vidljivost korporativnog brenda.

Dionici HEP grupe

HEP grupa

- **PREDSTAVNICI VLASNIKA**
Skupština, Nadzorni odbor
- **TIJELA VLASTI**
Vlada RH, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Ministarstvo državne imovine, Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Hrvatske vode, Hrvatski sabor
- **REGULATORNA TIJELA**
Hrvatska energetska regulatorna agencija, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
- **TRŽIŠTE KAPITALA**
investitori, kreditori, partneri u zajedničkim investicijama, rejting agencije, Zagrebačka burza
- **TRŽIŠTE**
poslovni subjekti, kućanstva, konkurencija, poslovni partneri, dobavljači, burze energije i emisijskih jedinica
- **LOKALNE ZAJEDNICE**
županije, gradovi, općine
- **INTERNI DIONICI**
zaposlenici, menadžeri, sindikati, radnička vijeća, udruga branitelja HEP-a, udruga umirovljenika HEP-a
- **AKADEMSKE I ZNANSTVENE USTANOVE**
fakulteti, znanstveni instituti, gimnazije, strukovne škole
- **UDRUŽENJA (međunarodna i domaća)**
strukovna udruženja, interesna udruženja, HGK, HUP
- **CIVILNI SEKTOR**
udruge za zaštitu potrošača, udruge za zaštitu okoliša
- **MEDIJI**
nacionalni, lokalni, stručni

4

TRŽIŠNI PRISTUP: PRILAGODLJIVOST I INVESTICIJE

U skladu s našom vizijom i misijom koje se temelje na konkurentnom tržišnom nastupu, dugoročnom održivom i odgovornom poslovanju te značajnom položaju energetske grupacije od strateške važnosti za Republiku Hrvatsku, većina naših ciljeva iz Strategije 2030. se odnose na razne segmente tržišnog razvoja. HEP grupa upravo može doprinijeti onim globalnim ciljevima održivog razvoja koji se odnose na gospodarski rast i razvoj, izgradnju otporne infrastrukture, osiguranju dostupne, održive i pouzdane energije, osiguranju održivih obrazaca proizvodnje i potrošnje te doprinosu razvoja održivih gradova. To kontinuirano radimo, a namjeravamo nastaviti poduzimati i u sljedećem razvojnem razdoblju, prije svega ostvarenjem postavljenih ciljeva u razvoju održivog i fleksibilnog energetskeg portfelja, uvođenjem novih proizvoda i usluga, usmjeravanjem poslovanja na razvoj korisničkog iskustva. Uz to, našu priliku za tržišni razvoj i ostvarenje konkurentnosti vidimo i u korištenju mogućnosti koje nam pruža digitalna tranzicija, razvoju pametnih rješenja i naprednih mreža, diversifikaciji našeg proizvodnog portfelja, a posebno razvojem proizvodnje iz obnovljivih izvora energije. Kao velika grupacija u državnom vlasništvu svjesni smo i našeg utjecaja na razvoj gospodarstva te odgovornosti da ostvarujemo dobit i uspješno poslujemo. Osim prethodno navedenih ciljeva, stalno istražujemo mogućnosti ostalih modela širenja poslovanja te restrukturiramo našu grupu kako bismo kapitalizirali korporativni i poslovni razvoj i stalno unaprjeđivali kvalitetu. Kvalitetu nastojimo razvijati i stalnom komunikacijom s našim tržišnim dionicima, posebno kupcima, korisnicima te dobavljačima. Kao gospodarski značajna grupa svojim dobavljačkim lancem utječemo na održivost i razvoj poslovanja mnogih subjekata, a tako neizravno i na gospodarski rast i razvoj u Hrvatskoj. Osim korištenja vlastitih sredstava, u 2018. smo aktivno tražili investicijske i operativne potpore iz svih dostupnih izvora. O našem održivom pristupu na tržištu najbolje govore financijski pokazatelji, kako ostvareni prihodi i dobit, tako i oni koji se odnose na razvoj tržišnih udjela te provedbu investicijskih planova.

Našu priliku za tržišni razvoj vidimo u digitalnoj tranziciji, razvoju pametnih rješenja i naprednih mreža, diversifikaciji proizvodnog portfelja, a posebno razvoju obnovljivih izvora energije.

— DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UN-a

- Cilj 7 Osigurati financijski dostupnu, pouzdanu, održivu i modernu energiju za sve
- Cilj 8 Promicati ravnomjeran, uključiv i održiv gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve
- Cilj 9 Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije
- Cilj 11 Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim
- Cilj 12 Osigurati održive obrasce proizvodnje i potrošnje

— MATERIJALNE TEME U OVOM PODRUČJU

Osigurati stabilnost i sigurnost proizvodnje, distribucije i opskrbe energijom i energentima
Razvijati održivu izgradnju i razvoj elektroenergetskog sustava
Ostvariti profitabilnost i uspješno poslovati
Ostvarivati stalni tržišni razvoj i održati konkurentnost na domaćem i regionalnom tržištu
Ulagati u inovacije i koristiti prednosti digitalne tranzicije

— CILJEVI STRATEGIJE 2030.

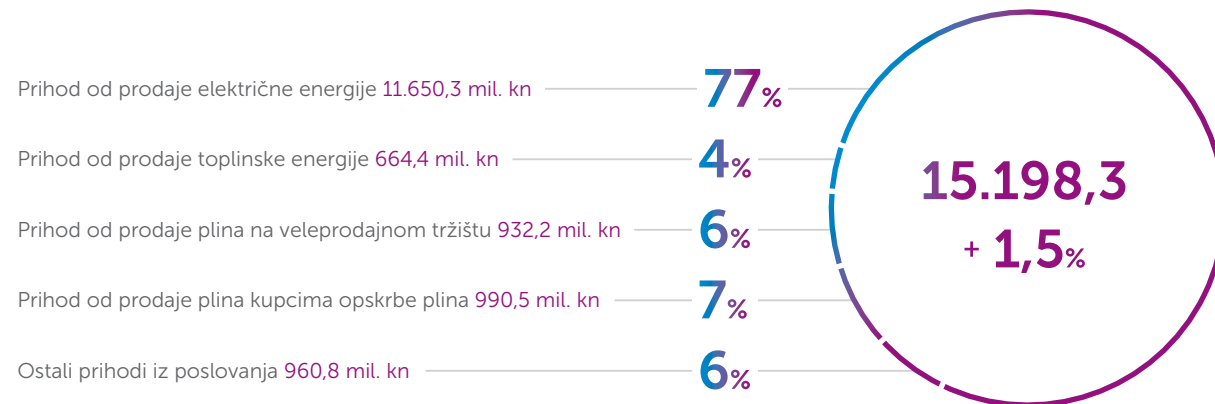
Razvoj održivog i fleksibilnog energetskeg portfelja
Definiranje i osmišljavanje novih proizvoda i usluga na tržištu u svim tržišnim segmentima
Istraživanje mogućnosti ostalih modela širenja poslovanja

— CILJEVI U OVOM PODRUČJU

Razvoj raznovrsnih izvora električne energije, s posebnim naglaskom na OIE
Jačanje učinkovitog i korisnicima orijentiranog poslovanja
Jačanje tržišne konkurentnosti inovacijama i širenjem poslovanja

Uspješno poslovanje

POSLOVNI PRIHODI (MIL. KN) I NJIHOVA STRUKTURA U UKUPNIM POSLOVNIM PRIHODIMA (%) U 2018.

U 2018. godini HEP grupa je ostvarila dobit iz poslovanja u iznosu od 1.658,5 milijuna kuna što je manje za 636,4 milijuna kuna (27,7%) u odnosu na 2017. godinu, uslijed većeg rasta poslovnih rashoda od rasta poslovnih prihoda. Ostvarena je dobit iz financijskih aktivnosti u iznosu od 24,7 milijuna kuna, dok je u 2017. godini ostvaren gubitak od 704,1 milijun kuna. To je utjecalo na povećanje neto dobiti HEP grupe, koja je u 2018. iznosila 1.364,8 milijuna kuna i za 64,5 milijuna kuna je veća u odnosu na neto dobit u 2017. godini.

Poslovni prihodi iznosili su 15.198,3 milijuna kuna i veći su za 229 milijuna kuna u odnosu na prethodnu godinu prvenstveno uslijed povećanja prihoda od prodaje za 780,1 milijun kuna (5,8%), dok su ostali poslovni prihodi bili manji za 551,1 milijun kuna (36,5%).

Poslovni rashodi iznosili su 13.539,8 milijuna kuna i povećani su za 865,4 milijuna kuna u odnosu na 2017. godinu. Na povećanje su utjecali povećani troškovi nabavne vrijednosti prodanog plina (61,4%) ponajprije zbog prodaje plina domaćem kupcu koje nije bilo prethodne godine te zbog povećanja nabavne cijene plina, povećanih troškova emisijskih jedinica ugljičnog dioksida (119%) uslijed većih cijena te troškova nabave električne energije (1,6%) uslijed većeg troška iz otkupa iz obnovljivih izvora i kogeneracija zbog više preuzetih količina električne energije od HROTE-a.

U protekloj godini na rast potrošnje električne energije u Hrvatskoj najviše su utjecala povoljna ekonomska kretanja, poput uspješne turističke sezone, rasta plaća, oporavka osobne potrošnje, povećanja zaposlenosti stanovništva te povoljne vremenske okolnosti. Na poslovanje HEP grupe utječu kretanja cijena energije, energenata te emisijskih jedinica stakleničkih plinova. Cijena nafte rasla je gotovo cijele godine. Prosječna cijena električne energije za godinu unaprijed rasla je za 18,8% u odnosu na prethodnu godinu. Dramatičan rast zabilježila je cijena emisijskih jedinica stakleničkih plinova koja je u 2018. rasla čak za 189% na 23,4 EUR/t.

POSLOVNI REZULTAT U 2018.

	Poslovni rezultat u mil. kn								
	Električna energija			Toplinska energija			Plin		
	2017.	2018.	%2017.	2017.	2018.	%2017.	2017.	2018.	%2017.
Poslovni prihodi	12.903,6	12.529,0	-2,9%	753,3	722,0	-4,1%	1.312,4	1.947,2	+48,4%
Poslovni rashodi	10.520,5	10.262,9	-2,4%	819,2	962,0	+17,4%	1.334,8	2.314,9	+73,4%
Dobit (gubitak) iz poslovanja	2.383,1	2.266,1	-4,9%	-65,9	-240,0	264,1%	-22,4	-367,7	

Najveći dio poslovnog prihoda (82,4%) i ukupna dobit iz poslovanja grupe, ostvareni su u djelatnosti električne energije. Na smanjenje rezultata poslovanja te djelatnosti u odnosu na 2017. godinu utjecalo je smanjenje ostalih poslovnih prihoda jer je u 2017. godini ostvaren prihod od ukidanja umanjenja vrijednosti dugotrajne imovine bloka L u TE-TO Zagreb, a u 2018. je zbog promjene računovodstvene politike smanjen prihod od usluga za priključke. Djelatnost toplinarstva u poslovnim prihodima sudjeluje s 4,8%, te ostvaruje gubitak iz poslovanja od 240,0 milijuna kuna. Rezultat je u odnosu na prethodnu godinu pogoršan zbog većih troškova energetskog goriva uslijed više cijene prirodnog plina te povećanja vrijednosnog usklađenja aktiviranih investicija na postrojenjima termoelektrana-toplana. Udjel djelatnosti veleprodaje i maloprodaje plina u poslovnim prihodima iznosi 12,8% te je ostvaren gubitak iz poslovanja u iznosu od 367,7 milijuna kuna, dok je u 2017. godini ostvaren gubitak iz poslovanja u iznosu od 22,4 milijuna kuna. Na pogoršanje rezultata utjecalo je povećanje gubitka u djelatnosti veleprodaje plina i ispravak vrijednosti reprogramiranih potraživanja od domaćeg kupca.

Snažnijim ulaganjima do ostvarenja ciljeva

HEP grupa je u 2018. ostvarila investicije u vrijednosti 2.376,1 milijuna kuna. Najveći dio investicijskih ulaganja odnosio se na obnavljanje i modernizaciju proizvodnih objekata i postrojenja energetskeg sustava, izgradnju novih proizvodnih elektroenergetskih objekata te obnovu postojećih i izgradnju novih objekata prijenosne i distribucijske mrežne infrastrukture.

Stvoreni su preduvjeti za izgradnju prve HEP-ove vjetroelektrane (VE) i neintegriranih sunčanih elektrana (SE) u 2019. godini. Nastavljen je samostalni razvoj nekoliko projekata proizvodnje iz obnovljivih izvora energije s ciljem stvaranja preduvjeta za njihovu izgradnju u naredne dvije godine. Osim toga, ulagalo se u energetske sustave toplinarstva i distribucije plina te u nadgradnju informatičke i telekomunikacijske infrastrukture, kao i razvoj i širenje mreže javne infrastrukture za punjenje električnih automobila u gradovima te na autocestama u Hrvatskoj.

Kontinuiranim ulaganjima u održavanje i modernizaciju postojećih objekata i gradnju novih proizvodnih kapaciteta i mrežnih sustava HEP ispunjava sljedeće ciljeve: sigurnost opskrbe energijom, konkurentnost HEP-ovog energetskeg sustava, razvoj poslovnog sustava HEP grupe, doprinos održivosti i unaprjeđenju kontinuiteta razvoja energetskeg sektora Republike Hrvatske uvažavajući sve veću prisutnost ostalih sudionika na otvorenom tržištu, osobito u opskrbi električnom energijom i proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije.

Investicijskim ulaganjima HEP grupa ostvaruje preduvjete za buduće dostizanje primjerene razine energetske neovisnosti u sektoru električne energije, uzevši u obzir današnju potrošnju električne energije i projekciju njenog budućeg rasta, kao i nužnog prestanka rada termoenergetskih postrojenja koja zbog tehnološke zastarjelosti ne mogu udovoljiti zahtjevima propisanih uvjeta zaštite okoliša.

Proteklu godinu obilježilo je mnoštvo značajnih investicija u svim segmentima djelatnosti HEP grupe. U području razvoja obnovljivih izvora energije potpisani su ugovori o preuzimanju projektnih društava za izgradnju dviju vjetroelektrana te ugovori o preuzimanju projektne dokumentacije za izgradnju SE Cres i SE Vrljica Jug. Završena je izgradnja bioenergana u Osijeku i Sisku (BE-TO Osijek i BE-TO Sisak) i elektrane

su dobile uporabne dozvole. Obje elektrane imaju ugovor s HROTE-om za otkup električne energije u sustavu poticaja te je osiguran energent temeljem dugoročnih ugovora za nabavu drvne sječke. Nastavljena su ulaganja u hidroelektrane, kako u postojeće, revitalizacijama hidroelektrana Zakučac, Ozalj, Gojak i Fužine tako i u planirane, ishodom pozitivnih rješenja o utjecaju zahvata na okoliš i ekološku mrežu za HES Kosinj i HE Senj 2. Sredinom godine potpisan je i ugovor za izgradnju zamjenskog KKE bloka L u EL-TO Zagreb te su započeti pripremni radovi za izgradnju koja će započeti u 2019.

U distribucijskoj djelatnosti dovršena je izgradnja, rekonstrukcija, pojačanje transformacije ili dogradnja srednjenaponskih (SN) postrojenja u više elektroenergetskih objekata 110/10(20)kV, 35/10(20)kV i SN mreži, nastavljena je sanacija naponskih okolnosti i povećanje sigurnosti napajanja u distribucijskoj električnoj mreži te ulaganja u zamjenu i uređenje mjernih mjesta i priključaka.

Stvoreni su preduvjeti za izgradnju prve HEP-ove vjetroelektrane i neintegriranih sunčanih elektrana u 2019. godini. Nastavljen je samostalni razvoj nekoliko projekata proizvodnje iz obnovljivih izvora energije s ciljem stvaranja preduvjeta za njihovu izgradnju u naredne dvije godine.

U toplinskoj djelatnosti nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta revitalizacije vrelovodne i toplovodne mreže u Zagrebu, spajanju naselja Dubrave na centralizirani toplinski sustav (CTS), revitalizaciji toplovodne mreže u Velikoj Gorici, revitalizaciji vrelovodne i parovodne mreže u Osijeku, pripremi toplinskih stanica za daljinskog upravljanje i očitavanje, revitalizaciji vrelovodne mreže i sustavima daljinskog vođenja u Sisku.

U djelatnosti distribucije plina nastavljena je izgradnja plinovodne mreže u Osječko-baranjskoj županiji (naselja Klisa, Velika, Gajić i Draž, Vučjak Feričanački i Beketinci).

Pojačano se razvijao i projekt eMobilnosti kojim HEP razvija i širi mrežu javne infrastrukture za punjenje električnih vozila, te time stvara buduću platformu stjecanja novih kupaca na tržištu te omogućuje koncept pametnih mreža kao potpore cjelokupnom elektroenergetskom sustavu.

Početak realizacije obnovljivog scenarija razvoja HEP grupe sukladno Strategiji HEP2030

HEP će do 2030. godine povećati udjel obnovljivih izvora energije s 35 na 50 posto. Taj cilj planira postići revitalizacijom, odnosno povećanjem snage i proizvodnje postojećih hidroelektrana, izgradnjom novih hidroelektrana te ulaganjima u ostale obnovljive izvore energije. U revitalizaciju hidroelektrana HEP planira uložiti ukupno oko 3,6 milijardi kuna, od čega je do danas uloženo oko 1,4 milijarde kuna, dok će do završetka revitalizacije 2028. godine uložiti još oko 2,2 milijarde kuna. Rezultat tog investicijskog ciklusa bit će dodatnih 160 megavata nove snage u hidroelektranama, što odgovara snazi jedne velike hidroelektrane koja bi bila šesta po veličini među postojećim HEP-ovim hidroelektranama. Tijekom 2018. godine pokrenuta su ulaganja i u ostale obnovljive izvore energije.

Investicije u sunčane elektrane

HEP je sredinom 2018. u sklopu ciklusa izgradnje i akvizicije sunčanih elektrana preuzeo projekt sunčane elektrane Cres. Projekt je do lokacijske dozvole razvijala Primorsko-goranska županija, a suradnja se realizirala na temelju javnog poziva HEP-a jedinicama lokalne uprave i samouprave. SE Cres snage 6,5 MW, na lokaciji Trinket, u blizini naselja Orles na otoku Cresu, bit će najveća sunčana elektrana u Hrvatskoj. Godišnje će prosječno proizvoditi oko 8,5 GWh, što odgovara potrošnji oko 2500 kućanstava. Razvoj ovog projekta posebno je uvažio niz zahtjeva zaštite okoliša i prirode te je tako, primjerice, omogućena i ispaša ovaca unutar ograđenog područja na kojem će se smjestiti paneli te nesmetan prolaz malih životinja unutar ograde sunčane elektrane. Radovi na izgradnji SE Cres trebali bi započeti u jesen 2019., dovršetak se planira u travnju 2020., a u izgradnju će se uložiti 39 milijuna kuna.

HEP je u prosincu 2018. od društva Končar-Obnovljivi izvori energije za oko 20 milijuna kuna otkupio projekt Sunčane elektrane Vis. U otkup su uključeni svi troškovi nabave opreme, dostave, montaže, projektiranja, nadzora i ishođenja suglasnosti HEP ODS-a do potpune funkcionalnosti i dobivanja uporabne dozvole i dozvole za trajni pogon. SE Vis bit će smještena na brdu Grizova glavica, u blizini naselja Žena Glava, oko 3,6 kilometra jugozapadno od grada Visa te oko 4,8 kilometara istočno od Komiže. Instalirana snaga elektrane bit će 2,2 MW, a priključna 2 MW. Očekivana godišnja proizvodnja je 3,1 GWh čime se mogu podmiriti potrebe oko 1.000 kućanstava. Radovi na izgradnji planirani su za 2019. godinu.

U prosincu 2018. potpisani su ugovori u vezi s realizacijom projekta Sunčane elektrane Vrlika Jug: ugovor o preuzimanju prve faze projekta SE Kosore-Vrlika između HEP Proizvodnje i Grada Vrlike te ugovor o kupoprodaji nekretnina između HEP-a i Grada Vrlike. Sunčana elektrana Vrlika Jug predstavlja realizaciju 1. faze planirane izgradnje na južnom dijelu Radne zone Kosore na području Grada Vrlike. Vrijednost investicije iznosi 14,7 milijuna kuna. Priključna snaga elektrane bit će 2,1 MW, a očekivana godišnja proizvodnja oko 2,9 GWh. Čitava izgradnja trebala bi se realizirati tijekom druge polovice 2019. godine.

HES Kosinj/HE Senj 2

Realizacijom projekta hidroenergetskog sustava (HES) Kosinj i HE Senj 2, odnosno druge faze izgradnje HES Senj, HEP namjerava iskoristiti preostali hidropotencijal na slivovima rijeke Like i Gacke dogradnjom postojećeg HES Senj. Postojeći sustav već 52 godine koristi dio njihovog hidropotencijala radom u dvjema hidroelektranama: HE Sklope (22,5 MW) i HE Senj (216 MW). Realizacijom druge faze jedinstvenog sustava, omogućit će se dodatna proizvodnja električne energije, potpuna zaštita od poplavnih voda u Kosinjskom polju, povećanje sigurnosti vodoopskrbe južnog kraka vodovodnog sustava hrvatskog primorja te poboljšanje cestovne i druge komunalne infrastrukture na širem području zahvata. Danas hidroenergetski sustav Lika-Gacka ima kapacitet od 238,5 MW s prosječnom godišnjom proizvodnjom od 1,15 TWh. Izgradnja objekata druge faze, HES Kosinj i HE Senj 2 predviđa dodatni kapacitet od 412 MW i dodatnu proizvodnju od 320 GWh godišnje, pri čemu je najveći dio vršna energija. Realizacijom projekta druge faze izgradnje HES-a Senj ostvaruje se ukupni instalirani kapacitet na slivu od 656 MW i prosječna godišnja proizvodnja 1,5 TWh.

Aktivnosti provedene tijekom 2018. obuhvaćale su studiju izvodljivosti koja je potvrdila opravdanost investicije, provedbu postupaka o utjecaju na okoliš za zahvate HES Kosinj i HE Senj 2 i izradu idejnog projekta. Također, proveden je postupak za utjecaj na okoliš priključka HE Kosinj na EES, odnosno trase dalekovoda 2x110 kV. Tijekom 2019. planira se izrada preostalog dijela dokumentacije za građevinske dozvole, uz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i početak izgradnje prometne infrastrukture.

Kombi-kogeneracijska elektrana KKE EL-TO Zagreb

Novi kombi-kogeneracijski visokoučinkoviti blok KKE EL-TO Zagreb na prirodni plin, električne snage 150 MWe i toplinske snage 114 MWt, zamijenit će dvije proizvodne jedinice na postojećoj lokaciji sa svrhom osiguranja dugoročne opskrbe toplinskom energijom više od 80 tisuća stanovnika zapadnog i sjevernog Zagreba te opskrbe industrijskih potrošača parom. Osim toga, KKE EL-TO Zagreb bit će pouzdani izvor električne energije za elektroenergetski sustav. Uz veću snagu, omogućit će fleksibilniji pogon postojećih jedinica i njihov dulji ostanak u pogonu, odnosno veću proizvodnju na lokaciji uz manji utjecaj na okoliš jer će se uz primjenu najsuvremenijih energetske rješenja emisije ugljikovog dioksida smanjiti za oko 150 000 tona godišnje. Također, projekt KKE EL-TO Zagreb s ukupnim koeficijentom iskoristivosti od 90 posto te uštedom primarne energije više od 25 posto u spojnom procesu proizvodnje električne i toplinske energije, svakako je opravdan i u pogledu smanjenja utjecaja na klimatske promjene, što je potvrdio i EBRD, koji mu je dao najvišu ocjenu iz okolišnog aspekta.

HEP je za ovu investiciju potpisao u srpnju 2018. Ugovor o izgradnji i nabavi te montaži opreme te Ugovor o dugoročnom održavanju s društvom FATA S.p.A (članicom Danieli grupe) iz Italije, te Ugovor o kreditu s Europskom

bankom za obnovu i razvoj (EBRD) i Ugovor o kreditu s Europskom investicijskom bankom (EIB). Preko EIB-a projekt je uvršten i u Plan ulaganja za Europu, tzv. Junckerov plan.

Tijekom 2018. godine započeli su i radovi na pripremi lokacije za smještaj novog bloka, koji uključuju uklanjanje starih objekata i izmještanje infrastrukture u funkciji, kako bi se gradilište moglo predati izvođaču izgradnje. Početak izgradnje planiran je u 2019. godini te će trajati tri godine.

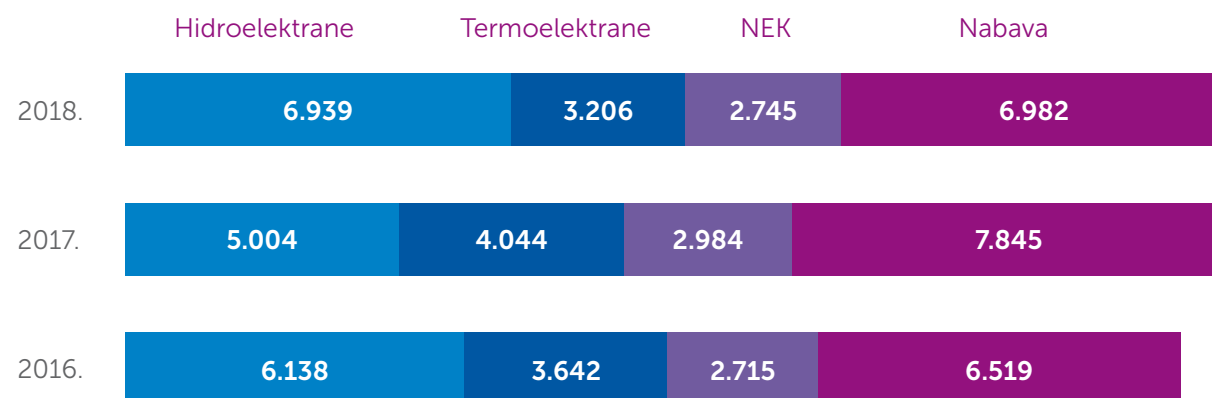
Gradnja ovakvih visokoučinkovitih kombi-kogeneracijskih postrojenja u funkciji je izgradnje i održanja diversificiranog i fleksibilnog proizvodnog energetskog portfelja što podrazumijeva posjedovanje raznovrsnih izvora električne energije. Osim što napajaju toplinske sustave u Zagrebu, Osijeku i Sisku, HEP-ova velika kogeneracijska postrojenja pokazala su se vrlo važnima i za elektroenergetski sustav. U sušnim godinama, u razdobljima velikih hidroloških oscilacija te u uvjetima značajnog udjela fluktuirajućih obnovljivih izvora, a u slučaju ozbiljnih poremećaja u elektroenergetskom sustavu, ona svode prekide u isporuci električne i toplinske energije na najmanju moguću mjeru. Realizacija ovog projekta na tragu je i usklađenja rada proizvodnih jedinica s Direktivom o industrijskim emisijama te zadovoljenja graničnih vrijednosti emisija, propisanih okolišnom dozvolom. Pri tome, prirodni plin, iako fosilno gorivo, prihvatljiv je prijelazni energent koji zbog manjih učinaka na okoliš od ostalih fosilnih goriva predstavlja važan energent u dugoročnoj tranziciji prema niskougljičnom gospodarstvu.

Proizvodnja, nabava i prodaja električne energije

HEP grupa obavlja djelatnost proizvodnje, prijenosa, distribucije i opskrbe električnom energijom na cijelom području Hrvatske gdje je najveći opskrbljivač električnom energijom s 14,6 TWh prodane električne energije. U Sloveniji, Srbiji, Bosni i Hercegovini te izvozom viškova HEP grupa je u 2018. ukupno prodala 2.859 GWh električne energije. U ovom segmentu u 2018. je ostvarena dobit iz poslovanja od 2.266,1 milijuna kuna, što je 4,9% manje nego u prethodnom razdoblju. Prihod od prodaje električne energije iznosi 11.650,3 milijuna kuna, od čega je 10.687,4 milijuna kuna ili 91,7% ostvareno prodajom u Hrvatskoj, a 963 milijuna kuna ili 8,3% prodajom u inozemstvu.

PROIZVODNJA I NABAVA ELEKTRIČNE ENERGIJE (GWh)

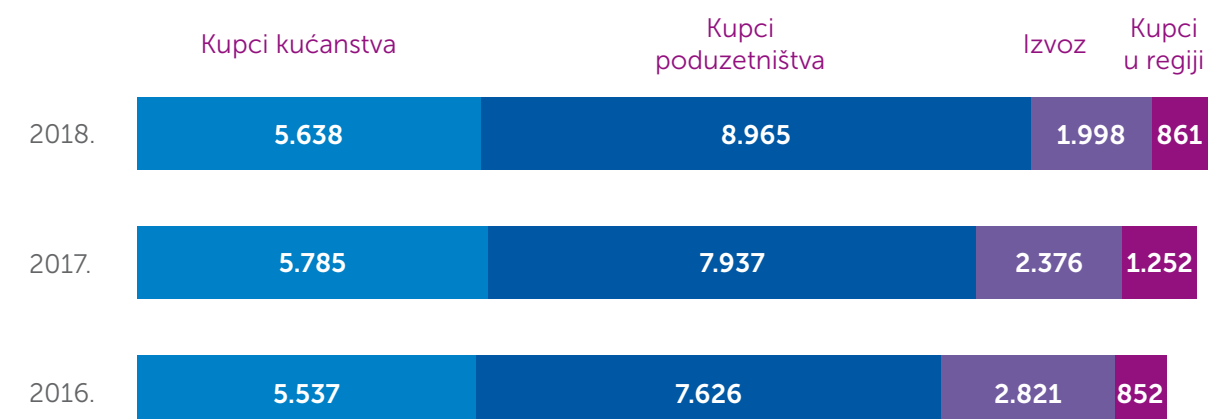
Napomena: u 2018. godini proizvodnja hidroelektrana te kogeneracijskih elektrana i bioenergana u sustavu poticaja iznosila je 460 GWh (u 2017: 564 GWh; u 2016: 244 GWh)

U elektranama u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu HEP grupe proizvedeno je 12,9 TWh električne energije, 865 GWh više nego u 2017. godini, što je 65% ukupnog prometa električne energije koji je grupa ostvarila u 2018. godini. U povoljnim hidrološkim okolnostima koje su obilježile 2018. godinu u hidroelektranama je proizvedeno 6.939 GWh

električne energije što je 1.935 GWh više u odnosu na proizvodnju u 2017. godini i što čini 35% ukupno potrebne električne energije. U termoelektranama i termoelektranama-toplanama, koje su proizvele 3.206 GWh, proizvodnja električne energije je smanjena za 838 GWh i njihov udio u 2018. godini predstavlja 16% ukupno potrebne energije. NE Krško isporučila je 2.745 GWh što je 239 GWh manje nego u 2017. godini s obzirom da je u travnju 2018. godine izvršen remont, koji se obavlja svakih 18 mjeseci.

Usljed poboljšanih hidroloških okolnosti no uz istovremeno povećanu opskrbu kupaca u Hrvatskoj i regiji nabavljeno je 6.982 GWh energije izvan HEP-ovog sustava (35% potrebne električne energije), što je za 863 GWh manje u odnosu na 2017. godinu. Od ukupne nabave, 4.592 GWh se odnosi na uvoz električne energije za potrebe opskrbe kupaca. Nadalje, 2.209 GWh odnosi se na otkup HEP grupe od HROTE-a za proizvodnju iz postojećih obnovljivih izvora energije i kogeneracija u sustavu poticaja, a 31 GWh na nabavu od proizvođača izvan HEP grupe i trgovaca u RH. Za pokriće gubitaka u mreži prijenosa izvan sustava nabavljeno je 151 GWh.

PRODAJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (GWh)

PROIZVODNI KAPACITETI NA DAN 31. PROSINCA 2018.

Hidroelektrane	Raspoloživa snaga (MW) / (-MW crpnog rada)	Hidroelektrane	Raspoloživa snaga (MW)
Akumulacijske		Protočne	
GHE Zakučac	539,15*	HE Varaždin	92,65
RHE Velebit	270 (-240)	HE Dubrava	79,78
GHE Orlovac	237,0	HE Čakovec	77,44
HE Senj	216,0	GHE Gojak	55,5
HE Dubrovnik	126/115	HE Rijeka	36,8
GHE Vinodol	90,0	GHE Miljacka	20
HE Peruća	60,0	HE Jaruga	7,2
HE Kraljevac	46,4	HE Golubić	6,5
HE Đale	40,8	HE Ozalj	5,5
HE Sklope	22,5	MHE Krčić	0,3
CS Buško blato	7,5/4,2/(-10,2/-4,8)	HE Lešće	41,2
CHE Fužine	4,6/(-5,7)	HE Lešće ABM	1,1
HE Zavrelje	2		
RHE Lepenica	0,8 (-1,2)		
HE Zeleni vir	1,7		

CS: crpna stanica CHE: crpna HE RHE: reverzibilna HE

* Uključena MHE Prančevići, 1,15 MWh

Termoelektrane	Raspoloživa snaga na pragu (MWe,MWt,t/h)	Gorivo
TE-TO Sisak	623 / 0 / 161	prirodni plin / plinsko ulje
TE-TO Zagreb	422 / 743 / 360	prirodni plin / plinsko ulje
TE Rijeka	303	loživo ulje
EL-TO Zagreb	88,8 / 384 / 416	prirodni plin / plinsko ulje
TE-TO Osijek	89 / 184 / 150	prirodni plin / plinsko ulje
KTE Jertovec	74	prirodni plin / plinsko ulje
TE Plomin	105 + 199	kameni ugljen

Nuklearna elektrana	Raspoloživa snaga na pragu (MW, MWt, t/h)	Gorivo
NE Krško*	348	nuklearno
*HEP raspolaže polovicom ukupnog kapaciteta NE Krško		
Integrirane sunčane elektrane (14)	Raspoloživa snaga na pragu (MW)	Gorivo
	0,2	energija sunca
Bioenergane	Raspoloživa snaga na pragu (MWe,MWt,t/h)	Gorivo
BE-TO Sisak	3/10/18	netretirana drvena sječka
BE-TO Osijek	3/10/18	netretirana drvena sječka

U 2018. godini prosječna radna raspoloživost hidroelektrana iznosi 84,7%, a radna raspoloživost termoelektrana iznosi 57,9%. Primjerenim preventivnim održavanjem proizvodnih objekata za proizvodnju električne i toplinske energije, HEP Proizvodnja je i u 2018. godini zadržala visoku razinu raspoloživosti većine proizvodnih jedinica. Uz određene poteškoće tijekom ugovaranja i pravodobnog izvršenja remontnih aktivnosti, uspješno su izvršeni planirani godišnji radovi održavanja proizvodnih jedinica, dok su u prihvatljivom roku odrađeni poslovi korektivnog održavanja radi kvarova i otklanjanja pogonskih smetnji i nedostataka.

Proizvedena električna energija u elektranama HEP Proizvodnje

U 2018.g. ukupno je u elektranama HEP Proizvodnje proizvedeno 10.146 GWh električne energije (bez proizvodnje bioenergana). U hidroelektranama je proizvedeno 6.939,5 GWh ili 68,4%, u termoelektranama 3.206,3 GWh ili 31,6%, dok su sunčane elektrane proizvele 0,2 GWh.

U odnosu na planiranu proizvodnju za 2018., ostvarena je veća ukupna proizvodnja za 10,7% ili 978,8 GWh, pri čemu je proizvodnja hidroelektrana u odnosu na plansku veća za 1.348,8 GWh, odnosno 24,1%, a proizvodnja TE manja za 370,7 GWh, odnosno 10,3%.

U odnosu na prethodnu godinu ukupna proizvodnja električne energije iz vlastitih izvora bila je veća za 19,8% ili 1.680,3 GWh, pri čemu je ostvarena proizvodnja hidroelektrana veća za 1.935,2 GWh ili 38,7%, dok je proizvodnja termoelektrana manja za 255,1 GWh ili za 7,4%. Od ukupno proizvedene električne energije u 2018. u elektranama sa statusom povlaštenih proizvođača proizvedeno je 445,6 GWh ili 4,4%, dok je u ostalim hidro i termo elektranama koje nemaju status povlaštenog proizvođača proizvedeno 9.700,5 GWh ili 95,6% električne energije.

Proizvodnja i prodaja toplinske energije

Djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom obavljaju se na području Zagreba, Osijeka, Velike Gorice, Zaprešića, Samobora i Siska. U 2018. godini ukupno je proizvedeno 2.255 GWh toplinske energije, što je u odnosu na 2017. godinu 47 GWh ili 2,1% manje.

U 2018. ukupno je proizvedeno 2.255 GWh toplinske energije, što je u odnosu na 2017.g. 47 GWh ili 2,1% manje, a u odnosu na plan 26 GWh ili 1,1% manje. U pogonima HEP Toplinarstva proizvedeno je 134 GWh, a u kogeneracijskim postrojenjima HEP Proizvodnje 2.121 GWh. U ukupnim proizvedenim količinama 22,9% ili 620 tisuća tona (517 GWh) odnosi se na proizvodnju tehnološke pare, a 77,1% ili 1.738 GWh proizvodnju ogrjevne topline.

Prodaja toplinske energije u 2018. godini ukupno je za 4,7% ili 91 GWh manja u odnosu na prethodnu godinu te iznosi 1.823 GWh od čega se na kupce kućanstva odnosi 57,4% (1.046 GWh), a na kupce poduzetništva 42,6% (777 GWh). Ukupno je prodaja kućanstvima u odnosu na 2017. godinu manja za 5,7%, a gospodarstvu za 3,4%. Prodaja je u odnosu na 2017. godinu smanjena uslijed toplijeg vremena u većem dijelu ogrjevne sezone.

Distribucija i opskrba plinom

HEP grupa obavlja djelatnost distribucije i opskrbe kupaca na maloprodajnom tržištu, te djelatnost opskrbljivača plinom na veleprodajnom tržištu. Prodaja plina u djelatnosti distribucije i opskrbe plinom kupaca na maloprodajnom tržištu smanjena je u 2018. godini za 1,1%. Prodaja plina kupcima kućanstava manja je 4,3%, a kupcima poduzetništva veća 1,9%. Prodaja HEP Plina kupcima na vlastitom distribucijskom području smanjena je 4,3%, a prodaja kupcima na drugim distribucijskim područjima u Hrvatskoj povećana je za 19,6%. Prihodi od distribucije i opskrbe plinom HEP Plina su unatoč manjoj prodaji povećani zbog 6,6% više prosječne prodajne cijene.

Također, u 2018. godini HEP je prodavao plin domaćem kupcu te zajedno s prihodom HEP Plina prihodi od opskrbe plinom iznose 990,5 milijuna kuna i povećani su za 673,9 milijuna kuna. U djelatnosti veleprodaje plina ostvaren je prihod od 932,2 milijuna kuna što čini 6,1% ukupnih poslovnih prihoda HEP grupe. Ostvareni prihod je za 31,6 milijuna kuna manji u odnosu na 2017. godinu na što je utjecala manja prodaja plina za 4,5%.

HEP d.d. od 1. travnja 2014. godine obavlja djelatnost opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina, koja obuhvaća prodaju plina opskrbljivačima koji u javnoj usluzi opskrbljuju plinom kućanstva. Za razdoblje do 31. ožujka 2018. godine to je propisano Odlukom Vlade Republike Hrvatske, a potom Zakonom o tržištu plina iz veljače 2018. godine kojim je određeno da će HEP d.d. ovu djelatnost obavljati do 31. srpnja 2018. godine, do kada je Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA) bila obvezna provesti javni natječaj i odrediti opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina za razdoblje od 1. kolovoza 2018. godine do 31. ožujka 2021. godine. S obzirom da niti na ponovljenom javnom natječaju za određivanje opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina nije zaprimila niti jednu ponudu, HERA je, za razdoblje od 1. kolovoza 2018. godine do 31. ožujka 2019. godine za opskrbljivača odredila HEP d.d. Po ovoj osnovi grupa je ostvarila prihod od 932,2 milijuna kuna što je 6% poslovnih prihoda. Taj prihod je za 31,6 milijuna kuna manji u odnosu na 2017. godinu na što je utjecalo smanjenje prodaje plina za 4,5%.

Distribucija električne energije

Pouzdanost usluge distribucije električne energije

Sigurnost i stabilnost isporuke energije dio je misije HEP grupe te materijalna je tema koju svi dionici procjenjuju pitanjem od najveće važnosti i utjecaja za ekonomiju i društvo te za njihovu održivost i poslovanje. Upravo zato je sigurna i stabilna isporuka energije utkana u strateške ciljeve HEP grupe 2030. Realizacija ciljeva očituje se u odgovornom upravljanju pouzdanom uslugom i stalnim naporima koji se ulažu u smanjenje učestalosti i trajanja prekida napajanja električnom energijom te smanjenja gubitaka električne energije u distribuciji.

Gubici električne energije pokazatelj su ekonomičnosti poslovanja i kvalitete obavljanja djelatnosti distribucije električne energije. Smanjenje gubitaka je jedan od važnijih poslovnih ciljeva, a kako bi se postigao HEP ODS provodi niz investicijskih i operativnih mjera. Provedba ovih mjera rezultirala je trendom smanjenja iznosa gubitaka kroz godine. Dvije su vrste gubitaka: tehnički koji su posljedica pogonskog stanja distribucijske mreže i tehničkih značajki elemenata mreže te toplinski gubici na vodovima i transformatorima. Netehnički gubici električne energije su posljedica neizmjerene i neobračunate energije koju su potrošili kupci električne energije. Gubici u distribucijskoj mreži za 2018. godinu iznosili su 1.288 GWh, odnosno 7,68 %, od čega tehnički gubici iznose oko 51%, a netehnički 49%. Gubici u distribucijskoj mreži su smanjeni u odnosu na 2017. godinu kad su iznosili 1.343 GWh, odnosno 8,04%.

Ulaganja u distribucijsku mrežu

Stalna unapređenja distribucije električne energije osiguravaju se izgradnjom, rekonstrukcijom i revitalizacijom niza značajnih transformatorskih stanica i ostalih objekata na mreži distribucije. Naglasak investicijskih aktivnosti u 2018. bio je na nastavku i dovršetku većeg broja višegodišnjih ulaganja i pokretanju manjeg broja kapitalnih ulaganja. Uspješno je pokrenut ciklus ulaganja u obnovu podmorskih kabela u koji je u 2018. godini uloženo preko 15,7 milijuna kuna. Dovođeno je deset kapitalnih ulaganja u pojne točke (transformatorske stanice TS VN/SN) i magistralne SN vodove. Provedene su aktivnosti izgradnje, revitalizacije i modernizacije sustava daljinskog vođenja u 91 objektu. U distribucijskom sustavu posebno su važna ulaganja u mjerne uređaje i infrastrukturu sanacijom i rekonstrukcijom mjernih mjesta i priključaka. To izravno utječe na smanjenje netehničkih gubitaka.

Kako je korištenje inovacija i napretka digitalne tranzicije jedno od materijalnih pitanja HEP grupe, posebno su važni pilot projekti kojima se

provjeravaju razna tehnološka rješenja koja mogu doprinijeti modernizaciji distribucijskog sustava, povećanju energetske učinkovitosti i pouzdanosti opskrbe električnom energijom te razvoju naprednih mreža.

Ulaganja u mrežu u priobalju i na otocima

HEP ODS će u razdoblju 2018.-2021. u elektrodistribucijsku mrežu u priobalju i na otocima uložiti oko 800 milijuna kuna, najavili su predstavnici HEP-a predsjedniku Vlade i suradnicima prigodom obilaska radova na rekonstrukciji TS Stari Grad na Hvaru, u listopadu 2018. Te će investicije izravno doprinijeti daljnjoj uspješnosti hrvatskog turizma te stvaranju kvalitetnijih uvjeta za život, rad i ostanak stanovništva na otocima, u skladu sa strateškim planovima Vlade RH usmjerenim ka stvaranju uvjeta za održivi razvoj hrvatskih otoka.

Pilot projekt uvođenja naprednih mreža

HEP ODS je za Pilot projekt uvođenja naprednih mreža na natječaju Ministarstva zaštite okoliša i energetike dobio bespovratna sredstva EU u iznosu od 149,95 milijuna kuna za informatizaciju dijela elektrodistribucijske mreže. Pilot projekt će se provoditi u pet distribucijskih područja od 2018. do 2022. godine. Preostalih 26,86 milijuna kuna osigurat će HEP ODS. Uz to, tvrtka će sama uložiti dodatnih 52 milijuna kuna pa će ukupna investicija u napredne mreže iznositi gotovo 230 milijuna kuna. Ovim će se projektom uspostaviti napredna mjerna infrastruktura, koja će omogućiti precizniji izračun gubitaka i lociranje područja s povećanim gubicima u mreži, praćenje potrošnje električne energije te njeno aktivno upravljanje na razini krajnjih korisnika kod kojih će se 24 tisuće postojećih brojila zamijeniti naprednima. U 6.125 transformatorskih stanica ugradit će se sumarna brojila, a postojećih 449 transformatora zamijenit će se novima, energetski učinkovitijima.

HEP ODS i isključivo vlastitim sredstvima provodi projekte primjene naprednih tehnologija u razvoju distribucijske mreže. Tako je primjerice, 2018. godine u Koprivnici uveo prvu samoobnavljajuću električnu mrežu u Hrvatskoj. Nova mreža se temelji na decentraliziranom pristupu i bežičnoj tehnologiji te u roku od 0,3 sekunde može sama detektirati kvar, otkloniti ga i rekonfigurirati mrežu. Riječ je o takvoj brzini otklona kvara da ga potrošači uopće ne mogu osjetiti.

HEP ODS sudjeluje i u SINCRO.GRID, projektu s područja implementacije pametnih mreža, koji će doprinijeti poboljšanju sigurnosti opskrbe i kvalitete napona u elektroenergetskim sustavima Hrvatske i Slovenije.

Poslovanje orijentirano na korisnike

Korisnici u distribucijskoj mreži - HEP ODS

Tijekom 2018. godine HEP ODS je obavljao reguliranu djelatnost distribucije električnom energijom te u okviru svoje djelatnosti korisnicima mreže osiguravao pouzdanu opskrbu električnom energijom, sukladno propisanim obvezama i odgovornostima.

HEP ODS stalno provodi procjene radi poboljšanja utjecaja na zdravlje i sigurnost korisnika, u sljedećim segmentima: kriteriji tehničke ispravnosti distribucijske mreže i elektroenergetskih objekata, kontinuirano praćenje te nabava i ugradnja kvalitetnijih materijala, opreme i uređaja. U skladu s procjenama sigurnosti i kvalitete distribucijske mreže planiraju se investicije, rekonstrukcije zastarjele distribucijske mreže i izgradnje nove.

HEP ODS obavještava svoje korisnike mreže putem svojih internetskih stranica o tarifnim modelima i planiranim radovima, objavljuje upute za priključenje na mrežu i promjenu opskrbljivača, daje savjete korisnicima mreže za racionalno korištenje električne energije i drugo. Na web stranici također su dostupne informacije o svim zakonskim i podzakonskim aktima te aktima HEP ODS-a. Na internetskim stranicama mojamreza.hep.hr korisnici mreže mogu pristupiti podacima vezano za svoje obračunsko mjerno mjesto. HEP ODS na svojim internetskim stranicama daje upute korisnicima mreže koje se odnose na: prijave nepravilnosti i kvarova, ispravnost električne instalacije, sigurno korištenje električne energije, energetske učinkovitost uređaja, preporuke za sigurno korištenje električnih uređaja te racionalno korištenje električnih uređaja. S kupcima se komunicira putem internetske stranice i aplikacijom Moja mreža, pozivnog centra (telefon i e-mail) te šalterskih ureda.

U 2018. nije bilo slučajeva postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse. HEP ODS ne provodi marketinške aktivnosti, jer je djelatnost distribucije regulirana javna usluga i kao takva može provoditi komunikacijske aktivnosti sa zainteresiranom javnošću ali ne i marketinške aktivnosti. Tijekom 2018. godine, HEP ODS nije evidentirao niti jednu opravdanu pritužbu u vezi s povredom privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcu.

Tijekom 2018. godine provedeno je 16.566 isključenja zbog neplaćanja, na zahtjev opskrbljivača, a u skladu s Općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom. Operator distribucijskog sustava dužan je na temelju zahtjeva opskrbljivača u roku od 24 sata ponovno uspostaviti isporuku električne energije korisniku mreže.

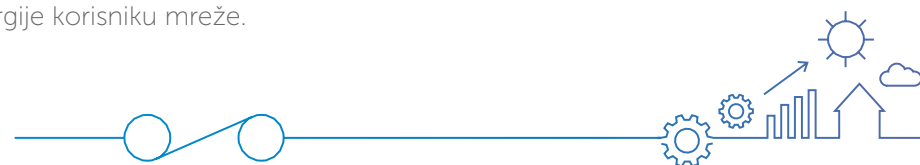
Za ocjenu kvalitete napona u distribucijskoj mreži mjerodavan je broj opravdanih prigovora korisnika mreže na kvalitetu napona u distribucijskim područjima. Na temelju pisanih prigovora na kvalitetu napona na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže, provode se mjerenja kvalitete napona i ocjenjuje se opravdanost prigovora. U 2018. povjerenstvo za reklamacije potrošača zabilježilo je ukupno 226 prigovora u vezi s obračunom, ispravnosti brojila, uključenjem ili isključenjem, naponskim prilikama te drugim pitanjima. Od toga, 86 prigovora je prihvaćeno, a 140 ih je odbijeno.

BROJ KORISNIKA SVIH KATEGORIJA U 2018.

Naponska razina /TM	Ukupno	Naponska razina /TM	Ukupno	Naponska razina /TM	Ukupno
VN - 110 kV	4	NN poduzetništvo (plavi)	43.048	NN kućanstvo (plavi)	724.842
SN - 35 kV	97	NN poduzetništvo (bijeli)	128.505	NN kućanstvo (bijeli)	1.491.004
SN - 10 kV	2.266	NN poduzetništvo (crveni)	27.749	NN kućanstvo (crveni)	1.339
Ukupno SN	2.363	Ukupno NN poduzetništvo	199.302	NN kućanstvo (crni)	2.995
		NN javna rasvjeta	21.730	Ukupno NN kućanstvo	2.220.180
Ukupno VN i SN	2.367	Ukupno niski napon	2.441.212		
Sveukupno					2.443.579

Pouzdanost napajanja

U skladu s Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom, HEP ODS vodi elektroničku evidenciju o planiranim i neplaniranim prekidima napajanja (nestanka električne energije), te o njihovoj učestalosti (SAIFI - prosječan broj prekida napajanja po kupcu, godišnje). Učestalost prekida napajanja, za 2018. godinu iznosi 1,18 za planirane prekide te 2,33 za neplanirane prekide (koji mogu biti sa i bez utjecaja više sile). Prosječno trajanje prekida napajanja po kupcu na godišnjoj razini (SAIDI) iznosilo je u 2018. 180 minuta za planirane prekide, za neplanirane prekide bez više sile 100 minuta te za neplanirane s višom silom 188 minuta, odnosno ukupno 368 minuta.

Nastup na tržištu i odnos s korisnicima i kupcima

HEP Elektra

HEP Elektra je jedini energetska subjekt ovlašten za pružanje javne usluge opskrbe električnom energijom u Republici Hrvatskoj, što znači da joj je dana obveza pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom u okviru univerzalne usluge i zajamčene opskrbe. Univerzalna usluga je jedinstveni način prodaje električne energije, kojim se osigurava pravo kupca iz kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama. Zajamčena opskrba je opskrba električnom energijom ostalih krajnjih kupaca koji pod određenim uvjetima ostanu bez opskrbljivača, prema reguliranim uvjetima.

Temelj poslovanja usmjeren je na odnose s kupcima. HEP Elektra regionalno je organizirano društvo, s organizacijskim jedinicama u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku. S kupcima se komunicira besplatnim info telefonom i elektroničkom poštom, a na raspolaganju su im i četiri šalterске lokacije gdje im je omogućen i osobni kontakt. Poslovanje HEP Elektre u 2018. godini najviše je obilježilo uvođenje novog informatičkog sustava za potporu poslovanju. Sustav je trebalo prilagoditi zakonskom okviru i poslovnim procesima. U 2018. pokrenuta je edukacija agenata pozivnog centra pod nazivom „Učinkovita komunikacija s kupcima“ kako bi se poboljšala kvaliteta korisničke usluge.

BROJ OBRAČUNSKIH MJERNIH MJESTA KUPACA HEP ELEKTRE PO NAPONSKIM RAZINAMA

Kategorija kupaca	2017.	2018.	%17/18
Visoki napon	0	1	
Srednji napon	276	304	10,1%
Niski napon - poduzetništvo	77.220	81.295	5,3%
Niski napon - javna rasvjeta	1.425	2.084	46,2%
Niski napon - kućanstva	2.002.828	2.008.848	0,3%
Ukupno niski napon	2.081.473	2.092.227	0,5%
Ukupno	2.081.749	2.092.532	0,5%

BROJ OBRAČUNSKIH MJERNIH MJESTA KUPACA HEP ELEKTRE

Kategorija kupaca	2017.	2018.	%18/17
Kućanstvo	2.002.828	2.008.848	0,3%
Poduzetništvo	78.921	83.684	6,0%
Ukupno	2.081.749	2.092.532	0,5%

U 2018. godini je, u odnosu na prethodnu, zabilježena približno jednaka potrošnja kupaca koje HEP Elektra opskrbljuje u okviru zajamčene opskrbe univerzalne usluge. U 2018. HEP Elektra je isporučila 6.283 GWh električne energije što je smanjenje od 0,18% u odnosu na prethodnu godinu. Tijekom 2018. godine povećan je broj obračunskih mjernih mjesta kupaca kategorije poduzetništvo koji se opskrbljuju u okviru zajamčene opskrbe za 6 % u odnosu na prethodnu godinu.

U 2018. godini HEP Elektra zaprimila je i obradila 274.758 upita elektroničkom poštom, a zaprimljeno je 319.090 telefonskih poziva kupaca. Kupci se HEP Elektri obraćaju i pisanim upitima u vezi sa svim pitanjima opskrbe djelatnosti. Osim pitanja iz opskrbe djelatnosti kupci postavljaju i pitanja vezana uz djelatnost operatora sustava. HEP Elektra je, kao nositelj javne usluge opskrbe, dužna prema odredbi Zakona o tržištu električne energije, posredovati između kupaca i operatora sustava, čime se kupcima nude dvije točke komunikacije. Razlozi zbog kojih se kupci obraćaju su različiti, međutim najčešće je riječ o dostavama očitavanja, problemima vezanima uz aplikaciju Moj račun, upitima o stanju dugovanja, obročnoj otplati dugovanja, reklamacijama i izvanrednom obračunu, postupku promjene kupca, potvrđama o uplatama i drugo. Nadalje, s ciljem pružanja pomoći kupcima u ispunjavanju dospelih ugovornih obveza radi sprječavanja obustave isporuke, HEP Elektra nudi mjeru obročne otplate/odgode dugovanja, a sukladno Uvjetima opskrbljivača za opskrbu električnom energijom.

HEP Elektra jedan je od opskrbljivača na tržištu električnom energijom, ali kao nositelj javne usluge opskrbe nema mogućnost slobodnog ugovaranja s kupcima. Cjenik HEP Elektre javno je dostupan na službenim internetskim stranicama HEP Elektre i isti je za sve kupce. Informacije za promjenu opskrbljivača također su jasno istaknute te nema prijava ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse. Korištenje električne energije nosi rizike i opasnosti od strujnog udara uslijed neispravnosti električne instalacije ili uređaja. Stoga HEP Elektra kao opskrbljivač na svojim mrežnim stranicama objavljuje savjete kupcima za odgovorno i sigurno korištenje uređaja i instalacija. Na mrežnim stranicama su objavljene i preporuke za sigurno i racionalno

korištenje električnih uređaja, koje se redovito ažuriraju. U izvještajnom razdoblju nije bilo zabilježenih slučajeva nepridržavanja kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi, u vezi s marketinškim komunikacijama ili pritužbi kupaca u vezi s povredama privatnosti ili gubitkom osobnih podataka.

HEP Opskrba

U 2018. godini HEP Opskrba je uspješno zadržala svoj tržišni udio u Hrvatskoj i u regiji te odgovorila na sve tržišne izazove, posebno na rast cijena električne energije ponudom novih rješenja i proizvoda za svoje kupce, od kojih se izdvajaju HEPI Trader, HEPI Partner i Udružimo se! Ukupnom broju 87.974 kupaca realizirana je prodaja 8.320 GWh električne energije u 2018. što je povećanje od 12% u odnosu na prethodnu godinu (7.429 GWh). U inozemstvu je realizirana prodaja 861 GWh električne energije u 2018. godini, što je povećanje od 22,5 posto u odnosu na prethodnu godinu (702 GWh). HEP Opskrba ima vrlo aktivnu komunikaciju s kupcima u raznim kanalima: preko internetskih stranica (HEP Opskrba, Hepi, ZelEn, HEP Energija Slovenija, HEP Energija BiH, HEP Energija Srbija), u društvenim mrežama (Facebook stranica Hepi, LinkedIn profil HEP Opskrbe, YouTube kanal HEP Opskrbe), aplikacijama Moj račun, Moj Hepi račun i m-hepi, newsletterom HEP Opskrbe, organizacijom susreta kupaca HEP Opskrbe, putem korisničke službe te osobnim kontaktima s voditeljima prodaje za velike kupce.

BROJ KUPACA HEP OPSKRBE NA DAN 31.12.2018.

Kategorija kupca	2018.
Broj kupaca - poduzetništvo	36.328
Broj kupaca - kućanstvo	51.646
Broj kupaca ukupno	87.974

U prosincu 2018. provedeno je istraživanje zadovoljstva korisnika u kategoriji kućanstava (Hepi kupci). Čak 76% ispitanika iskazalo je zadovoljstvo HEP Opskrbom, a gotovo polovica ispitanika preporučila bi HEP Opskrbu svojim prijateljima i poznanicima, što je vrlo visoka ocjena. Neovisno istraživanje Saveza za energetiku Hrvatske pokazalo je da najveći dio ispitanika smatra kako HEP Opskrba nudi najbolji omjer cijene i kvalitete pružene usluge u odnosu na alternativne opskrbljivače, a gotovo trećina ispitanika dalo

bi preporuku za HEP Opskrbu kao opskrbljivača električnom energijom. Krajem 2018. obnovljen je certifikat ISO 9001:2015 za Korisničku službu, što je potvrda visoke kvalitete usluga, posebno kada je u pitanju odnos s kupcima.

Za poslovne korisnike organizirali smo savjetovanja i ponudili konkretna mjerenja i proizvode za potrebe ušteda i energetske učinkovitosti. U segmentu kućanstava, na svakom Hepi računu kupci dobivaju energetske savjete za dodatne uštede u njihovom kućanstvu. Tijekom 12 mjeseci kupcima smo komunicirali savjete o uštedi rasvjete, kućanskih aparata te pogodnostima koje mogu koristiti kao Hepi kupci. Također, na web stranici Hepi objavljuju se savjeti za uštedu energije. U izvještajnom razdoblju nije zabilježeno nepridržavanje propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi te označavanjem, u vezi s marketinškim komunikacijama, kao ni s povredama privatnosti kupaca ili povreda zakona regulative u području društva i tržišta. U skladu s Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom, HEP Opskrba je od 267 pravovremeno podnesenih zahtjeva za ponovnu uspostavu isporuke električne energije krajnjem kupcu nakon prestanka razloga za privremenu obustavu isporuke električne energije u roku od jednog dana riješila njih 265 ili 99,5%. U 2018. ukupno su podnesena 122 prigovora, od čega je 100% riješeno u roku od 15 dana. U 2018. u Korisničkoj službi zabilježeno je ukupno 145.999 dolaznih poziva. Od ukupnog broja poziva, 54% poziva odnosilo se na kategoriju kućanstva (Hepi tarifni model). Na više od 98% poziva odgovoreno je u prvom pozivu.

BROJ OBRAČUNSKIH MJERNIH MJESTA KUPACA HEP OPSKRBE PO NAPONSKIM RAZINAMA NA DAN 31.12.2018.

Kategorija kupaca	2018.
Visoki napon	139
Srednji napon	1.795
Niski napon - poduzetništvo	94.426
Niski napon - javna rasvjeta	15.667
Niski napon - kućanstva	51.646
Ukupno niski napon	161.739
Ukupno	163.673

Uveden e-račun za poduzetnike

Kako bismo dali svoj doprinos unaprjeđenju hrvatskoga gospodarstva, kupcima HEP Opskrbe iz kategorije poduzetništva, omogućili smo primanje e-računa. Uvođenjem e-računa za isporučenu električnu energiju olakšava se zaprimanje, kontrola i evidencija računa te tako olakšava poslovanje poduzetnicima. Primatelj e-računa može isti račun preuzeti neograničen broj puta i nije ga moguće izgubiti. Uz e-račun moguće je priložiti različite dokumente, elektroničke ili skenirane, poput popratnih dopisa, priloga, obrazaca, ugovora i ostalih dokumenata koji se prilažu računu kada se šalju u papirnatom obliku. Uz e-račun zajedno čuvamo šume i okoliš i doprinosimo smanjenju potrošnje papira.

HEPI TRADER – pametna rješenja za poslovne korisnike

HEPI Trader omogućava kupcima HEP Opskrbe samostalno upravljanje nabavom električne energije, uvid u stanje na tržištu električne energije te korištenje različitih proizvoda za zatvaranje svoje pozicije kao što su fiksna cijena, indeksi, kupnja na tranše i spot. Na taj način kupci štite tvrtke na vrijeme od promjene cijena na tržištu. U 2018. održane su dvije HEPI Trader radionice za više od 100 ključnih kupaca HEP Opskrbe.

Razvoj modela upravljanja energetskeg portfeljom obuhvaća mogućnost ponude kupcu četiri različita proizvoda koja se mogu kombinirati: fiksna cijena, kupnja na tranše i na indekse te spot cijene. Cilj ove inicijative je odgovor na sve veće zahtjeve kupaca, zadržavanje i povećanje zadovoljstva kupaca, povezivanje više poslovnih subjekata na različitim tržištima i omogućavanje centralne nabave, što jača tržišnu konkurentnost.

HEP Toplinarstvo

U skladu sa strategijom razvoja HEP grupe i gradova na čijem području posluje HEP Toplinarstvo, izrađuje se plan investicija s utvrđenim kapitalnim projektima. Najznačajniji projekti započeti prethodnih godina nastavljeni su i u 2018. godini. Između ostalih, radi se o realizaciji projekta spajanja naselja Dubrave na CTS grada Zagreba, revitalizaciji toplovodne mreže u Velikoj Gorici i Samoboru, revitalizaciji vrelovodne i parovodne mreže u Osijeku, revitalizaciji vrelovodne mreže u naselju Brzaj u Sisku te sustavima daljinskog vođenja u Sisku. HEP Toplinarstvo svake godine u razdoblju izvan ogrjevne sezone provodi redovne remonte toplinskih postrojenja i radove na revitalizaciji toplinskih sustava, kako bi omogućilo sigurnu, kvalitetnu

i kontinuiranu opskrbu toplinskom energijom približno 127.000 krajnjih kupaca. Starost mreže i učestalost pojave kvarova osnovni su kriteriji pri odabiru dionica vrelovoda, parovoda i toplovoda koje ulaze u godišnji plan revitalizacije.

Planskom revitalizacijom smanjuje se broj hitnih intervencija na toplinskoj mreži, gubici u prijenosu toplinske energije i troškovi održavanja mreže, sprječavaju se kvarovi te se povećava pogonska sigurnost toplinskih sustava i pouzdanost opskrbe krajnjih kupaca toplinskom energijom.

HEP Toplinarstvo kao najveći energetski subjekt na hrvatskom tržištu toplinske energije želi zadržati poziciju lidera u distribuciji i isporuci toplinske energije krajnjim kupcima uz što manje energetske gubitke, te biti prepoznat kao moderna, ekološki osviještena i društveno odgovorna tvrtka. S udjelom od 80 posto u sektoru toplinarstva, HEP Toplinarstvo je najveći distributer toplinske energije u Hrvatskoj. U 2018. ostvarena je prodaja toplinske energije od 1,8 TWh, što je za 4,7 posto manje od prethodnog razdoblja. U sljedećem razdoblju glavni razvojni ciljevi su priprema projekata za sufinanciranje iz EU fondova, nastavak investicijske aktivnosti, izgradnje i revitalizacije vrelovodnih, parovodnih te toplovodnih mreža, ostvarenje novih priključaka te povećanje konzuma potrošača pare, kao i implementacija projekta uvođenja sustava daljinskog mjerenja potrošnje toplinske energije.

U izvještajnom razdoblju nije bilo postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse.

Komunikacija HEP Toplinarstva s krajnjim kupcima toplinske energije organizirana je redovnom poštom, potrošačkim telefonom, telefonima dežurne službe dostupnima od 0 do 24 sata, elektroničkom poštom te internetskom stranicom www.hep.hr/toplinarstvo. Osim toga, HEP Toplinarstvo ima organiziran Centar za prijem krajnjih kupaca toplinske energije u sjedištu u Zagrebu, koji je prilagođen potrebama krajnjih kupaca te u kojemu mogu dobiti odgovore na sva pitanja koja ih zanimaju te izvršiti uplatu računa za toplinsku energiju i napraviti promjenu podataka o vlasniku prostora.

Tijekom 2018. godine dodatno su unaprijeđene usluge krajnjim kupcima. Od obračunskog razdoblja za travanj 2018. napravljen je potpuni redizajn i modernizacija izgleda računa za toplinsku energiju, čime su računi postali razumljiviji i prilagođeni potrebama krajnjih kupaca, a zadržali su sve zakonom propisane elemente temeljem kojih krajnji kupci mogu izvršiti provjeru točnosti obračunatih troškova za toplinsku energiju. Osim toga, izvršena je segmentacija krajnjih kupaca. Za unapređenje korisničkog iskustva, bitna je novost uvođenje besplatnog info telefona 0800 1003, koji je u primjeni od svibnja 2018. godine, a putem kojeg krajnji kupci mogu dobiti sve informacije vezane za dugovanje za toplinsku energiju, obračun toplinske energije, razdjelnike topline, prijavu i promjenu vlasništva stambenog/poslovnog prostora, tehničke kvarove i poteškoće u opskrbi toplinskom energijom.

Navedenim pristupom ostvarili smo zadovoljstvo krajnjih kupaca našim radom, za što su najbolji pokazatelj rezultati anonimne ankete provedene u prosincu 2018. godine u gradovima Zagrebu, Osijeku i Sisku. Krajnji kupci su ocjenjivali kvalitetu isporučene toplinske energije (sigurnost opskrbe, temperaturu grijanja i potrošne tople vode), visinu mjesečnih računa (troškova) za toplinsku energiju, izgled i jasnoću računa za toplinsku energiju, brzinu našeg odgovaranja na upite i reklamacije, dostupnost informacija o našim uslugama te našu profesionalnost i stručnost. Rezultati provedene ankete, kojom krajnji kupci kao našu najveću prednost ističu profesionalnost i stručnost naših radnika, potvrda su našeg višegodišnjeg truda u razvoju kvalitete našeg odnosa s krajnjim kupcima.

Do sada nisu zabilježeni slučajevi kojima bi bilo ugroženo zdravlje krajnjih kupaca kao posljedica korištenja naših usluga te se zbog toga ne rade procjene negativnog utjecaja na zdravlje i sigurnost krajnjih kupaca. Sustavi daljinskog grijanja su jedan od najboljih i najsigurnijih načina osiguravanja toplinske energije za potrebe stambenih i poslovnih prostora krajnjih kupaca, bez negativnih utjecaja na zdravlje i sigurnost, već naprotiv pridonose komforu i podizanju standarda krajnjih kupaca.

BROJ KRAJNJIH KUPACA HEP TOPLINARSTVA U 2018.

Kategorija	Broj
Kućanstva	121.081
Industrija i poslovni prostori	6.333
Ukupno	127.414

U izvještajnom razdoblju nisu zabilježeni slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost, u vezi s podacima o proizvodima i uslugama te marketinškim komunikacijama.

Naše krajnje kupce kontinuirano informiramo o učinkovitom i pravilnom korištenju toplinske energije. Krajnjim kupcima savjetujemo da ne pregrijavaju svoje stambene ili poslovne prostore te da je optimalna temperatura u grijanim prostorijama 20°C. Također, savjetujemo ugradnju uređaja za regulaciju odavanja topline (termostatski radijatorski ventil i termostatska glava), kojima mogu upravljati potrošnjom toplinske energije, da zabrtve raspore na prozorima i vratima koji uzrokuju velike gubitke energije te ih potičemo na uvođenje mjera energetske učinkovitosti. Nisu zabilježene niti pritužbe u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcima.

U izvještajnom razdoblju Povjerenstvo za reklamacije potrošača HEP Toplinarstva zaprimilo je ukupno osam reklamacija, koje su se odnosile na kvalitetu usluge opskrbe (postupanje oko očitavanja, obračuna ili naplate). Sve zaprimljene pritužbe su odbijene kao neutemeljene.

HEP Plin

Djelatnosti distribucije i opskrbe plinom kupaca na maloprodajnom tržištu obavljaju se na području Osječko-baranjske, Virovitičko-podravske i Požeško-slavonske županije, ali otvaranjem tržišta plina HEP-Plin započeo je opskrbu kupaca u gradovima na drugim distribucijskim područjima. HEP Plin nabavio je 1.434,5 GWh plina u 2018. godini što je za 1,7% manje nego u prethodnoj godini. Krajnjim kupcima isporučeno je 1.398 GWh plina što je za 1,1% manje od prethodne godine. Na distribucijskom području HEP Plina prodano je 1.175 GWh, dok je na drugim distribucijskim područjima prodano 223 GWh plina.

Tijekom izvještajnog razdoblja provedene su značajne investicije u infrastrukturu koje omogućuju isporuku prirodnog plina novim korisnicima. Time ulažemo u kvalitetu života korisnika, a uloga tih investicija je i značajan poticaj lokalnom gospodarstvu kojemu se omogućuje korištenje novog i cijenom prihvatljivog energenta. U izradi dokumentacije za izgradnju novih plinovoda zatražena su mišljenja u pogledu potrebe provedbe postupka procjene utjecaja na okoliš i postupka ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu od upravnih tijela županija nadležnih za poslove zaštite okoliša i prirode za 18 novih objekata. Od Općine Feričanci preuzeto je 15 kilometara plinske distribucijske mreže čime je objedinjeno vlasništvo nad cjelokupnom plinskom distribucijskom mrežom u općini, ukupne duljine 26 kilometara. Time se dugoročno osigurava cjelovitost i funkcionalnost mreže.

Razvojni ciljevi ostali su isti kao u prethodnom izvještajnom razdoblju i najviše se odnose na planove izgradnje, razvoja i modernizacije sustava, osiguranje pouzdane i kontinuirane distribucije i isporuke plina u skladu s načelima javne usluge, osiguranje kvalitete distribucije i opskrbe, osiguranje konkurentnosti i edukacija kupaca o mjerama energetske učinkovitosti.

KUPCI HEP PLINA U 2018. PREMA OPSKRBNIM PODRUČJIMA

Opskrbno područje	Broj kupaca
Osječko-baranjska županija	59.524
Požeško-slavonska županija	7.575
Virovitičko-podravska županija	3.200
Ostale županije	327
Ukupno	70.626

HEP ESCO: inovacije i sudjelovanje u međunarodnim projektima

HEP prilagođava svoju tržišnu ponudu suvremenim zahtjevima tako da, uz opskrbu energentima, tržištu nudi kompleksnije i suvremenije energetske usluge. Jedna od energetskih usluga iz područja gospodarenja energijom koja se nudi kupcima HEP-a je i uspostava daljinskog očitavanja električne energije i uvođenje sustava za gospodarenje energijom ESCO Monitor. Korištenje sustava ESCO Monitor omogućuje sustavno praćenje dinamike potrošnje energenata, odnosno korisniku daje uvid u potrošnju, analizu i planiranje potrošnje, nadzor i upravljanje i rano otkrivanje i alarmiranje u slučaju promjene potrošnje energije i vode, primjerice u slučaju slabe energetske učinkovitosti, kvarova i neočekivanih događaja.

Projektom 3Smart želi se osigurati tehnološki i zakonodavni okvir za sveobuhvatno gospodarenje energijom u zgradama te njihovu interakciju s pametnom distribucijskom mrežom u smjeru transformacije u pametne gradove. Projekt 3Smart podupire revidiranu Direktivu o energetske učinkovitosti zgrada usvojenu u travnju 2018. Ta direktiva važan je dio zakonodavnog paketa Čista energija za sve Europljane koja potiče korištenje novih pametnih tehnologija za smanjenje i mjerenje potrošnje električne energije.

Upravljanje u dobavljačkom lancu

HEP ESCO je još u 2005. proveo prvi projekt modernizacije javne rasvjete po ESCO modelu, a u 2018. nastavlja razvijati projekte modernizacije javne rasvjete po naprednijem ESCO/EPC modelu. U studenome je tako potpisan ugovor s općinom Stupnik o provođenju mjera poboljšanja energetske učinkovitosti sustava javne rasvjete. Projekt uključuje financiranje, projektiranje, modernizaciju te mjerenje, praćenje i verifikaciju mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti sustava javne rasvjete. Postojeći izvor svjetlosti bit će zamijenjeni suvremenim svjetiljkama s LED izvorima svjetlosti. Projektom je predviđena ušteda u potrošnji električne energije od preko 80%.

Svojim sudjelovanjem u europskom projektu TOUREST (Tourism Water Management for Sustainable ADRIAN - Coastal Areas), HEP ESCO promiče održivi razvoj turističkog sektora. U okviru programa Interreg ADRIAN sudjeluje sedam partnera iz četiri zemlje: Grčke, Italije, Slovenije i Hrvatske. Cilj mu je održivi razvoj turizma, održivim upravljanjem potrošnje vode u toj gospodarskoj grani te izrada studija i preporuka zajedničke strategije za lokalne i regionalne samouprave. Program se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj, kroz Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje 2014.-2020. Ukupna mu je vrijednost 971.861,99 eura, a HEP ESCO ima proračun od 110.589 eura, od čega je 85 posto EU nepovratnih sredstava. Uvođenje sustava nadzora i upravljanja energijom u pravilu predstavlja jednu od najisplativijih mjera energetske učinkovitosti. Suvremeni sustavi za gospodarenje energijom u turizmu mogu pružiti brojne prednosti, uključujući smanjenje potrošnje energije u sobama koje trenutačno nisu zauzete gostima, regulaciju sobne temperature sukladno zahtjevima gosta, podatke o stvarnoj prisutnosti gostiju u sobi, podatke o optimalnom vremenu za pospremanje i smanjenje uznemiravanja gostiju radi pospremanja.

HEP d.d. je kao sektorski naručitelj obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi. Važeći Zakon o javnoj nabavi je usklađen sa pravnom stečevinom EU iz područja javne nabave o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga. Tijekom 2018. u HEP grupi provedeno je 511 postupaka javne nabave od čega se 45% odnosi na nabavu robe, 17% na radove dok se 38% odnosi na usluge. Ukupna vrijednost provedenih postupaka iznosi 2.514.020.945 kuna. Postotci prema vrijednosti su 30% za robu, 41% za radove i 29% odnosi se na usluge.

Vrijednost jednostavne nabave, odnosno nabave roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000 kuna te radova do 500.000 kn u 2018. iznosi ukupno 576.095.171 kn. Od ukupnog iznosa, najveći udio ima nabava usluga i to u iznosu od 326.781.420 kuna. U 2018. proveden je 71 postupak nabave temeljem izuzeća od primjene Zakona o javnoj nabavi ukupne vrijednosti 614.373.080 kuna, dok je tijekom 2017. provedeno 44 postupka nabave temeljem izuzeća ukupne vrijednosti 583.007.401 kuna. Ukupan broj dobavljača za HEP grupu u 2018. je 6470, od kojih je 6264 domaćih kojima je plaćeno ukupno 8.209.479.340,89 kuna te 206 stranih dobavljača kojima je plaćeno 2.972.972.979,97 kuna.

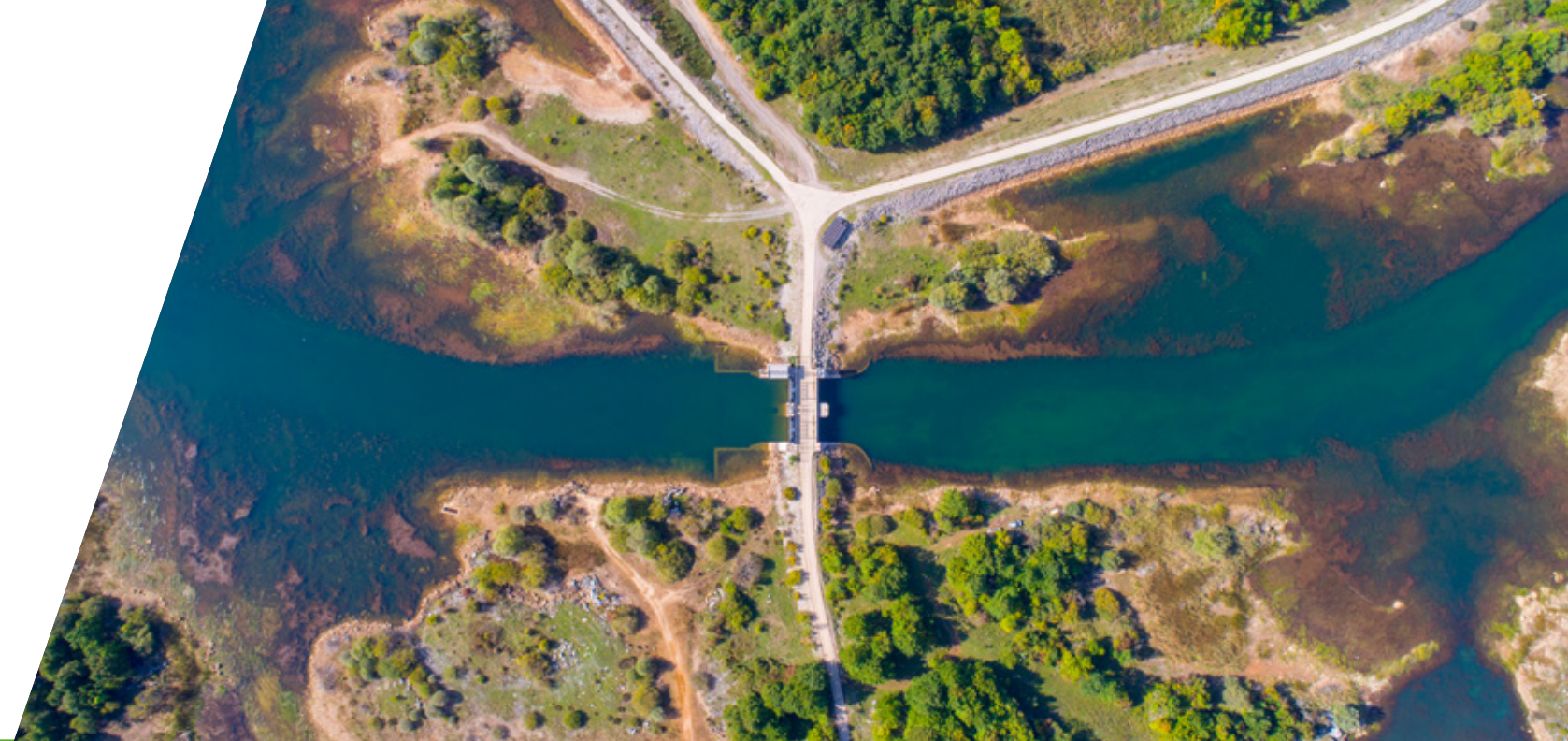
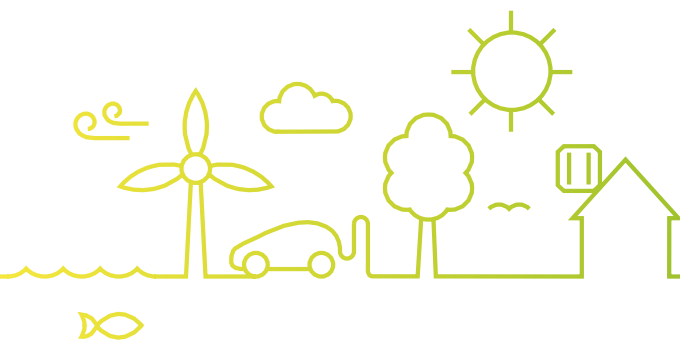
Tijekom 2018. godine nije bilo nikakvih značajnijih promjena u sustavu nabave ili odabiru dobavljača. U HEP grupi u 2018. godini proveden je 21 postupak zelene nabave. Nabava se, osim u skladu sa zakonom, provodi i prema internim aktima društava, a neka društva u sastavu HEP grupe (npr. HEP ESCO) nisu obveznici javne nabave.

5

NAŠA BRIGA ZA OKOLIŠ:
TEMELJ ODRŽIVOSTI

Energija i okoliš za HEP nisu samo jedna komponenta održivosti; zbog prirode našeg poslovanja, oni su temelj i smisao našeg poslovanja. Jedna od četiri temeljne odrednice strategije razvoja grupe do 2030. osiguranje održivog i fleksibilnog energetskeg portfelja, što podrazumijeva održivu, učinkovitu i pouzdanu energiju za kupce, ali i za sam HEP. Usto, optimiranjem svih komponenti svog okolišnog utjecaja, tvrtka trajno radi na smanjenju onečišćenja i utjecaja na klimatske promjene.

O svom utjecaju na okoliš HEP grupa izvještava još od kraja devedesetih godina 20. stoljeća, otkad se pojačavaju naponi da se okolišnim otiskom i energetskeg učinkovitošću što bolje upravlja. Od tada HEP svoje upravljanje kvalitetom, okolišem i energijom standardizira, a posljednjih godina upravlja po međunarodnim standardima ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 te ISO 50001:2011. U 2018. uvođenjem norme ISO 50001:2011 HEP-Proizvodnja kao jedna od najvećih proizvodnih tvrtki u Hrvatskoj uvela je sustav upravljanja energijom u sve proizvodne pogone. Time je stvoren jedinstven integrirani sustav na razini tvrtke, čime se učinkovito upravljanje podiže na razinu poslovne strategije. U 2019. godini u planu je izrada novog energetskeg pregleda za sve pogone, prelazak na novo izdanje norme ISO 50001:2018 te revizija dokumentacije sustava.

U 2018. godini proveden je nadzorni audit vanjske certifikacijske kuće sustava upravljanja okolišem prema novoj normi ISO 14001:2015 čime certifikat sustava upravljanja okolišem koji HEP ODS ima još od 2013., a krajem 2018. godine uspješno je proveden certifikacijski audit sustava

— DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UN-a

- ☀️ Cilj 7 Osigurati financijski dostupnu, pouzdanu, održivu i modernu energiju za sve
- ♻️ Cilj 12 Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje
- 🌍 Cilj 13 Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih negativnih utjecaja

— MATERIJALNE TEME U OVOM PODRUČJU

Ulagati u održivo očuvanje okoliša te odgovorno upravljati svojim utjecajima
Razvijati održivu izgradnju i razvoj elektroenergetskeg sustava

— CILJEVI STRATEGIJE 2030.

Podizanje udjela proizvodnje OIE
Izgradnja visokoučinkovitih kogeneracijskih termoelektrana-toplana na biomasu i prirodni plin
Povećanje učinkovitosti pogona proizvodnih postrojenja

— CILJEVI U OVOM PODRUČJU

Podizanje kvalitete integriranog upravljanja kvalitetom, okolišem i energijom
Smanjenje emisija stakleničkih plinova
Snažnije korištenje okolišno učinkovitijih goriva
Smanjenje otpada, održivo upravljanje nastalim otpadom te doprinos kružnom gospodarstvu
Briga o vodama, tlu i biološkoj raznolikosti

upravljanja energijom, čime je prvi put na razini cijelog HEP ODS-a certificiran sustav upravljanja energijom prema normi ISO 50001.

HEP-Toplinarstvo je također u 2018. certificiralo integrirani sustav upravljanja kvalitetom i okolišem sukladno normama ISO 9001:2015 i ISO 14001:2015, a nastavljene su aktivnosti vezane uz uvođenje sustava upravljanja energijom sukladno zahtjevima norme ISO 50001.

U HEP-u d.d. i HEP Upravljanju imovinom nastavljeno je uvođenje integriranog sustava upravljanja po međunarodnim standardima ISO 9001:2015 (upravljanje kvalitetom/poslovanjem), ISO 14001:2015 (upravljanje okolišem), ISO 50001:2011 (upravljanje energijom), OHSAS 18001:2007 (upravljanje zdravljem i sigurnošću na radu) koju je zamijenila norma ISO 45001:2018 i ISO/IEC 27001:2013 (upravljanje informacijskom sigurnošću). Tijekom 2018. godine nastavilo se s edukacijom Tima za uspostavu integriranog sustava upravljanja te izradom dokumentacije potrebne za implementaciju navedenih sustava.

Certificiranim sustavima upravljanja okolišem, kvalitetom i energijom HEP se svrstava u moderne, okolišno održive kompanije koje tako dokazuju svoju usmjerenost na otkrivanje potencijala za poboljšanja i uštede, smanjenje rizika u poslovanju, povećanje učinkovitosti procesa, smanjenje negativnog utjecaja na okoliš, smanjenje gubitaka te postizanje povećanja energetske učinkovitosti svojih poslovnih objekata, opreme i uređaja, voznog parka i svih drugih trošila energije u redovnom poslovanju.

Također, u HEP-ovim se hidroelektranama proizvodi certificirana zelena energija. Sve hidroelektrane HEP-a imaju certifikat tvrtke TÜV SÜD o proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora – zelene energije.

Sukladno europskoj pravnoj stečevini, električna energija proizvedena u hidroelektranama se smatra energijom iz obnovljivih izvora te se kao takva iskazuje u energetske bilanci, umanjena za energiju utrošenu za podizanje (pumpanje) vode na višu razinu kod reverzibilnih hidroelektrana. Naime, Direktivom Europskog parlamenta uvedena je obveza uspostavljanja sustava jamstva podrijetla i to izričito u svrhu objavljivanja podataka o primarnom izvoru energije. Regulatorni okvir za implementaciju sustava jamstva podrijetla definiran je Zakonom o energiji koji određuje da se za potrebe dokazivanja udjela energije proizvedene iz pojedinih izvora krajnjim kupcima uvodi sustav jamstva podrijetla energije. Zakon o tržištu električne energije određuje da je Hrvatski operator tržišta energije (HROTE) odgovoran za izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstava podrijetla električne energije. HEP-ove hidroelektrane u registru jamstva podrijetla su HE Varaždin, HE Dubrava, HE Čakovec, HE Gojak, HE Lešće, HE Vinodol, HE Senj, HE Rijeka, HE Orlovac, HE Golubić, RHE Velebit, HE Miljacka, HE Dubrovnik i HE Zakučac.

Tijekom 2018. godine nije bilo slučajeva nepridržavanja zakona i propisa o zaštiti okoliša.

Okolišne dozvole.

Svi postojeći HEP-ovi termoenergetski objekti nazivne toplinske snage veće od 50 MWt ishodili su okolišne dozvole, koje su ujedno i uvjet za rad postrojenja, odnosno proizvodnju električne i toplinske energije sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša. Tijekom 2018. godine provedeno je niz aktivnosti vezanih za okolišne dozvole, a svi zahtjevi za izmjenama objavljeni su na stranicama Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

Energija i okoliš za HEP nisu samo jedna komponenta održivosti; zbog prirode našeg poslovanja, oni su temelj i smisao našeg poslovanja.

UKUPNI IZDACI I ULAGANJA U ZAŠTITU OKOLIŠA U HEP GRUPI ZA 2018.

Područje zaštite okoliša	Troškovi redovnog poslovanja/mil. kuna	Investicije/ mil. kuna
Zrak i klima	56,48	0,07
Otpadne vode	1,82	0,22
Otpad	11,76	9,65
Zaštita tla i podzemnih voda	0,94	0
Zaštita prirode i krajolika	7,69	2,34
Ostalo (uglavnom naknade)	77,39	1,26
Ukupno u 2018. godini	146,08	13,54

Energija

Potrošnja u elektranama HEP-Proizvodnje

VLASTITA POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U HE I TE, 2018.

2018.		kWh	kWh	kWh	kWh
Hidroelektrane	Preuzeto iz HOPS-a	6.772.817	12.364.223	Kućni generator	Ukupna vlastita potrošnja
	bez crnog rada i kompenzacije			12.035.670	31.172.710
Termoelektrane	s crnim radom i kompenzacijom	122.802.977	13.777.653	Razlika proizvodnje na generatorima i isporučene el. energije u mrežu	Ukupna vlastita potrošnja
	Preuzeto iz HOPS-a	75.223.338	1.830.419	195.681.892	272.735.649

Potrošnja u zgradama sjedišta HEP grupe

Na lokaciji sjedišta HEP grupe u Zagrebu prati se potrošnja energije za četiri zgrade kroz Program sustava gospodarenja energijom (HEP SGE program). Tijekom 2018. kroz HEP SGE Program upravljalo se izravnom potrošnjom energije, uspostavilo učinkovito upravljanje potrošnjom energije te utvrdilo potencijale za uštedu energije i vode. Na ovim lokacijama uveden je ESCO Monitor tj. računalni poslovni sustav za gospodarenje energijom koji pruža potporu optimizaciji potrošnje energije u okviru usluge sustavnog gospodarenja energijom.

UKUPNA POTROŠNJA ENERGIJE NA LOKACIJI SJEDIŠTA HEP GRUPE U 2018.

Energent	2017.	2018.	2018./2017. %
Električna energija [kWh]	2.083.146	2.210.775	+6,1%
Toplinska energija [kWh]	2.204.000	2.065.143	-6,3%
Prirodni plin [m ³]	2.123	2.128	+0,2%

Tijekom 2018. godine odabrane su i 204 prioritetne građevine od kojih su za njih 160 izrađene energetske sheme i specifikacije za uspostavu sustava daljinskog očitavanja potrošnje energenata i vode. Daljinsko očitavanje provodi se tako da se na zgradi instalira mjerna i komunikacijska oprema koja omogućuje automatsko i daljinsko povezivanje zgrade s računalno-poslovnim sustavom ESCO Monitor. Provedba ove aktivnosti će osigurati nadzor nad potrošnjom energije i vode te omogućiti mjerenje i verifikaciju ušteda nakon provedbe mjera energetske učinkovitosti.

3Smart. Projekt 3Smart (Smart Building-Smart Grid-Smart City) usmjeren je na osiguranje tehnološkog i zakonodavnog okvira za cjelovito gospodarenje energijom u zgradama, distribucijskim mrežama i glavnim infrastrukturama gradova u dunavskoj regiji. U suradnji s Fakultetom elektrotehnike i računarstva kao vodećim te brojnim drugim partnerima, HEP radi na projektu čiji je cilj omogućiti modularno upravljanje energijom između zgrada i distribucijske mreže kroz alat Platforma u zgradama, mrežama i infrastrukturi. Projekt se sufinancira iz fondova Europske unije kroz Transnacionalni dunavski program u iznosu od 85 posto.

Kao dio ovog projekta, početkom ožujka 2018. u HEP-ovu staru upravnu zgradu u Ulici grada Vukovara 37 u Zagrebu ugrađena je baterijska pohrana, kapaciteta 32 kWh te pretvarača snage 10 kW, a ubrzo nakon toga počeli su radovi na uvođenju novog Centralnog nadzorno-upravljačkog sustava.

Uvođenjem aplikacije ESCO Monitor u sve zgrade u vlasništvu i na korištenju HEP grupe bit će stvorena jedinstvena baza općih i energetskih podataka o njenim građevinama te omogućen uvid u potrošnju i troškove za energente i vodu. Za drugu fazu HEP SGE Programa (2019.-2021.) nominirano je 60 lokacija koje koristi HEP ODS i 20 lokacija koje koristi HEP-Proizvodnja. Točan broj građevina i mjernih mjesta bit će moguće utvrditi nakon obilaska predloženih lokacija u suradnji s energetskim menadžerima.

U okviru provedbe Programa uspostave i provedbe sustava gospodarenja energijom i uvođenje sustava ESCO Monitor u zgrade Hrvatske elektroprivrede, HEP ESCO je organizirao edukaciju u svrhu podizanja svijesti djelatnika o važnosti racionalnog korištenja energije i ostalih resursa na radnom mjestu. Također, primjenom kontinuiranog upravljanja sustavima potrošnje energije, provedene su i mjere optimizacije potrošnje resursa – primjerice, promjene postavki temperature i režima rada toplinskih podstanica te klima komora, što je osiguralo uštede energije od 7 do 14 posto, ovisno o zgradi i vrsti energije.

Zgrade HEP ODS-a

U procesu uspostave i certificiranja sustava upravljanja energijom, HEP ODS je proveo energetske preglede procesa na 148 lokacija koje su obuhvatile i svih 780 registriranih i evidentiranih zgrada na lokacijama energetskog pregleda procesa.

Na svim lokacijama i u svim zgradama značajna potrošnja energije se prati u planovima mjerenja za svih 148 lokacija energetskog pregleda procesa. Sukladno provedenim energetskim pregledima procesa energetska osnovica, odnosno bazna godina za usporedbu značajne potrošnje energije je 2015. godina, a značajna potrošnja energije za svaku godinu se uspoređuje s energetskom osnovicom i prethodnom godinom. Planovima mjerenja je obuhvaćena sva značajna potrošnja energije u HEP ODS-u (više od 70 posto ukupno potrošene energije u energetskoj osnovici, bez gubitaka).

POTROŠNJA ENERGIJE U DVIJE NAJVEĆE ZGRADE U SVAKOM OD DISTRIBUCIJSKIH PODRUČJIMA HEP ODS-a

	2015.	2016.	2017.	2018.
Potrošnja energije (kWh)	23.751.009	23.358.764	19.780.616	18.552.505

S početkom uspostave sustava upravljanja energijom trend potrošnje energije u HEP ODS-u je u silaznoj putanji, a prema financijskom knjigovodstvu u 2018. godini HEP ODS je za potrošnju energije u svome poslovanju izdvojio za trećinu manje financijskih sredstava nego 2015. godine. U 2018. godini, ukupna potrošnja energije u dvije najveće zgrade svakog distribucijskog područja HEP ODS-a smanjena je za 5.198.504 kWh u odnosu na 2015. godinu.

SMANJENJE POTROŠNJE ENERGIJE U HEP ODS-u

Smanjenje potrošnje energije (bez gubitaka u kWh)	2016./2015.	2017./2016.	2018./2017.	2018./2015.
Ukupna značajna potrošnja energije	-2.747.479	2.674.326	-2.832.117	-2.905.270
Potrošnja energije u 2 najveće zgrade po DP-u	-1.600.026	-3.127.354	-1.228.109	-5.198.504
Potrošnja goriva	-199.270	-89.607	-2.097.419	-2.386.298
Ukupno HEP ODS	-4.546.775	-542.635	-6.157.645	-10.490.072

eMobilnost. HEP nastavlja s razvojem projekta eMobilnost s ciljem osiguravanja punionica za električna vozila diljem Hrvatske i regije. Tijekom 2018. godine HEP je u trajni pogon pustio tri brze AC punionice te uspostavljao komunikacijske module u opremu za spajanje u centralni sustav upravljanja, kako bi e-mobilnost bila podignuta na višu razinu i optimalno kreirala platformu za konačno širenje javno dostupne infrastrukture za električna vozila.

Kako bi se projekt nesmetano razvijao tijekom nekomercijalne razvojne faze projekta, provedene su sve potrebne aktivnosti kroz EU sufinancirane projekte (EAST-E, NEXT-E, bigEVdata) kroz koje će se pokrivati ceste interglomeracije, europski TEN-T koridor i gradska središta.

HEP je do kraja 2018. u Hrvatskoj postavio i pustio u pogon više od 50 javnih ELEN punionica u suradnji s gradovima i zainteresiranim partnerima. Osim suradnje s gradovima i postavljanja javne infrastrukture dostupne građanima, HEP intenzivno radi i na rješavanju međugradskog prometa. Na autocestama i cestama interglomeracije planira se postavljanje mreže brzih i ultrabrzih punionica, a te aktivnosti već se sufinanciraju kroz EU fondove. Tijekom 2019. planirano je znatno dinamičnije širenje mreže javno dostupne infrastrukture na TEN-T koridoru sukladno finaliziranim pripremnim aktivnostima, a veliki fokus stavljen je na realizaciju multi-standardnih AC/DC punionica na glavnim prometnim pravcima autocesta.

Ostvareno je ukupno smanjenje potrošnje energije u 2018. godini, u odnosu na 2015. za 10.490.072 kWh, a u odnosu na prethodnu 2017. godinu za 6.157.945 kWh. Smanjenje potrošnje energije je rezultat uspostave sustava upravljanja energijom, ali i smanjenja broja radnika nakon restrukturiranja društva krajem 2017.

Emisije u zrak

Tijekom 2018. godine ukupne emisije stakleničkog plina CO₂ iz HEP-ovih izvora smanjenje su za 17% u odnosu na 2017. Rezultat je to smanjenja potrošnje tekućeg goriva u termoelektanama i termoelektanama-toplanama i kotlovnica za grijanje radova te smanjenja broja sati rada termoelektana na ugljen. Pritom su se emisije CO₂ iz BE-TO Sisak i BE-TO Osijek u 2018. povećale za 26% jer je 2017. bila godina probnog rada za obje energane. Stoga su radile manji broj sati pa je i potrošnja netretirane drvene sječke bila je manja.

Intenzitet emisija CO₂ za proizvedenu električnu energiju iz proizvodnog miksa HEP-ovih izvora (TE, TE-TO, HE i 50% Nuklearne elektrane Krško) za 2018. bio je 147 g CO₂/kWh.

EMISIJE STAKLENIČKOG PLINA CO₂ IZ HEP-ovih IZVORA

	2017.	2018.	2018./2017. %
Termoelektane i termoelektane-toplane/ tCO ₂	2.780.074	2.274.841	82
Bioenergane na drvenu sječku / tCO ₂	36.967	46.667	126
Kotlovnice za grijanje gradova/ tCO ₂	33.353	30.973	93
Ukupno	2.850.394	2.352.481	83

EMISIJE CO₂ IZ HEP-ovih IZVORA U SUSTAVU EU-ETS (UREĐAJI ZA LOŽENJE SNAGE > 20 MWt)

	2017.	2018.	2018./2017. %
Termoelektane i termoelektane-toplane/ tCO ₂	2.780.074	2.274.841	82
Kotlovnice za grijanje gradova/ tCO ₂	190	64	34
Ukupno	2.780.264	2.274.905	82

Pri proračunu emisija CO₂ koristi se metodologija i emisijski faktori koji su definirani u odobrenim Planovima praćenja emisija stakleničkih plinova za termoenergetska postrojenja HEP-Proizvodnje Ministarstva zaštite okoliša i prirode, odnosno oni koje propisuje Međuvladino tijelo za klimatske promjene (IPCC) za postrojenja HEP-Toplinarstva. HEP-ovi izvori u europskom sustavu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (EU-ETS) dostavljaju Izvješće o emisijama i Izvješće o verifikaciji Ministarstvu zaštite okoliša i energetike do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu, a verifikaciju emisija stakleničkih plinova obavlja neovisni akreditirani verifikator.

BROJ BESPLATNIH EMISIJSKIH JEDINICA DODIJELJENIH HEP-OVIM IZVORIMA U EU-ETS-u

	2017.	2018.	2018./2017. %
Termoelektrane i termoelektrane-toplane/ tCO ₂	262.114	224.991	86
Kotlovnice za grijanje gradova/ tCO ₂	296	54	34
Ukupno	262.410	225.045	86

Besplatne emisijske jedinice Europska komisija dodjeljuje HEP-ovim postrojenjima u EU-ETS-u za proizvodnju toplinske energije koju predaju u centralni toplinski sustav (CTS) te energiju koju predaju tzv. „carbon leakage” postrojenjima tj. postrojenjima za koje postoji rizik da će svoju proizvodnju premjestiti u države koje nisu obveznice EU-ETS-a te dio energije koju predaju u tzv. non-carbon leakage postrojenja tj. postrojenja za koja ne postoji taj rizik. Besplatne emisijske jedinice dodjeljuje Europska komisija na temelju Izvješća o referentnim podacima (tzv. NIMsBL) i na osnovu Plana za metodologiju praćenja, a dodijeljene količine su podložne promjenama ovisno o proizvodnji toplinske energije za prethodnu godinu sukladno izvješćima koje operateri dostavljaju u Ministarstvo zaštite okoliša i prirode do 15. siječnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Kao i prethodnih godina, od 2013. otkad je uključena u EU-ETS, HEP grupa je u zakonski propisanim rokovima predala emisijske jedinice u količinama koje odgovaraju verificiranim emisijama CO₂ na svih devet računa otvorenih u Registru EU.

Govorimo li o emisijama onečišćujućih tvari, tijekom 2018. godine nije bilo prekoračivanja emisija u zrak iz HEP-ovih izvora, a provedene su sve mjere propisane okolišnim dozvolama u velikim uređajima za loženje. Tijekom 2018. u HEP-ovim su termoelektranama i termoelektranama-toplanama

smanjene emisije NO_x za 50%, SO₂ za 73, CO za 28 te krutih čestica za 43% u odnosu na 2017. godinu. Kao i kod emisija CO₂, smanjenje emisija je rezultat korištenja prirodnog plina kao primarnog goriva te smanjenja broja sati rada termoelektrana na ugljen.

Emisije NO_x u BE-TO Osijek i BE-TO Sisak ostale su tijekom 2018. godine na istoj razini kao emisije iz 2017. godine, a smanjenje su emisije SO₂ za 92% i krutih čestica za 83% što je posljedica nabave kvalitetnijeg goriva. Smanjenje emisija CO za 83% postignuto je optimiranjem sustava izgaranja goriva.

EMISIJE ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAK – NO_x, SO₂, CO I KRUTIH ČESTICA IZ TERMOELEKTRANA I TERMOELEKTRANA-TOPLANA

Godina	NO _x t/god	SO ₂ t/god	CO t/god	Krute čestice t/god
2017.	2.779	1.444	225	69
2018.	1.391	386	162	39
2018./2017. %	50	27	72	57

EMISIJE ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAK – NO_x, SO₂, CO I KRUTIH ČESTICA IZ BIOELEKTRANA-TOPLANA – BE-TO OSIJEK I BE-TO SISAK

Godina	NO _x t/g	SO ₂ t/god	CO t/god	Krute čestice t/god
2017.	26,74	3,56	29,7	56,77
2018.	26,87	0,27	5,2	9,54
2018./2017.%	100,48	7,58	17,51	16,80

U kotlovnica za grijanje gradova tijekom 2017. su provedena mjerenja emisija NO_x i CO i proračun emisija je rađen prema rezultatima mjerenjima. Izmjerene vrijednosti emisija većinom su manje od emisijskih faktora. U 2018. godini mjerenja nisu provedena jer se sukladno važećim zakonskim propisima rade jednom u dvije godine pa se izračun emisija NO_x i CO radio prema emisijskim faktorima (metoda EMEP/EEA 2016). Emisijski faktori koji je korišten za ekstra lako ulje za NO_x je 65 g/GJ, za CO je 16,2 g/GJ. Emisijski faktor koji je korišten za plin za NO_x je 89 g/GJ, za CO je 39 g/GJ.

EMISIJE ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAK - NO_x, SO₂, CO I KRUTIH ČESTICA IZ KOTLOVNICA ZA GRIJANJE GRADOVA

Godina	NO _x t/g	SO ₂ t/god	CO t/god	Krute čestice ukupno t/god
2017.	17	6	2,5	0,5
2018.	43	5	5,2	Nije primjenjivo*
2018./2017. %	253	83	208	

* Ispod razine emisija koju je potrebno prijaviti u Registar onečišćavanja okoliša

Emisije CO₂ uvijek se izračunavaju prema emisijskom faktoru i prema donjoj ogrjevnoj vrijednosti goriva (metoda IPCC 2006), bez obzira na mjerenja. Za plin se koristi 34.800 kg/TJ, a za ekstra lako ulje 74.100 kg/TJ. Isto je i kod emisije SO₂, koja se izračunava uvijek prema bilanci tvari. Iz navedenih razloga u kotlovnica za grijanje gradova nije bilo velikih razlika u količini emisija CO₂ i SO₂ između 2017. i 2018. godini, ali postoji razlika u emisijama NO_x i CO.

Investicijskim programom HEP ODS-a „Ulaganja temeljem sustava upravljanja okolišem“ u 2018. godini osigurana su sredstva za dva projekta rekonstrukcije sustava centralnog grijanja (kotlovnica). Prelazak na prihvatljivije energente za okoliš (smanjenje emisija u zrak) i energetski učinkovitije sustave centralnog grijanja realizirani su u Elektri Varaždin (lokacija Novi Marof). Trenutno nije moguće prikazati smanjenje emisija ili konkretne podatke o uštedi energije.

HEP ODS podatke o potrošnji halogeniranih ugljikovodika i SF₆ dostavlja Ministarstvu zaštite okoliša i energetike. U 2018. godini nadopunjava se SF₆ u postrojenja u kojima je bilo manjak plina od zahtijevanog, stoga je i količina istjecanja SF₆ opreme u pogonu bila za 46 posto veća nego 2017., no radilo se o nadopuni manjka u sustavu.

POTROŠNJA HALOGENIRANIH UGLJIKOVODIKA I SF₆ – HEP ODS

	2017.	2018.
Rasklopna oprema – visokonaponski aparati i sklopovi		
Količina sklopne aparature (kom)	10.997	11.689
Punjenje sklopne aparature plinom SF ₆	29,61	31,33
Istjecanje SF ₆ iz opreme u pogonu (kg)	32,44	60,50
Rukovanje plinom SF ₆ i sklopnom opremom nakon isteka radnog vijeka (kg)	83,8	56,1

Imisije u zrak

Pogon EL-TO Zagreb ima automatsku mjernu postaju na Vrhovcu za praćenje kakvoće zraka. Na mjernoj postaji Vrhovec mjerenja se provode kontinuirano prema Pravilniku o praćenju kvalitete zraka. Tijekom 2018. godine izrađeno je Izvješće o održavanju automatske mjerne postaje Vrhovec.

Zavod za javno zdravstvo Istarske županije koji je nadležan za nadzor rada imisijskih stanica i izradu godišnjeg izvještaja o praćenju kvalitete zraka na području mreže TE Plomin nije dostavilo izvještaj za 2018. godinu.

Materijali

Smanjenjem broja sati rada termoelektrana na ugljen, smanjena je i potrošnja ugljena 2018. u odnosu na 2017. za 17 posto. Također je smanjena potrošnja tekućeg goriva u termoelektranama i termoelektranama-toplanama u 2018. za 80 posto u odnosu na 2017., a u kotlovnica za grijanje gradova potrošnja tekućih goriva u istom razdoblju smanjena je za 25 posto. Potrošnja plina u termoelektranama i termoelektranama-toplanama smanjena je za 13 posto 2018. u odnosu na 2017., dok je potrošnja plina u kotlovnica za grijanje ostala tijekom 2018. na istoj razini kao i 2017. godine. U 2018. godini povećana je potrošnja šumske biomase za 55 posto u odnosu na 2017. jer je 2017. bila godina probnog rada za obje energane.

KOLIČINE I VRSTE KORIŠTENIH GORIVA U TERMOELEKTRANAMA, TERMOELEKTRANAMA-TOPLANAMA I BIONENERGANAMA

Vrsta goriva	2017.	2018.	2018./2017. (%)
SVE DJELATNOSTI			
Ugljen / x 10 ³ t	526	496	94
Šumska biomasa/10 ³ t	27	60,5	224
Tekuće gorivo/t	35.475	7.260	20
Prirodni plin / x 10 ³ MWh	7.233	5.598	77

KOLIČINE I VRSTE KORIŠTENIH GORIVA U KOTLOVNICAMA ZA GRIJANJE GRADOVA

Vrsta goriva	2017.	2018.	2018./2017. (%)
Tekuće gorivo/t	3.155	2.375	75
Prirodni plin / m ³	14.371.398	14.328.647	99

HEP ODS: SMANJENJE POTROŠNJE DIZELSKOG I BENZINSKOG GORIVA

Godina	Utrošena količina goriva (lit)	Utrošena količina goriva (kWh)
2015.	3.159.815	31.155.776
2016.	3.139.605	30.956.505
2017.	3.130.517	30.866.898
2018.	2.917.797	28.769.478

Biološka raznolikost

HEP-ove termoelektrane se nalaze unutar urbaniziranih ili industrijskih područja te se ne nalaze unutar područja ekološke mreže Natura 2000 ili zaštićenih područja na nacionalnoj razini. Neka zaštićena područja su u blizini proizvodnih objekata, primjerice značajni krajobraz Savica u blizini TE-TO Zagreb, ili TE-TO Osijek koja se nalazi u blizini granice Regionalnog parka Mura-Drava.

Veliki broj HEP-ovih hidroelektrana nalazi se u području ekološke mreže Natura 2000, a neke u potpunosti ili djelomično u zaštićenim područjima kao što su nacionalni parkovi, parkovi prirode, regionalni-park te područja značajnog krajobraza. Također, unutar područja očuvanja Natura 2000 značajnih za ptice nalazi se nešto više od 5.000 kilometara nadzemnih srednjenaponskih vodova što je oko 20 posto ukupne duljine nadzemnih srednjenaponskih vodova HEP ODS-a.

Tijekom 2018. godine nije bilo onečišćenja, gradnja niti širenja postrojenja, utjecaja na širenje invazivnih vrsta, patogena ili nametnika, smanjenje broja autohtonih vrsta, promjena staništa, promjena u prirodnim procesima, promjena saliniteta ili visine podzemnih voda.

ODNOS HIDROELEKTRANA HEP PROIZVODNJE I EKOLOŠKE MREŽE

HE / HES	Područja očuvanja značajna za divlje vrst i staništa (POVS)	Područja očuvanja značajna za ptice (POP)
PROIZVODNO PODRUČJE SJEVER		
HE Varaždin	HR 2001307 Drava - akumulacije	HR 1000013 Dravske akumulacije
HE Čakovec	HR 2001307 Drava - akumulacije	HR 1000013 Dravske akumulacije
HE Dubrava	HR 2001307 Drava - akumulacije HR 5000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)	HR 1000013 Dravske akumulacije HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)
PROIZVODNO PODRUČJE ZAPAD		
HES Senj / HE Senj HES Senj / HE Sklope	HR 2001012 Ličko polje HR 5000022 Park prirode Velebit	HR 1000021 Lička krška polja HR 1000022 Velebit
HES Vinodol / CHE Fužine HES Vinodol / RHE Lepenica HES Vinodol / HE Vinodol	HR 2001353 Lokve - Sunger - Fužine HR 5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika HR 2001042 Lič polje HR2001300 Zebar	HR 1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika

HE Rijeka	HR 2000658 Rječina	-
HE Zeleni Vir	HR2001345 Vražji prolaz i Zeleni Vir HR 5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika	HR1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
HE Gojak	HR 2000592 Ogulinsko - plašćansko područje	-
HE Ozalj	HR 2000642 Kupa	-
HE Lešće	HR 2000592 Ogulinsko - plašćansko područje	-

PROIZVODNO PODRUČJE JUG

RHE Velebit	HR 2001267 Ričice HR 2001268 Otuča HR 2001269 Obsenica HR 5000022 Park prirode Velebit HR 2000641 Zrmanja	HR 1000021 Lička krška polja HR 1000022 Velebit
HE Golubić	-	-
HE Miljacka	HR 2000918 Šire područje NP Krka	HR 1000026 Krka i okolni plato
mHE Krčić	HR 2000917 Krčić	-
HE Jaruga	HR 2000918 Šire područje NP Krka HR 3000171 Ušće Krke	HR 1000026 Krka i okolni plato
HE Orlovac	HR 5000028 Dinara HR 2000936 Rude	HR 1000028 Dinara
CS Buško blato	-	-
HE Peruća	-	HR 1000029 Cetina
HE Đale	HR 2000929 Rijeka Cetina - kanjonski dio	HR 1000029 Cetina
HE Zakućac	HR 2000929 Rijeka Cetina - kanjonski dio HR 2001352 Mosor	HR 1000029 Cetina HR 1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora
HE Kraljevac	HR 2000929 Rijeka Cetina - kanjonski dio	HR 1000029 Cetina

POGON HE DUBROVNIK

HE Dubrovnik	-	-
HE Zavrelje	-	-

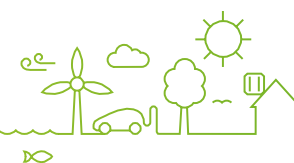

ODNOS SUSTAVA HEP PROIZVODNJE I ZAŠTIĆENIH PODRUČJA

HE / HES	Zaštićeno područje
PROIZVODNO PODRUČJE HIDROELEKTRANA SJEVER	
HE Varaždin (puštena u pogon 1975.)	Regionalni park Mura- Drava
HE Čakovec (puštena u pogon 1982.)	Regionalni park Mura- Drava
HE Dubrava (puštena u pogon 1989.)	Regionalni park Mura- Drava
PROIZVODNO PODRUČJE HIDROELEKTRANA ZAPAD	
HES Senj / HE Senj (puštena u pogon 1965.)	Park prirode Velebit
HE Sklope	-
HES Vinodol / CHE Fužine	-
HES Vinodol / RHE Lepenica	-
HES Vinodol / HE Vinodol	-
HE Rijeka	-
HE Zeleni Vir (puštena u pogon 1921.)	Značajni krajobraz Vražji prolaz i Zeleni vir
HE Gojak	-
HE Ozalj	-
HE Lešće	-
PROIZVODNO PODRUČJE HIDROELEKTRANA JUG	
RHE Velebit (puštena u pogon 1984.)	Park prirode Velebit
HE Golubić	-
HE Miljacka (puštena u pogon 1906.)	Značajni krajobraz Krka - gornji tok Nacionalni park Krka
HE Jaruga (puštena u pogon 1895./1904.)	Značajni krajobraz Krka - gornji tok Značajni krajobraz Krka - donji tok Nacionalni park Krka
mHE Krčić (puštena u pogon 1988.)	Značajni krajobraz Krka - gornji tok Značajni krajobraz - Krčić
HE Orlovac	-
CS Buško blato	-
HE Peruća	-
HE Đale	-
HE Zakućac (puštena u pogon 1961./1981.)	Značajni krajobraz Kanjon rijeke Cetine
HE Kraljevac (puštena u pogon 1912./1932.)	Značajni krajobraz Kanjon rijeke Cetine
POGON HE DUBROVNIK	
HE Dubrovnik	-
HE Zavrelje	-

HEP je obavezan na ovim područjima planirati i graditi energetske infrastrukture koja sprječava i umanjuje rizik od stradavanja ptica koje obitavaju na ovim područjima. Identificirana su područja ekološke mreže i pripadajuće vrste za koja su ta područja definirana. Mjerama je ukupno obuhvaćeno 17 vrsta ptica koje se nalaze na Crvenom popisu ugroženih vrsta ptica:

Suri orao, *Aquila chrysaetos*
 Ušara, *Bubo*
 Bijela roda, *Ciconia ciconia*
 Zmijar, *Circaetus gallicus*
 Eja močvarica, *Circus aeruginosus*
 Eja strnjara, *Circus cyaneus*
 Eja livadarka, *Circus pygargus*
 Mali sokol, *Falco columbarius*
 Bjelonokta vjetruša, *Falco naumanni*
 Sivi sokol, *Falco peregrinus*
 Crvenonoga vjetruša, *Falco vespertinus*
 Ždral, *Grus*
 Bjeloglavi sup, *Gyps fulvus*
 Štekavac, *Haliaeetus albicilla*
 Crna lunja, *Milvus migrans*
 Bukoč Pandion, *Haliaeetus*
 Škanjac osaš, *Pernis apivorus*

Monitoring najrizičnijih dionica vodova za elektrokciju ptica obavljen je unutar četiri područja značajnih za ptice koja obuhvaća Natura 2000: područje Jastrebarskog i Pisarovine (Elektra Karlovac), delta Neretve (Elektrodalmacija Split), Lonjsko polje (Elektra Sisak) te otok Cres (Elektroprimorje Rijeka). Monitoring je obavljen uz stručnu i terensku podršku ornitologa iz Udruge BIOM te volontera.

Terenski obilasci vodova obavljeni su u periodima najveće aktivnosti ptica (kasno proljeće, odnosno rana jesen), a sva zabilježena stradavanja strogo zaštićenih vrsta prijavljena su nadležnom ministarstvu. Uz to, rezultati istraživanja korišteni su za određivanje prioriteta za nabavu i ugradnju zaštitnih mjera. Rezultati istraživanja pokazali su da je otok Cres područje najvećeg broja stradavanja ptica od elektrokcije, s naglaskom na strogo zaštićene vrste (bjeloglavi sup i suri orao). U izolacijsku opremu za provedbu mjera zaštite ptica od strujnog udara na otoku Cresu u 2017. i 2018. godini uloženo je više od 600.000 kuna. Ukupno je zaštićeno više od 90 stupnih mjesta na rizičnim dionicama srednjenaponske nadzemne mreže. Dionice srednjenaponskog voda Srem-Plat-Verin na kojima je, između ostalog, utvrđeno stradavanje surog orla, prepoznate su kao najrizičnije dionice za stradavanje ptica na kojima iz tehničkih razloga i velikog broja opasnih stupnih mjesta nije moguće provesti „točkaste“ mjere zaštite ugradnjom izolacijskog materijala. Stoga smo se odlučili na financijski zahtjevnije, ali trajno i u potpunosti sigurno rješenje – izolirani vodič, za koji se planira žurna ugradnja.

U sklopu monitoringa pregledano je ukupno 1.113 stupnih mjesta srednjenaponske mreže. Pronađeno je 127 jedinki ptica za koje se može zaključiti da su vrlo vjerojatno usmrćene elektrokcijom, što čini prosjek od 0,09 ptica po obilasku stupnog mjesta. Od ukupnog broja pronađenih ptica 54 jedinke su strogo zaštićene vrste, a 19 ih je obuhvaćeno ciljevima očuvanja unutar POP ekološke mreže Natura 2000.

HEP ODS sudjeluje na stručnim sastancima i radionicama za izradu akcijskih planova upravljanja za strogo zaštićene vrste (bjeloglavi sup, suri orao i zlatovrana) u organizaciji Hrvatske agencije za okoliš i prirodu. Program se održava u sklopu projekta Europske unije usmjerenog na upravljanje strogo zaštićenim vrstama. Zbog problematike elektrokcije i korištenja stupova kao potencijalnih mjesta za postavljanje kućica za ptice HEP ODS je prepoznat kao jedan od važnijih dionika. U sklopu izrade akcijskih planova upravljanja organiziran je veći broj sastanaka, radionica i studijskih putovanja s terenskim obilascima primjera najboljih praksi. Aktivnosti na izradi ovih strateških dokumenata nastaviti će se i u idućim godinama. Konačni ishod trebao bi biti zajednički plan upravljanja odobren od nadležnog Ministarstva koji time postaje i obvezujući za sve dionike.

HEP ODS je sudjelovao i u prijavi međunarodnog projekta Life, „Danube Free Sky“ za zaštitu ptica od negativnih utjecaja elektroenergetske infrastrukture na području Parka prirode Kopački rit. HEP ODS je, uz HOPS, jedan od partnera - korisnika. Utvrđene su sve aktivnosti, materijali i radovi koji su potrebni za realizaciju projekta; HEP ODS će financirati 27,5 posto potrebnih sredstava, dok će se ostatak financirati iz bespovratnih sredstava EU.

Čuvamo domove bijelih roda. U sklopu sporazuma sa Ministarstvom zaštite okoliša i energetike o zaštiti bijelih roda, tijekom 2018. HEP ODS ugradio je nove nosače za rodina gnijezda na stupovima distribucijske mreže te popravljao ili izmjestio dotrajala. Između 14 distribucijskih područja na čijem teritoriju gnijezde bijele rode ističe se Elektra Križ sa 60 provedenih mjera zaštite.

Stanište za čigre. Udruga BIOM, od 2014. godine otkada je napravljen umjetni otok na akumulaciji HE Varaždin, održava otok bez vegetacije kako bi se održali povoljni uvjeti za gniježđenje crvenokljune čigre (*Sterna hirundo*). U jesen te u rano proljeće, prije nego se čigre vrte sa zimovanja, vegetacija se kosi i uklanja s otoka. Sukcesija otoka i sprudova na rijekama jako degradira takva staništa koja su prijeko potrebna ovim pticama. Od rujna 2017. godine, Udruga BIOM ovu aktivnost provodi u sklopu projekta Interreg ČIGRA - Očuvanje populacija čigri u porječju Save i Drave Zavoda za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti s partnerima iz Hrvatske i Slovenije. Na otok je udruga postavila i fotozamke kojima prati gniježđenje čigri, ali i prisutnost ostalih ptica i predatora poput vidre. Upravo zbog velike predacije vidre na jajima i mladuncima čigre, u sklopu Interreg projekta postavljena je električna ograda kako bi se spriječio dolazak vidre na otok i povećala uspješnost gniježđenja crvenokljune čigre. Osim konzervacijskih aktivnosti, udruga je organizirala i provela sedmodnevni edukacijski kamp „Naša Drava“ za učenike srednjih škola Varaždinske županije u sklopu kojeg su posjetili i HE Čakovec. Glavni motiv kampa bile su crvenokljune čigre te bioraznolikost i zaštita rijeke Drave.

Upravljanje vodama

Količina zahvaćene i ispuštene vode u 2018. ostala je na sličnoj razini u usporedbi s 2017. Tijekom izvještajnog razdoblja staništa ili vrsta koje su u znatnoj mjeri pogođena ispuštanjem i istjecanjem vode nije bilo.

Podaci o količinama zahvaćene i ispuštene vode kao i rezultati ispitivanja kakvoće ispuštenih voda dostavljaju se Hrvatskim vodama dvaput godišnje, a kako bismo unaprijedili poslovne procese, učinkovitije upravljali podacima i planirali, podatke o količinama zahvaćene i ispuštene vode te podatke o ispitivanju kakvoće ispuštenih voda vodimo u HEP-ovoj internoj elektroničkoj bazi INFOZOK (Informacijski sustav zaštite okoliša).

ZAHVAĆENA VODA I VODOZAHVATI TE VRSTE, KOLIČINE I ISPUSTI OTPADNIH VODA IZ TERMOELEKTRANA I TERMOELEKTRANA-TOPLANA U 2018.

Pogon	Izvor	Količina voda (m ³)	Otpadna voda	Sustav obrade	Ispust	Količina voda (m ³)
TE PLOMIN	Bubić jama	443.840	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	Čepić kanal-more	131.085
			oborinske vode s odlagališta ugljena	lamelni taložnik		
			zauljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	9.677	sanitarne vode	BIO uređaj		4.872
More (rashladna voda)	243.177.300	rashladne vode	bez obrade		192.378.183	
TE RIJEKA	Javni vodovod	19.847	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	More	19.623
			zauljene vode	separacija ulja		
			sanitarne vode	BIO uređaj		
	More (rashladna voda)	0	rashladne vode	bez obrade		

TE-TO SISAK	Rijeka Sava	36.007.635	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	Rijeka Sava	6.932
	Javni vodovod	8.610	sanitarne vode	bez obrade		8.610
	Rijeka Sava (rashladna voda)	35.814.400	rashladne vode	bez obrade		35.814.400
TE-TO ZAGREB	Bunari (+ javni vodovod)	1.492.490	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	Gradska kanalizacija	674.758
			zauljene vode	separacija ulja		
			sanitarne vode	bez obrade		
	Rijeka Sava (rashladna voda)	84.828.000	rashladne vode	bez obrade	Rijeka Sava	67.862.400
				Jezero Savica	16.965.600	

Pogon	Izvor	Količina voda (m ³)	Otpadna voda	Sustav obrade	Ispust	Količina voda (m ³)
EL-TO ZAGREB	Bunari	891.942	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	103.210
			zauļjene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	3.412	sanitarne vode	bez obrade		
TE-TO OSIJEK	Rijeka Drava	263.161	tehnološke vode	neutralizacija	Gradska kanalizacija	128.399
			zauļjene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	9.977	sanitarne vode	bez obrade	Kanal Palčić	12.151
			čiste oborinske vode i oborinske vode s gospodarstva tekućih goriva	separacija ulja		
KTE JERTOVEC	Rijeka Krapina	9.624	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Potok Jertovec	5.159
			zauļjene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	826	sanitarne vode	BIO uređaj		
HE VINODOL	Javni vodovod	669	sanitarne vode	Imhofova taložnica	Vodotok Dubračina	669
HE SENJ	Javni vodovod	1.865	sanitarne vode	BIO uređaj	More	1.865

Tijekom 2018. godine nije bilo onečišćenja niti širenja postrojenja u smislu utjecaja na širenje invazivnih vrsta, patogena ili nametnika, smanjenje broja autohtonih vrsta, promjena staništa, promjena u prirodnim procesima, promjena saliniteta ili visine podzemnih voda.

Gospodarenje otpadom

U HEP grupi je 2018. godine ukupno proizvedeno 1.455,49 tona opasnog i 71.694,79 tona neopasnog otpada; zabilježeno je smanjenje količine opasnog otpada u odnosu na prethodnu godinu za 2.248,5 tona jer je tijekom revitalizacija i remonata bilo manje opasnog otpada u odnosu na 2017., dok su količine neopasnog otpada nešto porasle što je posljedica rada bioenergana na netretiranu drvenu sječku koje su započele s radom 2017. godine.

Za sav otpad koji nastaje u HEP grupi vodi se od 2009. godine elektronička evidencija o vrstama, količinama i lokacijama nastanka otpada u HEP-ovom Informatičkom sustavu zaštite okoliša (INFOZOK). Otpad koji nastaje na HEP-ovim lokacijama predaje se ovlaštenim tvrtkama za gospodarenje otpadom. Prije predaje ovlaštenim tvrtkama otpad se odvaja na mjestu nastanka i skladišti u privremenim skladištima otpada koja su uređena u skladu s odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom te podzakonskim propisima kojima se uređuje sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada. O količinama i vrstama proizvodnog otpada HEP jednom godišnje izvještava putem elektroničke baze podataka Registra onečišćavanja okoliša, a znatnih onečišćenja koja bi bila uzrokovana otpadom proizvedenim u HEP grupi nije bilo.

Na lokaciji plominskih termoelektrana nalazi se jedino HEP-ovo interno odlagalište neopasnog otpada na koje se odlaže isključivo vlastiti otpad koji nastaje u procesu proizvodnje električne energije iz ugljena. Otpadom koji nastaje u plominskim termoelektranama gospodari se u skladu s redom prvenstva u gospodarenju otpadom i sukladno zahtjevima tržišta dio otpada predaje se tvrtkama koje imaju dozvolu za oporabu otpada, a koriste se kao zamjena za mineralnu sirovinu. U Plominu je na interno odlagalište 2018. godine otpada odloženo 10.742,12 tone neopasnog otpada, a smanjenje je u odnosu na prethodnu godinu nastalo jer TE Plomin 1 nije radila.

Hrvatska elektroprivreda preuzima 50 posto godišnje proizvedene električne energije na pragu Nuklearne elektrane Krško. Time odgovara i za polovicu otpada proizvedenog u ovoj nuklearnoj elektrani. Tijekom 2018. u NE Krško je zabilježen:

Nisko i srednje radioaktivni otpad (NSRAO, volumno):

10,296 m³ / 5.489.428,8 MWh (el) = 1,875 x 10⁻⁹ m³/kWh (el)

Nisko i srednje radioaktivni otpad (NSRAO, neto maseno):

13.939,4 kg / 5.489.428,8 MWh (el) = 2,539 x 10⁻⁶ kg/kWh(el) ili 2539 µg/kWh(el)

Visokoradioaktivni otpad (VRAO, istrošeno gorivo),

zamjena 56 gorivih elemenata = 48,7 t U x 56/121 element u jezgri = 22.538,84 kg U

Visokoradioaktivni otpad (VRAO):

22.538,84 kg U / 5.489.428,8 MWh (el) = 4,11 x 10⁻⁶ kgU/kWh(el)

Podatak o nisko i srednje radioaktivnom otpadu za 2018. je niži od onih iz prethodnih godina; u 2018. uskladišten je samo radioaktivni otpad koji je od ranije bio izmjeren i karakteriziran jer je nova oprema za mjerenje, karakterizaciju i obradu u fazi instaliranja i testiranja. Radi toga je nemoguće dati točan podatak o volumenu i masi svega ovog otpada u 2018. Dio ovog otpada će biti spaljen pa će se masa i volumen smanjiti, a dio će biti superkompaktiran pa će volumen biti smanjen. Planira se da će se u 2019. karakterizirati i obraditi te uskladištiti koliko god bude moguće paketa radioaktivnog otpada kako bismo se vratili na prosjek od otprilike 30 m³ godišnje.

Kružna ekonomija i HEP. U 2018. završio je projekt koji je HEP proveo u suradnji s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, ispitivanje mogućnosti korištenja pepela koji nastaje u dvjema HEP-ovim bioenerganama BE-TO Sisak i BE-TO Osijek kao poboljšivača tla kojim će se smanjiti kiselost i povećati prinos na poljoprivrednim površinama. Ove elektrane koriste netretiranu drvenu sječku kao pogonsko gorivo u procesu proizvodnje električne i toplinske energije. HEP-ov Centralno-kemijski tehnološki laboratorij, ovlašten za analize drvene sječke i pepela, radio je analize pepela koje su korištene u pokusima. Rezultati istraživanja su pokazali su da pepeli od biomase imaju potencijala za upotrebu na poljoprivrednim površinama u biljnoj proizvodnji, ali i nekim sličnim površinama kao što su krajobrazni, sportski i/ili šumski ekosustavi, u svojstvu poboljšivača tla za regulaciju tj. povišenje pH reakcije i obogaćivanje tla. Međutim, za utvrđivanje preciznijih doza aplikacije pepela iz biomase u široj primjeni potrebno je provesti dodatna istraživanja kako bi se spriječili eventualni negativni utjecaji u smislu prekoračenja optimalnih doza pepela

Osim utvrđivanja mogućnosti korištenja pepela u poljoprivrednoj proizvodnji, HEP je pokrenuo i istraživanje o mogućnosti korištenja pepela u građevinskoj industriji kako bi se smanjila količina opada koja se odlaže na odlagališta te omogućila uporaba pepela u građevinskoj industriji, smanjila eksploatacija mineralnih sirovina te smanjila cijena proizvoda. U suradnji s Građevinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu HEP je tijekom 2018. pokrenuo ovaj projekt s ciljem utvrđivanja u proizvodnji kojih materijala se može koristiti pepeo od biomase iz BE-TO Osijek i BE-TO Sisak. U projektu će se provesti ispitivanja fizikalno-kemijskih svojstava pepela u cilju utvrđivanja njihove prikladnosti u izradi građevinskih materijala i proizvoda, analizirati građevinske materijale i proizvoda u kojima će se koristiti pepeo u cilju utvrđivanja prikladnosti materijala i proizvoda za namjenu za koju su proizvedeni te istraživanje potencijala tržišta u Hrvatskoj, zemljama EU i izvan EU koje bi mogle koristiti pepeo u proizvodnji materijala i proizvoda u građevinskoj industriji.

6

OTVORENA ORGANIZACIJA: VRIJEDNOST ZNANJA

Svjesni odgovornosti koju imamo za naše radnike, mi u HEP-u razumijemo i odgovornost veličine naše organizacije i obvezu da postavljamo i poboljšavamo standarde rada na čitavom tržištu. Biti odgovoran, održiv i kvalitetan poslodavac upravo zato jer smo značajan poslodavac od velike je važnosti za naše poslovanje. Stoga se trudimo uvijek podizati kvalitetu svih radnih mjesta te ulagati u profesionalni rast, zdravlje, sigurnost i zadovoljstvo.

Ruku pod ruku s ulaganjem u inovacije ide i ulaganje u ljude. Samo oni koji imaju mogućnosti obrazovati se i napredovati, razmjenjivati iskustva i raditi na raznovrsnim projektima moći će biti pokretači inovacije i napretka u organizaciji. Još jedan preduvjet razvoju inovacije prepoznamo i u njegovanju raznolikosti i poticanju kulture u kojoj su sve ideje dobrodošle. Sve to počiva na digitalnim temeljima koji osiguravaju da se znanja stječu brzo, jednostavno i da se sadržaj i tempo obrazovanja i razvoja prilagodi svakom radniku.

Upravljanje znanjem i zadržavanje stečenog znanja u organizaciji također je jedan od važnih elemenata osiguranja trajnog i održivog razvoja. Sve navedeno bilo bi zanemarivo kad ne bi bilo zaokruženo stalnom otvorenom i transparentnom komunikacijom s ovom važnom skupinom dionika, kako bi se osiguralo zadovoljstvo radnim okruženjem i ispunjavanje potencijala svake osobe zaposlene u HEP grupi.

— DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UN-a

Cilj 8 Promicati ravnomjeran, uključiv i održiv gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve

— MATERIJALNE TEME U OVOM PODRUČJU

Biti odgovoran, održiv i kvalitetan poslodavac (značajni poslodavac)

Ulagati u inovacije i koristiti prednosti digitalne tranzicije

Ostvarivati dijalog s dionicima, transparentno komunicirati i educirati javnost o važnim pitanjima

— CILJEVI STRATEGIJE 2030.

Postizanje učinkovitosti unaprjeđenjem i optimizacijom poslovnih procesa

Poticanje kontinuiranog unaprjeđenja kompetentnosti i inovativnosti zaposlenika te učinkovito upravljanje znanjem

Komunikacija s dionicima radi ostvarenja poslovnih ciljeva grupe

— CILJEVI U OVOM PODRUČJU

Optimalno definiranje potreba za zapošljavanjem

Cjeloživotno učenje te razvoj specijalističkih znanja i vještina

Povećanje razine zadovoljstva zaposlenika

Planiranje i razvoj ljudskih potencijala HEP grupe počiva na dugoročnoj strategiji za razdoblje od 2017. do 2030. Ona definira ključne strateške ciljeve, prioritete i mjere za poticanje razvoja ljudskih potencijala i zapošljavanja u HEP grupi. Osnovni elementi ove strategije bave se optimalnim definiranjem potreba za novim zapošljavanjem, ubrzanim procesom selekcije kandidata kako bi se odabrali najbolji i potrebom za cjeloživotnim obrazovanjem zbog razvoja specijalističkih znanja i vještina. Strategija kao ciljeve navodi i povećanje razine zadovoljstva radnika, razvoj i provedbu sustava mjerenja učinkovitosti radnika te povećanje razine motivacije radnika uvođenjem sustava nagrađivanja radnika temeljenog na ostvarenom učinku.

Ispitivanje organizacijske klime provodi se od 2006. na zahtjev ovlaštenih osoba u vladajućem i ovisnim društvima, a u HEP-u d.d. je od 2017. obavezno provođenje svakih godinu do dvije zbog uvođenja Mamforce standarda. Ispitivanje organizacijske klime i zadovoljstva poslom jedna je od metoda koja se primjenjuje u svrhu prikupljanja povratne informacije radnika o tome kako doživljavaju svoje radno okruženje i s kojim su njegovim aspektima više ili manje zadovoljni. Rezultati se prezentiraju menadžmentu i radnicima te se daju preporuke za unaprjeđenje onih aspekata klime koji su niže ocijenjeni.

Uvjeti rada i kolektivno pregovaranje

Za ovo izvještajno razdoblje važeći Kolektivni ugovor primjenjuje se od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2019. Odredbe Kolektivnog ugovora odnose se na sve radnike društava HEP grupe koji su njegovi potpisnici. Kolektivni ugovor sklopila su dva reprezentativna sindikata, Hrvatski elektroindustrijski sindikat – HES i Nezavisni sindikat radnika Hrvatske elektroprivrede – NSRHEP, te Udruga poslodavaca Hrvatske elektroprivrede, čiji su članovi društva HEP grupe.

Svi radnici, neovisno o statusu zaposlenja, odnosno o tome imaju li ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme, ostvaruju istu razinu prava iz Kolektivnog ugovora. Isto tako, Kolektivnim ugovorom je za radnike koji rade u nepunom radnom vremenu osiguran puni iznos za troškove prijevoza, nagrada za dugogodišnji rad kod poslodavca, izvanredna pomoć, puni iznos dodatka za godišnji odmor, puni iznos isplate povodom Božića i Uskrsa, puni iznos dodatka na plaću na ukupni radni staž te puni iznos dodatka za prehranu.

Osim propisanih zakonskih rokova u kojima se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju, Kolektivnim ugovorom poslodavac se obvezuje pravodobno, a najmanje jednom u dva mjeseca obavijestiti sindikate o tijeku priprema na izradi planova za restrukturiranje i privatizaciju poslodavca te njihovom utjecaju na gospodarski i socijalni položaj radnika.

Odluke o poticajnim mjerama za prestanak radnog odnosa donesene tijekom 2016. godine bile su na snazi i u 2018. Dobna granica za ostvarivanje prava na ovu mjeru iznosi 63,5 godina, a radnici koji ispunjavaju navedeni uvjet mogu inicirati sklapanje sporazuma za prestanak ugovora o radu s poslodavcem.

Planiranje i razvoj ljudskih potencijala HEP grupe počiva na strategiji 2017.-2030. Ona definira ključne strateške ciljeve, prioritete i mjere za poticanje razvoja ljudskih potencijala i zapošljavanja u HEP grupi.

Raznolikost i jednake prilike

S ciljem sustavnog upravljanja raznolikošću, sva radna mjesta u HEP grupi dostupna su pod jednakim uvjetima kvalificiranim muškarcima i ženama, neovisno o bračnom i obiteljskom statusu, trudnoći i materinstvu, seksualnoj orijentaciji te bilo kojoj diskriminatornoj osnovi. Pri objavi oglasa za slobodno radno mjesto jasno je istaknuto da se za oglašeno radno mjesto mogu javiti osobe obaju spolova. Također, pri oglašavanju se koristi naziv radnog mjesta u muškom i ženskom rodu. U dokumentaciji o izboru ili napredovanju kandidata, uključujući oglas (interni ili vanjski), naglasak je na tome da poslodavci u HEP grupi traže i pružaju mogućnost jednakog pristupa svim poslovima osobama obaju spolova.

Obrazovanje i profesionalni razvoj

U HEP grupi poslodavac je pitanje diskriminacije regulirao Pravilnikom o postupku i mjerama za zaštitu dostojanstva radnica i radnika za svako društvo HEP grupe i Etičkim kodeksom. Također, kao potpisnica Povelje o raznolikosti, HEP se obvezao i na donošenje Politike raznolikosti. Njome se HEP grupa obvezuje razvijati organizacijsku kulturu gdje se priznaju i vrednuju individualne razlike i doprinosi svakog radnika, poticati suradnju, zajedništvo i ostvarivanje međuljudskih odnosa temeljenih na uzajamnom poštovanju i uvažavanju, promicati vrijednosti raznolikosti, ravnopravnosti i nediskriminacije kod menadžmenta, radnika i ostalih dionika, osigurati radno okruženje koje će omogućiti inovativno razmišljanje i kreativni razvoj svakog radnika, osigurati jednake mogućnosti profesionalnog i osobnog razvoja svim radnicima, stvarati radnu atmosferu bez nasilničkog ponašanja, uznemiravanja, viktimizacije i diskriminacije te osnažiti radnike za korištenje postojećih mehanizama sprječavanja diskriminacije. U izvještajnom razdoblju nije zabilježen ni jedan slučaj diskriminacije na radnom mjestu.

OMJER PROSJEČNE MINIMALNE I POČETNE PLAĆE U 2018. PREMA SPOLU I USPOREDBA S 2017.

Spol	Prosječna minimalna plaća (kn)	Prosječna početna plaća (kn)	Odnos
M 	5.438,26	3.564,25	128%
Ž 	5.944,66	4.827,72	111%
Odnos 2018./2017.	Prosječna minimalna plaća (kn)	Prosječna početna plaća (kn)	
M 	-22%	-32%	
Ž 	-10%	-4%	

Smanjenje prosječne minimalne i početne plaće za 2018. u odnosu na 2017. nastalo je zato što tijekom 2018. nije bilo zapošljavanja u pojedinim društvima s malim brojem radnika, koja inače imaju veće prosječne plaće te češće zapošljavaju radnike koji već imaju određeno radno iskustvo i specijalizirane vještine.

U 2018. godini u obrazovanje radnika HEP grupa ukupno je uložila 12.635.225 kuna, od čega na stručno usavršavanje 6.906.774 kune te stručno osposobljavanje 5.017.673 kune. Prosječno je po radniku za obrazovanje uloženo 1.278 kuna, a 19,73 posto radnika bilo je uključeno u neki oblik obrazovanja.

Podržavamo cjeloživotno učenje s ciljem prilagodbe potrebama tržišta, međutim, formalnih programa za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja te pomažu uspješnom okončanju radnog vijeka HEP grupa nema. Ono je osigurano upućivanjem na stručna usavršavanja i stručna osposobljavanja te poslijediplomske studije, prekvalifikacije i doškolovanja čime našim radnicima dajemo priliku za primjenu postojećih i razvoj novih znanja i vještina.

Nastavili smo i sa stručnim usavršavanjima – višednevnim ili višemjesečnim do jednogodišnjim usavršavanjima, ali i in-house tečajevima poslovnih stranih jezika, konferencijama, savjetovanjima, simpozijima, seminarima, stručnim radionicama, skupovima CIRED, MIPRO, CIGRE, Zaštita zraka, Energetska i procesna postrojenja, certificiranim programima za trgovanje na burzama energije te drugim certificiranim programima. Tu su i stručna osposobljavanja, prema zakonskoj regulativi i potrebama radnog mjesta, kao i stručni ispiti, ispiti iz zaštite na radu i zaštite od požara te drugi programi. U skladu s potrebama radnog mjesta i razvojnim potrebama, 37 radnika upućeno je na doškolovanje.

Prosječan broj sati obuke	2017.	2018.	
Muškarci	35,9	83,17	Spol
Žene	48,5	72,52	
Radnici	35,5	78,04	Kategorija zaposlenika
Menadžment	304,9	329,40	

Interesa je bilo i za pohađanje edukacija iz područja poučavanja i prijenosa znanja, e-učenja, raznolikosti, zaštite osobnih podataka s obzirom na primjenu Opće uredbe o zaštiti podataka te mentorstva. Kontinuirano osiguravamo stručna usavršavanja iz područja javne nabave, financija, kontrolinga, računovodstva, korporativnog prava, revizije, zaštite okoliša, energetike, informacijsko-komunikacijskih tehnologija, projektnog menadžmenta, marketinga i odnosa s javnošću te različite stručne i specijalističke programe edukacija u organizaciji HEP Nastavno obrazovnog centra u Velikoj koje je verificiralo Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Radnici su pohađali i edukacije iz područja „mekih“ vještina poput upravljanja stresom i konfliktnim situacijama, upravljanja vremenom, pregovaranja i B2B prodaje, komunikacijskih vještina i poslovnog bontona, emocionalne inteligencije u poslu, motivacije, NLP-a i vođenja ureda.

U 2018. godini u organizaciji Sektora za ljudske potencijale s internim trenerima provedena je edukacija „Poslovno dopisivanje“ za 95 radnika, „Zaštita dostojanstva radnika“ za 71 radnika te „Učinkovita komunikacija s kupcima“ za 20 radnika Kontakt centra HEP Elektre. Također je organizirana i edukacija „Definiranje ciljeva kompanije i ključnih pokazatelja uspješnosti“ za sedam menadžera HEP Trgovine i HEP ESCO u sklopu uvođenja sustava radnog učinka i nagrađivanja u navedena društva.

U okviru provedbe Programa uspostave i provedbe sustava gospodarenja energijom i uvođenja sustava ESCO Monitor u zgrade Hrvatske elektroprivrede, HEP ESCO proveo je edukaciju „Zeleno poslovanje“ za radnike u sjedištu HEP-a d.d.

Obrazovne aktivnosti u koje HEP d.d. ulaže unose se i vode kroz aplikaciju Evidencija obrazovanja, a u 2019. godini planira se produkcija dopuna i izmjena modula aplikacije.

U skladu s Dugoročnom strategijom razvoja ljudskih potencijala HEP grupe za razdoblje 2017. - 2030. započeli smo i s aktivnostima vezanim uz uspostavu mentorskog sustava za pripravnike. Provedena je snimka stanja i ključnih procesa tijekom praćenja pripravničkog staža, izrađena je shema poslovnog procesa i faza, definirane su postojeće pozitivne prakse kao i područja za reviziju i unaprjeđenje te su započete pripremne aktivnosti za dizajn i izradu novog sustava za HEP grupu.

U 2019. godini planiramo nastaviti s upućivanjem radnika na poslijediplomske studije, ciljana stručna usavršavanja i stručna osposobljavanja pohađanjem kojih će radnici steći dodatna stručna znanja i vještine kako bi se ostvarivala konkurentnost u svim segmentima poslovanja HEP grupe, organizacijom internih edukacija i edukacija u

HEP Akademija. HEP Akademija projekt je Sektora za ljudske potencijale HEP-a d.d., interni obrazovni centar HEP grupe koji ima cilj aktivno upravljati idejama, informacijama i znanjem koje posjeduju naši radnici te identificirati, odabirati i prenijeti ključna znanja koja se nalaze unutar i izvan organizacije. Osim internih edukacija koje se izvode na klasičan način, HEP Akademija bazira svoj rad na organizaciji edukacija putem sustava za e-učenje Moodle prilagođenog potrebama HEP grupe u suradnji s drugim sektorima HEP-a d.d. Izbor edukacija koje uključuje HEP Akademija temelji se na kvalitativnim i kvantitativnim istraživanjima te analizi tržišta i trendova.

Case study natjecanje. HEP je i u 2018. godini prepoznao vrijednost uključivanja mladih visokoobrazovanih stručnjaka u natjecanje Case Study koje su u travnju organizirali IEDC Bled škola menadžmenta i IEDC Alumni klub iz Hrvatske. Na ovom natjecanju mladi talenti ostvaruju svoj kreativni potencijal, razvijaju vještine rješavanja problema, prezentacijske vještine i vještine timskog rada. Tako je HEP-ov peteročlani tim sudjelovao u rješavanju poslovnog slučaja koji se odnosio na problematiku i mogućnost izlaska tvrtke Amazon na fizičko tržište.

skladu s potrebama ovlaštenih osoba organizacijskih jedinica HEP grupe, stipendiranjem redovnih studenata i učenika te suradnjom sa znanstvenom i s obrazovnom zajednicom kroz aktivnosti vezane uz izgradnju imidža HEP grupe kao poželjnog i društveno odgovornog poslodavca.

Kod planiranja budućeg zapošljavanja, osim stručnih praksi, sudjelovali smo na nekoliko manifestacija visokih učilišta: Danima karijera na FSB-u (uz sudjelovanje u radionici Career Speed Dating), Sajmu karijera na Tehničkom fakultetu u Rijeci i događaju Career Speed Dating na FER-u koji je simulacija razgovora za posao u obliku „brzih spojeva“. Od 2016. godine surađujemo i s Otvorenom medijskom grupacijom na projektu „Neformalni zavod za zapošljavanje: Učimo iz prakse!“ gdje Career Speed Dating provodimo s mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Procjena radnog učinka

U 2018. godini provedeno je drugo formalno evaluacijsko razdoblje u HEP Opskrbi. Od 85 radnika društva, njih 70 ispunjavalo je formalne preduvjete za sudjelovanje u sustavu upravljanja radnim učinkom, što čini 82,35 posto radnika HEP Opskrbe. Unutar evaluacijskog razdoblja, provedene su sve propisane aktivnosti, odnosno godišnji razgovori s radnicima, obvezna i dodatna savjetovanja te razvojni razgovori uz potporu Sektora za ljudske potencijale HEP-a d.d. Radnici su sudjelovali na internim edukacijama i kolegijima o sustavu, pohađali su vanjske edukacije, a sve u cilju ostvarenja postavljenih individualnih ciljeva te strateških ciljeva društva. Po zaključenju evaluacijskog razdoblja utvrđeno je da 60 radnika i radnica ispunjava kriterije za isplatu varijabilnog dijela plaće, a najuspješnijima u određenim područjima dodijeljena su priznanja za uspješan rad u protekloj godini. Sustav je u potpunosti aplikativno pokriven te se tijekom godine radilo na unaprjeđenju postojećih funkcionalnosti aplikacije Radni učinak, kao i na izradi novih.

Procjena radnog učinka uvodi se i u druga društva HEP grupe; u 2018. godini završene su pripreme aktivnosti za pristupanje HEP Trgovine sustavu upravljanja radnim učinkom i nagrađivanja. Definirani su ciljevi radnika, izvršena je prilagodba aplikacije Radni učinak za priključivanje novih društava u sustav te je donesen Pravilnik o upravljanju radnim učinkom i nagrađivanju radnika za HEP Trgovinu. Prvo formalno evaluacijsko razdoblje za navedeno društvo bit će 2019. godina.

— **Vodič kroz pisanu poslovnu komunikaciju.** Sektor za ljudske potencijale izradio je Vodič kroz pisanu poslovnu komunikaciju s ciljem podizanja i unaprjeđenja razine jezične kulture u komunikaciji u Hrvatskoj elektroprivredi i izvan nje, poticanja i jačanja kulture pravilnoga jezičnog izražavanja te davanja dobrog primjera primjerene i jezično pravilne poslovne komunikacije svojim suradnicima i poslovnim partnerima. Vodič obuhvaća uži dio suvremene norme hrvatskoga standardnog jezika i odgovara na pojedina pitanja i dvojbe o upotrebi jezičnih struktura u poslovnoj komunikaciji. Vodič je objavljen na Infohepu te služi za internu upotrebu.

Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu

Sigurnošću na radnom mjestu i zaštitom zdravlja u HEP-u se sustavno upravlja primjenom međunarodnih normi. U izvještajnom je razdoblju dotad primjenjivanu normu OHSAS 18001:2007 zamijenila norma ISO 45001:2018, s namjerom da se upravljanje ovim segmentom dovede na višu razinu.

Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena Kolektivnim ugovorom odnose na se zaštitu života, zdravlja i dostojanstva radnika te osiguranja njihovog zdravlja i sigurnosti. Ukupna radna snaga zastupljena je kroz Odbor zaštite na radu, uz izbor povjerenika radnika zaštite na radu u svim organizacijskim jedinicama gdje to zahtijevaju uvjeti rada.

Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti, kao i ostali radnici na koje se odnose veliki rizici u poslovanju i obavljanju radnih zadataka obuhvaćeni su općenito Kolektivnim ugovorom, dok se internim aktima ovisnih društava takvi poslovi opisuju i prepoznaju kao potencijalne opasnosti, štetnosti i naponi radnog mjesta. Na njih se primjenjuje najveći stupanja zaštite zdravlja i sigurnosti radnika na radu.

OZLJEDE NA RADU PREMA DRUŠTVIMA U 2018.

Društvo	2017.	2018.
HEP d.d.	1	1
HEP Proizvodnja	10	7
HEP ODS	96	109
HEP Toplinarstvo	4	4
HEP Plin	0	4
HEP Opskrba	0	0
HEP Upravljanje imovinom	0	0
HEP Elektra	1	2
Ukupno	112	127

Tijekom 2018. godine u HEP grupi je zabilježeno ukupno 127 ozljeda na radu, od čega među ženama 18, a među muškarcima 109 ozljeda. Od ukupnog broja ozljeda zabilježeno je 25 teških te 102 lakših. U izvještajnom razdoblju izgubljeno je 5.066 radnih dana, odnosno 40.524 radnih sati.

HEP-ovci u brojkama

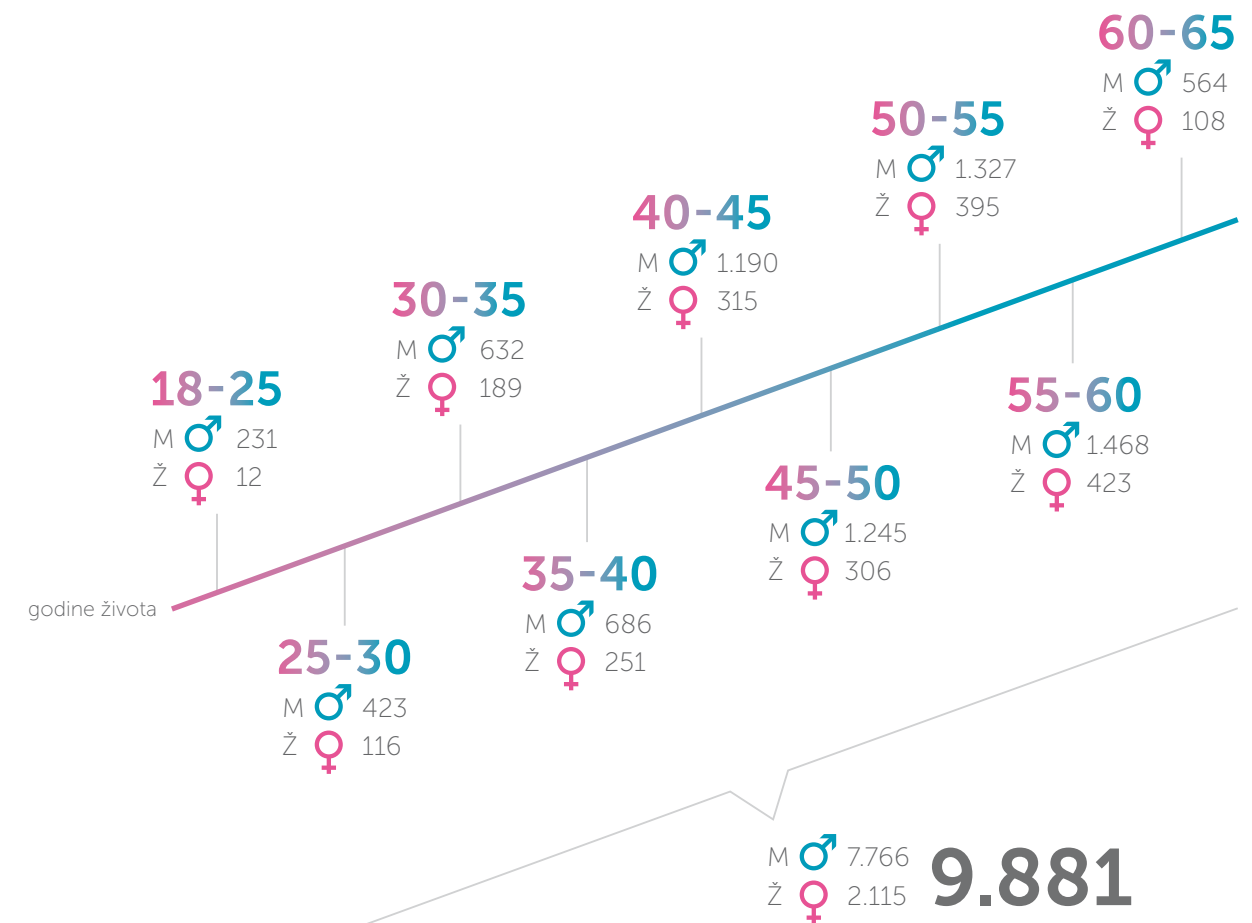
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIKA

Godina		31.12.2017.	% od ukupnog broja zaposlenih	31.12.2018.	% od ukupnog broja zaposlenih
Dobna skupina	<30	683	6,33	782	7,91
	30 - 50	4.917	45,6	4.814	48,72
	50>	5.182	48,06	4.285	43,37
Ukupno		10.782	100	9.881	100
Spol	Muškarci	8.419	78,08	7.766	78,6
	Žene	2.363	21,92	2.115	21,4
Ukupno		10.782	100	9.881	100

MENADŽMENT

Godina		31.12.2017.	% od ukupnog broja	31.12.2018.	% od ukupnog broja
Dobna skupina	<30	1	0,87	1	0,86
	30 - 50	67	58,26	65	56,03
	50>	47	40,87	50	43,1
Ukupno		115	100	116	100
Spol	Muškarci	90	78,26	93	80,17
	Žene	25	21,74	23	19,83
Ukupno		115	100	116	100

ZAPOSLENICI PREMA DOBI I SPOLU

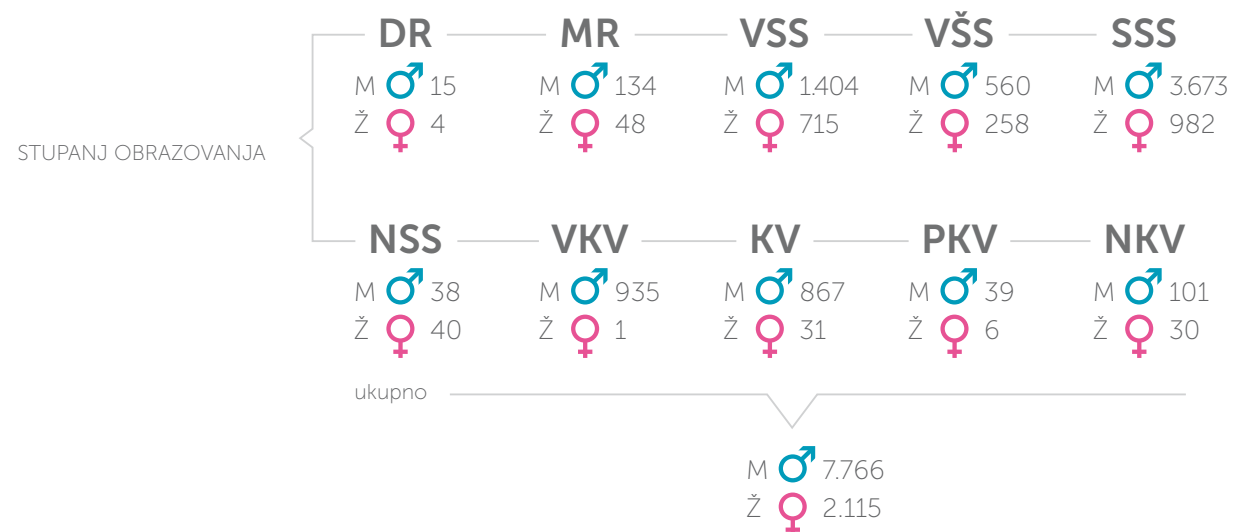

ZAPOSLENICI PREMA VRSTI I TIPU UGOVORA

Spol	Vrsta ugovora	Broj zaposlenika
Žene	Određeno	57
Muškarci		193
Žene	Neodređeno	2.058
Muškarci		7.573
Ukupno		9.881

OBRAZOVNA STRUKTURA ZAPOSLENIKA

OSOBE S INVALIDITETOM

Dobna skupina	M	Ž	
25-30	0	1	
30-35	10	1	
35-40	7	2	
40-45	34	8	
45-50	60	9	
50-55	110	23	
55-60	153	27	
60-65	46	7	
Ukupno	420	78	498

NOVOZAPOSLENI I FLUKTUACIJA ZAPOSLENIKA

Dobna skupina	Dolasci 2017.	Dolasci 2018.	Dobna skupina	Odlasci 2017.	Odlasci 2018.
Muškarci			Muškarci		
do 18	2	2	do 18	0	0
18-25	96	112	18-25	2	0
25-30	134	89	25-30	5	5
30-35	85	51	30-35	8	4
35-40	45	28	35-40	12	10
40-45	22	19	40-45	17	10
45-50	15	14	45-50	12	11
50-55	6	5	50-55	16	14
55-60	1	5	55-60	82	84
60-65	0	2	60-65	502	397
65-70	0	0	65-70	65	66
Ukupno	406	327	Ukupno	721	601
Žene			Žene		
18-25	13	6	18-25	1	0
25-30	33	35	25-30	3	3
30-35	36	18	30-35	1	0
35-40	17	16	35-40	2	5
40-45	12	10	40-45	2	5
45-50	6	3	45-50	5	5
50-55	0	4	50-55	8	5
55-60	0	0	55-60	77	74
60-65	0	0	60-65	88	125
65-70	0	0	65-70	6	9
Ukupno	117	92	Ukupno	193	231

PLAĆE I NAKNADE

Stupanj obrazovanja	Prosječne bruto plaće u 2018. godini (HRK)			Mjesečni iznos		
	Godišnji iznos			Mjesečni iznos		
	Žene	Muškarci	Omjer M/Ž	Žene	Muškarci	Omjer M/Ž
DR	298.320,90	250.882,59	84%	24.860,08	20.906,88	84%
MR	231.151,27	242.247,68	105%	19.262,60	20.187,30	105%
VSS	171.867,38	180.921,70	105%	14.322,28	15.076,80	105%
VŠS	133.003,96	144.624,45	109%	11.083,66	12.052,03	109%
SSS	110.855,72	117.616,11	106%	9.327,97	9.801,34	105%
NSS	88.663,82	89.305,58	101%	7.388,65	7.442,13	101%
VKV	120.929,20	132.294,74	109%	10.077,43	11.024,56	109%
KV	99.746,23	108.744,19	109%	8.312,18	9.062,01	109%
PKV	70.465,34	93.668,16	133%	5.872,11	7.805,68	133%
NKV	77.733,07	89.421,26	115%	6.477,75	7.451,77	115%

BROJ ZAPOSLENIKA KOJI ISPUNJAVAJU UVJETE ZA ODLAZAK U MIROVINU U SLJEDEĆIH PET GODINA

Godina	Broj
2019.	20
2020.	69
2021.	106
2022.	195
2023.	251
UKUPNO	641

RODITELJSKI DOPUSTI

♂ Muškarci	13
♀ Žene	94
Ukupno	107

7

DRUŠTVO: HEP U ZAJEDNICI

Nastojimo sustavno raditi na prepoznavanju specifičnih potreba društva te kroz različite programe pružiti potporu kvalitetnim humanitarnim, kulturnim, edukacijskim, ekološkim, zdravstvenim, znanstvenim i sportskim projektima.

Od svojih početaka, HEP želi biti pouzdan partner zajednicama u kojima djeluje. Nastojimo sustavno raditi na prepoznavanju specifičnih potreba društva te kroz različite programe pružiti potporu kvalitetnim humanitarnim, kulturnim, edukacijskim, ekološkim, zdravstvenim, znanstvenim i sportskim projektima.

Također, slijedeći jedno od temeljnih načela postupanja u odnosu s dionicima - poštivati materijalne i duhovne posebnosti u suradnji sa zajednicama u kojima djelujemo, stvarajući prijateljsko okruženje – HEP razvija svoje projekte uzimajući u obzir potrebe i mišljenja svojih dionika.

Proces dodjele donacija odvija se u skladu s javno dostupnim Naputkom o kriterijima i postupcima financiranja i ugovaranja donacija, sponzorstava i pokroviteljstava. Na web stranicama objavljuju se i godišnji pregledi ostvarenih donacija, sponzorstava i medijskih pokroviteljstava, prema naslovu primatelja i iznosu sredstava.

Kroz postupke informiranja i uključivanja dionika u razvojne projekte, HEP dobiva važnu povratnu informaciju koju ugrađuje u planiranje, a ulaganjima u zajednicu tvrtka također otvara trajni dijalog sa zajednicama, udrugama, klubovima i institucijama, koristan u još preciznijem planiranju i usmjeravanju budućih ulaganja.

— DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UN-a

- Cilj 9 Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije
- Cilj 11 Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim

— MATERIJALNE TEME U OVOM PODRUČJU

Ostvarivati dijalog s dionicima, transparentno komunicirati i educirati javnost o važnim pitanjima
Ulagati u inovacije i koristiti prednosti digitalne tranzicije

— CILJEVI STRATEGIJE 2030.

Komunikacija s dionicima radi ostvarenja poslovnih ciljeva grupe

— CILJEVI U OVOM PODRUČJU

Povećati informiranost i razumijevanje HEP-ovih razvojnih projekata u zajednicama i društvu
Biti pouzdan, odgovoran i otvoren korporativni građanin

Ulaganja u zajednicu

Za projekte i programe udruga, ustanova, organizacija civilnog društva i jedinica lokalne samouprave HEP je tijekom 2018. godine uplatio donacijska sredstva u iznosu 12,3 milijuna kuna.

Najveći iznos donacija odnosi se na redovni godišnji natječaj za dodjelu donacija „Svjetlo na zajedničkom putu“. Za sufinanciranje su tako izabrana 262 projekta i programa u četiri područja: mladi, umjetnost i kulturna baština, okoliš, znanost i društvo te humanitarno djelovanje.

Najveća pojedinačna donacija, kao i prethodnih godina, bila je namijenjena projektima humanitarnog razminiranja u suradnji s Hrvatskim centrom za razminiranje. U 2018. donacija je usmjerena razminiranju minski sumnjivih površina naselja Novo Selište u Sisačko-moslavačkoj županiji u vrijednosti od dva milijuna kuna. Ukupno promatrano, HEP je u projekte razminiranja u posljednjih 18 godina uložio i donirao više od 77 milijuna kuna.

Nekoliko značajnijih donacija dodijeljeno je zdravstvenim, obrazovnim i kulturnim ustanovama te jedinicama lokalne i regionalne samouprave za sufinanciranje komunalnih, kulturnih i sportsko-rekreacijskih projekata. Iz donacijskih sredstava financirala se i realizacija godišnjih programa rada udruga aktivnih i bivših radnika HEP-a, udruge branitelja i zajednice umirovljeničkih udruga.

To je samo dio HEP-ova doprinosa očuvanju hrvatske kulture i baštine. Podupiranjem brojnih projekata s područja umjetnosti i kulture pomaže se umjetnicima, promovira se hrvatska kultura u inozemstvu te podupiru aktivnosti usmjerene na očuvanje i promicanje nacionalnih i lokalnih kulturnih sadržaja.

Otpis dugova. Na temelju Zakona o otpisu dugova fizičkim osobama, društva HEP grupe su u rujnu 2018. donijela odluku o otpisu dugova fizičkim osobama do maksimalnog iznosa duga od 5.000 kuna na ime glavnice duga i troškova, uvećano za pripadajuće kamate. Otpis su provodila društva HEP Elektra, HEP ODS, HEP Opskrba, HEP Toplinarstvo i HEP Plin na temelju zahtjeva dužnika.

Ponosno svjetlo hrvatske kulture. Uz prirodna bogatstva, kulturna je baština hrvatska najvrjednija imovina. Sa željom da očuva, podupre i oživi kulturnu scenu u Hrvatskoj, HEP podupire projekte iz područja umjetnosti i kulture, ali i projekte očuvanja tradicije i baštine. Upravo o tom djelovanju govori kampanja „Ponosno svjetlo hrvatske kulture“ koja je krajem 2018. privukla pažnju hrvatske javnosti. U kampanji se tako pojavljuju opera, balet i orkestar Hrvatskog narodnog kazališta, predstavnik Viteškog alkarskog društva iz Sinja, ansambl Lado, mješovita klapa Elektrodalmacija te znamenitosti i manifestacije poput Lepoglavske čipke, Festivala dalmatinskih klapa u Omišu, Hvarskog kazališta, Vinkovačkih jeseni i Dubrovačkih ljetnih igara.

PONOSNO SVJETLO
HRVATSKE KULTURE

HEP
Više od struje

Balet Hrvatskoga narodnog kazališta

Posebna podrška obrazovanju

ZA NAŠE MALE
GENIJALCE

Računala za osnovne škole. Nastavljen je projekt donacija računala osnovnim školama u Hrvatskoj „Za naše male genijalce“. Od ukupno 100 računala za 31 školu, predviđenih u zadnjem ciklusu, tijekom 2018. godine podijeljeno je 50 računala. Obično se radi o školama koje imaju ili zastarjelu informatičku opremu ili je uopće nemaju. Uz prijavu na natječaj, svaka škola treba snimiti kratki video u kojem se prezentira škola te razlog zašto im trebaju nova računala. Time HEP potiče i kreativnost i informatičku pismenost već od osnovnoškolske dobi.

Imam žicu! je najdugovječniji društveno odgovoran projekt u Hrvatskoj koji spaja gospodarstvo s osnovnim i srednjoškolskim obrazovanjem. HEP je 24. put dodijelio novčane nagrade najboljim matematičarima, fizičarima i elektrotehničarima, učenicima osnovnih i srednjih škola u ovom programu. Nagradu je dobilo 38 učenika čime je ukupan broj dobitnika od 1995. godine do danas prešao 750. Među školama čiji su učenici 2018. godine osvojili najviše nagrada nalaze se: XV. Gimnazija iz Zagreba (pet nagrađenih učenika), Tehnička škola Karlovac (tri nagrađena učenika), Gimnazija Franje Petrića iz Zadra (dva nagrađena učenika), OŠ Bogumila Tonija iz Samobora (dva nagrađena učenika) te VI. OŠ Varaždin (dva nagrađena učenika).

Stručne prakse. Veliki broj učenika i studenata također obavlja stručne prakse u organizacijskim jedinicama HEP-a i njegovim društvima. Tijekom 2018. stručnu praksu obavila su 342 učenika iz industrijsko-obrtničkih, strukovnih, (pomorsko) tehničkih, elektrostrojarskih, ekonomskih, ekonomsko-birotehničkih i upravnih škola te 73 studenta s tehničkih visokih učilišta, iz područja tehničkih znanosti strojarstva, elektrotehnike, kemijskog inženjerstva i tehnologije, geotehnike, računarstva, informacijskih tehnologija, te društvenih visokih učilišta, iz područja ekonomije i prava.

Uključeni smo i u Program ljetnih praksi FER-a te industrijske prakse Fakulteta strojarstva i brodogradnje u Zagrebu (sustav Atlantis) čime je studentima pružena mogućnost stjecanja praktičnog iskustva kroz rad i izravan kontakt s poslovnim okruženjem. HEP omogućuje i studentima Fakulteta elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek (FERIT Osijek) obavljanje stručne prakse primarno u društvima i organizacijskim jedinicama HEP grupe u Osijeku, a prijave se provode putem informacijskog sustava Stup. Kontinuirano se realizira i stručna praksa studenata učilišta Effectus.

Stipendije. HEP stipendira studente, ali i učenike. U posljednjih 12 godina stipendirali smo više od 140 studenata, primarno iz područja tehničkih znanosti. Tako smo i u 2018. godini proveli natječaj za dodjelu stipendija redovnim studentima diplomskih studija za akademsku godinu 2018./2019. na temelju kojeg su ispunjeni uvjeti za dodjelu 14 stipendija za tehnička usmjerenja za buduća radna mjesta u organizacijskim jedinicama, terenskim jedinicama i proizvodnim područjima HEP grupe. U 2018. započeli smo sa stipendiranjem učenika srednjih škola te smo proveli natječaj za dodjelu stipendija redovnim učenicima srednjih škola za školsku godinu 2018./2019. na temelju kojeg su ispunjeni uvjeti za dodjelu sedam stipendija društva HEP ODS.

Također, osiguravamo i stalnu mjesečnu financijsku potporu za djecu svojih umrlih/poginulih radnika, a u suradnji s udrugom Rotary Club Zagreb Kaptol putem humanitarne akcije „Korak u život“ i za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Misli i djeluj zeleno

100 zelenih stabala u HE Vinodol. Povodom Dana planeta Zemlje, a u sklopu projekta ZelEn, HEP Opskrba provodi akciju „100 zelenih stabala“. Petu godinu za redom, zajedno s kupcima proizvoda ZelEn, zaposlenici HEP Opskrbe uredili su okoliš jedne HEP-ove hidroelektrane, HE Vinodol. U prve četiri godine, u sklopu akcije „100 zelenih stabala“ uređen je okoliš i posađena su stabala oko hidroelektrana Ozalj, Kraljevac, Čakovec i Zakučac, s ciljem povećanja svijesti o odgovornom poslovanju prema prirodi i okolišu u kojem živimo i djelujemo. Ovom akcijom HEP Opskrba želi doprinijeti programu Ujedinjenih naroda, pokrenutom 2010. godine, pod nazivom „Milijarda zelenih djela – međunarodni pokret kojim štitimo planet i osiguravamo održivu budućnost“.

ZelEn za energetske učinkovitost. Sredstva ostvarena prodajom ZelEna, električne energije isključivo iz obnovljivih izvora, prikupljaju se u fondu iz kojega se ostvaruju projekti iz područja obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitosti i sustavnog gospodarenja energijom za potrebe ustanova javnoga sektora koje skrbe za društveno osjetljive kategorije stanovništva. I u 2018. HEP Opskrba i Hrvatska elektroprivreda raspisali su javni poziv za dodjelu sredstava na ime naknade za proizvod ZelEn. Na javni poziv pristiglo je 11 prijava od čega je Odbor za ZelEn u razmatranje uzeo 7 prijava koje su zadovoljile nužne kriterije. Sredstvima iz fonda ZelEn izvedeni su projekti poboljšanja energetske učinkovitosti u dječjem vrtiću Morski konjić (DV Radost) iz Slatine, dječjem vrtiću u Osijeku te Centru za socijalnu skrb u Požegi.

Velebitska degenija, 20. put. HEP Opskrba i Zbor novinara za okoliš Hrvatskog novinarskog društva dodijelili su godišnju nagradu Velebitska degenija za najbolji novinarski rad s područja zaštite okoliša i prirode u pisanom, internetskom i televizijskom novinarstvu te novinskoj fotografiji. Dobitnici 20. jubilarne nagrade su Vedrana Simičević, Goran Latković, Mladen Iličković, Snježana Babić te Mladen Stubljar.

Uključenje i informiranje dionika o razvojnim projektima

HES Kosinj/HE Senj 2. Nakon što je 2017. provedena javna rasprava za prvi dio projekta, HES Kosinj, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike izdalo je u svibnju 2018. Rješenje o prihvatljivosti zahvata HES Kosinj za okoliš i ekološku mrežu. Usporedo se vodio postupak procjene utjecaja na okoliš za drugi dio projekta, HE Senj 2. Javna rasprava provedena je u razdoblju od 5. travnja do 21. svibnja 2018. uz javna izlaganja u Otočcu i Senju. Rješenje o prihvatljivosti zahvata HE Senj 2 za okoliš i ekološku mrežu izdano je u prosincu 2018.

Male hidroelektrane. Tijekom 2018. proveden je i javni uvid s raspravom u postupku procjene utjecaja na okoliš zahvata male hidroelektrane Otočac snage 1,8 MW. Rješenje o prihvatljivosti zahvata na okoliš dobiveno je u prosincu 2018. Također, proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš za malu hidroelektranu Vinodol Dolac snage 4,3 MW. Za nju je nadležno ministarstvo procijenilo da nije potrebno raditi studiju utjecaja na okoliš, a rješenje je izdano u kolovozu 2018.

TE Plomin 1. HEP Proizvodnja je 9. veljače 2017. podnijela Zahtjev za izmjenu Rješenja o okolišnoj dozvoli za postojeće postrojenje TE Plomin 1 Ministarstvu zaštite okoliša i energetike. U zahtjevu su navedeni razlozi za izmjenu Rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša postojećeg postrojenja TE Plomin 1 - revitalizacija TE Plomin 1: usklađivanje s važećim propisima zaštite okoliša nakon 31. prosinca 2017., produljenje životnog vijeka komponenti za 15-20 godina i modernizacija postrojenja. U navedenom postupku Ministarstvo je zatražilo izradu stručne podloge te je javno savjetovanje vezano za navedeni dokument održano tijekom travnja i svibnja 2018.

HE Lešće. Sredinom studenog 2018. održan je radni sastanak predstavnika Karlovačke županije, Hrvatskih voda i HEP-a na temu prevencije utjecaja rada HE Lešće na nizvodni tok rijeke Dobre. Pojava vodnog vala ima za posljedicu povremeno plavljenje okolnog zemljišta na određenim lokacijama u nizvodnom toku. HEP Proizvodnja u suradnji s Hrvatskim vodama kontinuirano radi na zaštiti od štetnog djelovanja voda, a uspostavljena je i suradnja kako bi se zajednički analizirali utjecaji HE Lešće na nizvodni tok rijeke Dobre i razmotrila trajnija rješenja za smanjenje utjecaja, uvažavajući ulogu HE Lešće u elektroenergetskom sustavu Republike Hrvatske i problematiku integralnog upravljanja vodama.

NAKNADA JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE ZA KORIŠTENJE PROSTORA ZA
PROIZVODNJU ELEKTRANA ZA 2018. GODINU

	Iznos naknade za 2018. u kunama	Jedinica lokalne samouprave	Udjel u naknadi (%)
HEP Proizvodnja d.o.o.	83.813.879,60		
SEKTOR ZA HIDROELEKTRANE	55.154.354,04		
Proizvodno područje HE SJEVER	10.178.989,94		
HE Varaždin UKUPNO	3.848.755,99		
HE Varaždin	3.809.220,21		
mHE Varaždin	39.535,78		
		Varaždin	14%
		Sračinec	22%
		Petrijanec	39%
		Cestica	25%
HE Čakovec UKUPNO	3.174.590,28		
HE Čakovec	3.155.447,68		
mHE Čakovec	19.142,60		
		Orehovica	5%
		Čakovec	25%
		Nedelišće	8%
		Varaždin	8%
		Trnovec Bartolovečki	46%
		Sveti Đurđ	4%
		Martijanec	4%

HE Dubrava UKUPNO	3.155.643,67		
HE Dubrava	3.135.195,05		
mHE Dubrava	20.448,62		
		Prelog	43%
		Sveta Marija	12%
		D. Vidovec	2%
		D. Dubrava	3%
		Sveti Đurđ	24%
		Mali Bukovec	2%
		Veliki Bukovec	14%
Proizvodno područje HE ZAPAD	12.755.159,77		
HE Rijeka	712.103,43		
		Rijeka	64%
		Jelenje	36%
HE Vinodol	1.101.349,32		
		Vinodolska općina	22%
		Lokve	35%
		Fužine	40%
		Kraljevica	3%
HE Gorski kotar	82.339,05		
		Skrad	100%
HE Senj	7.848.366,23		
		Senj	18%

HE Sklope	677.820,84	Otočac	29%
		Perušić	29%
		Gospić	24%
HE Gojak	1.520.583,75	Perušić	20%
		Gospić	80%
HE Ozalj	163.924,99	Ozalj	100%
HE Lešće UKUPNO	648.672,16		
HE Lešće	576.671,80		
ABM Lešće	72.000,36		
		Ogulin	32%
		Generalski Stol	23%
		Bosiljevo	45%
Proizvodno područje HE JUG	26.126.110,64		
RHE Velebit	3.584.403,14		
		Obrovac	39%
		Gračac	8%
		Lovinac	41%
		Jasenice	12%
HE Đale	1.208.625,99		
		Trilj	26%
		Vrlika	29%
		Hrvace	20%
		Otok	25%

HE Kraljevac UKUPNO	502.276,63		
HE Kraljevac	273.470,49		
HE Kraljevac ABM	228.806,14		
		Omiš	10%
		Zadvarje	90%
HE Orlovac	3.315.040,43		
		Otok	67%
		Trilj	33%
HE Zakučac i mHE Prančevići	14.959.055,76		
HE Zakučac	14.912.065,65		
mHE Prančevići	46.990,11		
		Vrlika	22%
		Hrvace	14%
		Otok	19%
		Omiš	21%
		Trilj	24%
HE Peruća	1.263.521,15		
		Vrlika	60%
		Hrvace	40%
HE Miljacka	838.520,06		
		Promina	50%
		Ervenik	22%
		Kistanje	28%
HE Jaruga	250.439,79		
		Skradin	38%
		Drniš	50%
		Šibenik	12%

HE Krčić i Golubić	204.227,69		
HE Golubić	193.949,52	Knin	100%
HE Krčić	10.278,17	Knin	100%
Pogon HE Dubrovnik	6.094.093,69		
HE Dubrovnik	6.052.953,89	Konavle	35%
		Župa Dubrovačka	65%
HE Zavrelje	41.139,80	Župa Dubrovačka	100%
SEKTOR ZA TERMOELEKTRANE	28.659.525,56		
TE-TO Sisak	5.159.262,81	Sisak	100%
KTE Jertovec	8.146,84	Konjščina	100%
TE-TO Zagreb UKUPNO	8.024.201,42		
TE-TO Zagreb	4.610.010,00	Grad Zagreb	100%
TE-TO Zagreb blok L	3.414.191,42	Grad Zagreb	100%
TE-TO Osijek	460.212,01	Osijek	100%
EL-TO Zagreb	1.272.519,06	Grad Zagreb	100%
TE Plomin II	13.735.183,42		
		Kršan	64%
		Labin	18%
		Raša	6%
		Pičan	6%
		Sveta Nedelja	6%

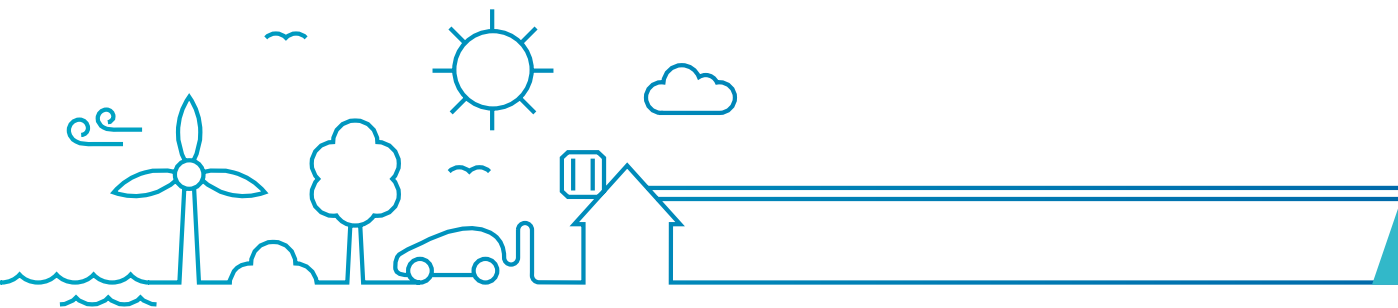
HEP d.d.	149.272,46		
BE-TO Sisak	54.045,44	Sisak	100%
BE-TO Osijek	95.227,02	Osijek	100%

8

PROFIL IZVJEŠĆA I POKAZATELJI

Peto Izvješće o održivosti HEP grupe prati strategije, aktivnosti i ciljeve u 2018. godini. U izvješću su objavljeni podaci za HEP grupu, bez podataka za neovisnog operatora prijenosnog sustava - HOPS, osim u dijelu prikaza konsolidiranih financijskih podataka. Izvješće je sastavljeno prema sržnoj opciji smjernica GRI Standarda te uključuje podatke prema pokazateljima Sektorskog dodatka za energetiku kako bi se osigurala veća transparentnost.

Sadržaj izvješća Opće objave

Objava		Stranica
Organizacijski profil		
102-1	Naziv organizacije	6
102-2	Aktivnosti, tržišne marke, proizvodi i usluge	6-9
102-3	Lokacija sjedišta organizacije	6
102-4	Lokacije poslovnih aktivnosti	8-9
102-5	Vlasništvo i pravni oblik	6
102-6	Tržišta na kojima organizacija djeluje	8-9
102-7	Veličina organizacije	10
102-8	Informacije o zaposlenicima i drugim radnicima	107
102-9	Dobavljački lanac	75
102-10	Značajne promjene u organizaciji i njenom dobavljačkom lancu	9; 75
102-11	Pristup predostrožnosti	28-33
102-12	Vanjske inicijative	18
102-13	Članstvo u udruženjima	18

Strategija		
102-14	Izjava najviše rangirane osobe za donošenje odluka	21
102-15	Ključni utjecaji rizici i prilike	28
Etika i integritet		
102-16	Vrijednosti, načela, standardi i norme ponašanja	13
102-17	Mehanizmi traženja savjeta i izražavanja zabrinutosti vezanih uz etičnost	15
Upravljanje		
102-18	Upravljačka struktura	14
Uključenje dionika		
102-40	Popis uključenih skupina dionika	37
102-41	Kolektivni ugovori	110
102-42	Prepoznavanje i odabir uključenih dionika	37
102-43	Pristup uključivanju dionika	37
102-44	Ključne teme i otvorena pitanja	26
Praksa izvještavanja		
102-45	Subjekti uključeni u konsolidirane financijske izvještaje	8
102-46	Definiranje sadržaja izvještaja i granica tema	33
102-47	Popis materijalnih tema	26
102-48	Izmjene u informacijama	9
102-49	Promjene u izvještavanju	141
102-50	Izveštajno razdoblje	141
102-51	Datum posljednjeg izvještaja	141
102-52	Izveštajni ciklus	141
102-53	Kontakt za pitanja vezana uz izvješće	147
102-54	Tvrdnje za izvještavanje sukladno GRI Standardima	141
102-55	Kazalo sadržaja GRI-ja	141

Specifične objave

Materijalne teme	Objave	Stranica
Stabilnost i sigurnost proizvodnje, distribucije i opskrbe energijom i energentima	103-1 Objašnjenje materijalne teme i njene granice	28, 44
	103-2 Pristup upravljanju i njegove sastavnice	28, 44
	103-3 Ocjena pristupa upravljanju	28, 44
	203-1 Potpomognuta ulaganja u infrastrukturu i usluge	46
	203-2 Značajni neizravni ekonomski utjecaji	46
	EU 2 Neto proizvedena energija prema primarnom izvoru energije i prema regulatornom režimu	11, 54
	EU 3 Broj kupaca – kućanstva, industrije, institucije i pravne osobe	58-73
	EU Prosječna efikasnost proizvodnje termoelektrana prema izvoru energije i regulatornom režimu	57
	EU 12 Gubici u prijenosu i distribuciji izraženi kao postotak ukupne energije	60
	EU 28 Učestalost nestanka električne energije	63
EU 29 Prosječno trajanje nestanka električne energije	63	
Održiva izgradnja i razvoj elektroenergetskog sustava	103-1 Objašnjenje materijalne teme i njene granice	29, 44
	103-2 Pristup upravljanju i njegove sastavnice	29, 44
	103-3 Ocjena pristupa upravljanju	29, 44
	302-5 Smanjenje energetske potrošnje proizvoda i usluga	58, 82, 105
	EU 1 Instalirani kapacitet prema primarnom izvoru energije i prema regulatornom režimu	11, 56, 60
	EU 4 Duljina podzemnih i nadzemnih vodova za prijenos i distribuciju prema regulatornom režimu	11, 60
	EU 30 Prosječni faktor raspoloživosti pogona prema izvoru energije i regulatornom režimu	56
Uloga odgovornog, održivog i kvalitetnog značajnog poslodavca	103-1 Objašnjenje materijalne teme i njene granice	30, 108
	103-2 Pristup upravljanju i njegove sastavnice	30, 108
	103-3 Ocjena pristupa upravljanju	30, 108
	202-1 Omjeri standardne početne plaće po spolu i lokalne minimalne plaće	112
	202-2 Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	14
	401-1 Stope novog zapošljavanja i fluktuacije zaposlenika	122
	401-2 Povlastice osigurane radnicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane radnicima zaposlenima privremeno ili na nepuno radno vrijeme	110
	401-3 Roditeljski dopusti	123

402-1 Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u radu	110
403-1 Radna snaga zastupljena u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja	117
403-2 Vrste i stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te ukupni broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji i spolu	117
403-3 Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	117
403-4 Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	117
404-1 Prosječan godišnji broj sati obuke po radniku	113
404-2 Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje, koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja radnika	113
404-3 Postotak radnika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja, prema spolu i kategoriji radnika	116
405-1 Sastav upravljačkih tijela te struktura radnika	118
405-2 Omjer osnovne plaće i nagrada za žene i muškarce prema kategoriji radnika, prema značajnim mjestima poslovanja	123
406-1 Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere	16, 112
EU15 Postotak radnika predviđenih za odlazak u mirovinu u sljedećih 5 ili 10 godina	123

Uspješno i profitabilno poslovanje

103-1 Objašnjenje materijalne teme i njene granice	30, 44
103-2 Pristup upravljanju i njegove sastavnice	30, 44
103-3 Ocjena pristupa upravljanju	30, 44
201-1 Izravna stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	10, 46
201-2 Financijske posljedice i drugi rizici i prilike vezani uz klimatske promjene	88
201-3 Defrirani plan beneficija i drugi mirovinski planovi	111
201-4 Financijska pomoć primljena od vlade	52
205-1 Poslovne djelatnosti za koje je izvršena procjena izloženost riziku od korupcije	15
205-3 Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i postupcima	17
205-3 Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	17
EU 5 Alokacija kvota emisija CO ₂ ili ekvivalent, prema okviru za trgovanje emisijama	87
EU 27 Broj rezidencijalnih isključivanja energije zbog neplaćanja, prema trajanju isključivanja i prema regulatornom režimu	62

Ulaganja u održivo očuvanje okoliša i odgovorno upravljanje okolišnim utjecajima	103-1 Objašnjenje materijalne teme i njene granice	31, 78
	103-2 Pristup upravljanju i njegove sastavnice	31, 78
	103-3 Ocjena pristupa upravljanju	31, 78
	301-1 Upotrijebljeni materijali prema težini ili obujmu	92
	302-1 Potrošnja energije unutar organizacije	82
	302-4 Smanjenje potrošnje energije	83
	303-1 Crpljenje vode po izvoru	100
	304-1 Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	94
	304-2 Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost u zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	94
	304-3 Zaštićena i obnovljena staništa	99
	304-4 Vrste s Crvenog popisa IUCN-a i nacionalnih lista zaštićenih vrsta sa staništima u područjima pod utjecajem djelatnosti	97
	305-1 Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG)	87
	305-4 Intenzitet emisija stakleničkih plinova (GHG)	87
	305-5 Smanjenje emisija stakleničkih plinova (GHG)	87
	305-7 Emisije NOx, SOx i druge značajne emisije u zrak	89
	306-1 Ukupno ispuštanje vode prema kvaliteti i odredištu	100
	306-2 Ukupna težina otpada prema vrsti i metodi zbrinjavanja	103
	306-3 Znatna onečišćenja	90
	306-5 Vode koje su u znatnoj mjeri pogođene ispuštanjem i istjecanjem vode iz organizacije	100
	307-1 Slučajevi nepridržavanja zakona i propisa o zaštiti okoliša	80

Stalni tržišni razvoj i konkurentnost na domaćem i regionalnom tržištu te ulaganja u inovacije i korištenje prednosti digitalne tranzicije	103-1 Objašnjenje materijalne teme i njene granice	31, 44
	103-2 Pristup upravljanju i njegove sastavnice	31, 44
	103-3 Ocjena pristupa upravljanju	31, 44
	204-1 Udio izdataka na lokalne dobavljače	75
	206-1 Ukupan broj pravnih postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse	64-72
	416-1 Procjena utjecaja na zdravlje i sigurnost značajnih kategorija proizvoda i usluga	62-72
	416-2 Slučajevi nepridržavanja propisa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	72

417-1 Vrsta podataka o proizvodu i usluzi i označavanje	64-72
417-2 Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi te označavanju	64-72
417-3 Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s marketinškim komunikacijama	64-72
418-1 Opravdane pritužbe u vezi s povredama privatnost kupaca i gubicima osobnih podataka o kupcu	64-72
419-1 Nepridržavanje propisa i zakona koji se tiču socijalnog i ekonomskog područja	67

Dijalog s dionicima te transparentna komunikacija i edukacija javnosti o pitanjima važnima za poslovanje HEP grupe	103-1 Objašnjenje materijalne teme i njene granice	32, 126
	103-2 Pristup upravljanju i njegove sastavnice	32, 126
	103-3 Ocjena pristupa upravljanju	32, 126
	201-1 Izravna stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	11, 46, 128
	413-1 Djelatnosti u kojima su provedeni uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	133
	413-2 Djelatnosti sa značajnim stvarnim i potencijalnim negativnim utjecajima na lokalne zajednice	133

Impressum
Izdavač: Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb, Ulica grada Vukovara 37
Glavni urednici: Tamara Tarnik i Darko Alfirev
Savjetnici u izvještavanju: Hauska & Partner
Grafičko oblikovanje: Hand Studio
Kontakt osobe za izvještaj o održivosti:
 Tamara Tarnik (tamara.tarnik@hep.hr) i
 Darko Alfirev (darko.alfirev@hep.hr)

U izvješću su korištene fotografije iz arhiva HEP grupe.

